

78. 186. 103.

DANICZA

ZAGREBECHKA

ILI:

DNEVNIK

ZA PROZTO LETO

1838.

Z - TOLNACHNIKOM HISNEM VSZAKO-
verztnéh, na haszen y prikratchěnye vrě-
mena szlusěch.

Petoletni Techaj.

Vu Zagrebu,

pritizkana vu FERENCZA SUPPAN Szlovarniczi.

D A N I C A

N A G R E B E C H K A

1811

D N E V N I K

Měszeczi po dnevov trideszet broje szleděchi,
Za Travnom, *Klaszen*, *Zinschak* za *Rujnom* hoděchi,
Drugem vszem pridaj dněva josh jednoga vishe,
Zvun *Szvèchna*, dvadeszet oszem dan komusze pishe:
Al' vù *prextupu* on broji josh jednoga zvishe:
Ter *Matiash* ondà dvadeszet pèti *Szvechna* sze pishe.
Na dan szvétoga Pape *Lina*, kak y *Bedenika*
Noch z-dněvom vszigdar biva jednoga velika,
A *Gonzaga* pako naj vekshega dněva donasha,
Kak je szvétoga dan v-zimi naj menyshi *Tomasha*.
Klemensh pochme *Zimu*, *Verbán Lèto* daje ti vrùche,
Na *Protuletje Peter* iz *Antiokije* szi lùche:
Kak pako *Szimforian* szvéti na znanye sze daje,
Znaj, da zkupa *Jeszeñ* vre zkoro naztaje.

Vr. X. 1811.

Druck und Verlagsort: Prag, in der K. K. Hof- und Staatsdruckerei.

R o d o s z l o v

Prezmosnoga Pokolenya Austrianzkoga szrèchno
ladajuhega.

Czeszar Dersav y Országov Austrianzkéh.

FERDINAND (Dragich) I. Odvetni Czeszar Austrianzki, Kraly Vugerzki, Pemzki, Longobardzki, y Benetachki, Galiczie, Lodomerie y Ilirichki, Veliki Vojvoda Austrianzki, rodyen vu Bechu dan 19. Travna 1793, poprijel je po szmertí Otcza szvojega Ferencza I, Czeszara ladanye vszéh Országov Austrianzkéh 2. dan Szushcza 1835, za Kralya Vugerzkoga korunyen vu Posonu 28. Malomeshnyaka 1830 vu Pragi 7. Malom: 1836. Ztanuje v-Bechu. Poruchen vu Bechu 27. dan Szvèchna 1831 z-*Marium Annum Carolinum* kcherjum pokoi. Viktora Eman. Kralya Szardinzkoga.

Czeszaricza-Mati.

KAROLINA AUGUSTA, kchi pokojnega Makszim. Jos. Kralya Bavarzkoga, Vishnya Zashitnicza Zvezdo-Krisnoga Reda, naj veksha Zavetnicza y Velika plemenitoga szlobodnoszvètzkoga Klostra Gozpodichnih pod imenom: *Marianzka vuchilnicza* (Maria- E^{chul}) Ravnitelicza vu Bruni, y Velika plemenitoga Gozpodichnih Reda Branitelicza vu Innspruku, rodyena 8. dan Szvechna 1792.

Bratja Nyih Velichàntva y Kralya.

Czeszarevichi y Czeszarevichke, Veliki Vojvode y Velike Vojvodicze Austrianzke.

Maria Ludovica (Leop. Fran. Ter. Jos. Luc.) Velika Vojvodicza Austrianzka, Vojvoda Parmezanzka, Piaczenzka, y Gvaztalska, rodyena 12. Grudna 1791.

Maria Klementina (Fran. Jos.), rody. v-Bechu 1. Szushcza 1798, vdata 28. Szerpna 1816 vu Schönbrunu za Leopolda (Jos. Joh.) Kralyevicha Sziczilianzkoga, Kneza Szalernitanzkoga, Oblaztnika dvadeszet y druge Austr. peshíchke Chete, rody. 2. Szerpna 1790 vu Neapolishu.

Ferencz Dragich (Jos.) Vojzkovodni Major, y Oblaztni Magyarzke peshichke Chete broja 25. rody. v-Bechu 7. Grudna 1802. osenyen z-Sofium Frid, Dor. Vilh. kcherjum pokojnyega Maksz. Jos. Kralya Bavarzkoga. rody. v-Minhenu 27. Prosz. 1805.

Maria Anna (Fran. Ter. Jos. Med.) Opaticzka Gozpodichnichkoga Reda vu Pragi, rody. v-Bechu 8. dan Klaszna 1804.

Ztriczi Nyih Velichantzva Czeszara. Czeszarevichi y Veliki Vojvode Austrianski.

Dragich Laus. (Joh. Jos. Lovr.) Poglavar y najvekshi Kapitan Kralyetzva Pemzkoga, Czesz. Kraly. poglaviti Vojzkovod, Oblaztnik 3 peshichke y 3 Ulanzke Chete, rody. 5. Malom. 1771. Vdovecz je od 29. Grudna 1829. ima 4. Szinov y 2 kchere.

Joseph (Ant. Iv. Nep.) Palatin Kralyetzva Vugerzkoga Czesz. Krály. poglaviti Vojzkovod, y. t. d. je tretjiput osenyen, ima 2 Szine y dve kchere.

Ivan (Jos. Fab. Sheb.) Czesz. Krály. Vojzkovod, Konyanichki, rody. 20. Prosz. 1782. Neosenyen.

Rainer (Jos. Iv. Mich. Fer. Hier.) Nametztnik Kralyevzki vu Longobardzko-Benetachkom Kralyetzvu, rody. 30. Malom. 1783. Osenyen je, ima 6. Szinov y dve Kchere.

Laus (Jos. Ant.) Czesz. Krály. Vojzkovod, y poglaviti Velikoga orusja Topov. Nadztojnik, rody. 12. Grudna 1784.

Brati y Szeztra pokojnye Czeszaricze Austrianzke Marie Ludovike.

Maria Leopoldina (An. Jos. Joh.) rody. 10. Grudna 1776. Vdova pokonyega Drag. Tod. Herczega Bavarzkoga.

Ferencz IV. (Jos. Drag.) Vojvoda Modenanzki, rody. 6. Liztop. 1779. Osenyen, y ima dva Szina, y dve Kchere.

Ferdinand (Drag. Jos.) Czesz. Krály. Vojzkovod Konyanichki, y poglaviti Ravnitel Kralyetzva Galiczianzkoga y Lodomerzkoga.

Makszimilian (Jos. Iv. Broz. Drag.) Veliki Mester

Nemskoga Reda vu Austrianzkem Czeszarzt. rody.
14. Szerpna 1782.

Oztali Czeszari y Kràlyi Europeanzki szada
ladajùchi.¹

Anglianzka Kràlyicza (Angl. Vere).

Alekszandrina Viktoria I. rody. 24. Rosny. 1819.
Ztupila je na ztoliczu kràlyezku po szmertì szvo-
jega Ztricza Wilhelma (Henr.) N. dan 20. Klasz-
na 1837.

Bavarzki Kraly. (Katol. Vere.)

Laus (Drag. Aug.) I. rody. 25. Velikom. 1786.
ztupil je na ztoliczu Kralyevzku po szmertì Otca
szvojega *Makszim.* Jos. I. 13. Liztop. 1825.

Belgianszki Kraly (Luter. Vere)

(Detcza odhranyjusze vu Katol. Veri)

Leopold (Jur. Krizt.) I. rody. 16. Grudna 1790.
ztupil je na ztoliczu novo podignyenoga Kralyetzva
21. Szerpna 1831.

Danianszki Kraly (Luter. Ver.)

Fridrik VI. rody. 28. Prosz. 1768. za zkupla-
davcza Otcza szvojega Kristiana VII. imenuvan 14.
Travna 1784. nyega pako je zmenil 13. Szushcza
1806. korunyen 31. Klaszna 1815.

Franczuzov Kraly (Katol. Ver.)

Laus Filip I. rody. 6. Liztop. 1773 ztupil je
9. Velikom. 1830 na ztoliczu Kralyevzku, poklam
kak Karol. X. chazt Kralyevzku bi bil dole polosil
dan 29. Szerpna 1830.

Gerchki Kraly (Katol. Vere)

Oto (Frid. Laus) I. rody. 1. Klaszna 1815 y
po dokonchku med Anglium, Franczuzkum y Ruz-
kum vchinyenem dan 7. Rosnyaka 1832 za Kralya
Gerchkoga odluchen je.

Hanoveranzki Kraly (Angl. Vere)

Ernest August I. rody. 5. Ivanyschaka 1771 ztupil
je na ztoliczu kralyevzku dan 20. Klaszna 1837 po
szmertì brata szvojega Wilhelma IV. Kralya Ang-
lianzkoga, od kojega chasza kralyetzvo Hanove-
ranzko odeleno je od kralyetzva Anglianzkoga.

Podolzki (Niederland) Kraly (Kalv. Ver.)

Wilhelm I. rody. 24. Velikom. 1782. prijel je chazt Kralyevzku dan 16. Szushcza 1815.

Portugalzka Kralyicza (Kat. Ver.)

Gozpa Maria II. de Gloria (Joh. Kar. Leop. Izid), rody. 4. Travna 1819. proprijela je osobno ladanye Kralyektva Portugalzkoga 20. Malom. 1834.

Praizki Kraly (Kalv. Ver.)

Fridrik Wilhelm III. rody. 3. Velikom. 1770. ztupil ja na ztoliczu Kralyevzku po szmertu Otcza szvojega Kralya Frid. Wilh. II. 16. Vszeszvet. 1791.

Ruzki Czeszar (Ger. Zak.)

Mikula I. Pavlovich. rody. 7. Szerpnya 1796. ztupil na ztoliczu Czeszarzku po szmertu Brata szvojega Czeszara Alekszandra I. dan 1. Grudna 1825.

Shveczianszki Kraly (Lut. Vere.)

Karol XIV. rody. vu Pau Franczuzke zemlye 26. Prezimeza. 1764. izebnan za Nameztnika Kralyevzkoga 21. Velikom. 1810. osobno pako ladanye Kralyektva je poprijel 5. Szvechna 1818.

Spanyolzka Kralyicza (Kat. Ver.)

Gozpa Izabella (Mar. Lud.) rody. 10. Liztop. 1830 imenuvana za Kralyicu po szmertu Otcza szvojega Ferdinanda VII. (+ 29. Liztop. 1833) medtemtoga zaradi menyoletnosti svoje Kralyektva ravnanje izrucheno je Materi nyeini Marii Krizt. (rody. 27. Travna 1806).

Szakszonzki Kraly (Kat. Ver.)

Fridrik August, II. rody. 18. Rosnyaka 1797, ztupil je na ztoliczu Kralyevzku po szmertu szvojega ztrieza Antona dan 6. Ivanychaka 1836.

Szardinzki Kraly (Kat. Vere)

Karol (Albert Em.) rody. 2. Liztop. 1798 ztupil je na ztoliczu Kralyevzku po szmertu Kralya Karola Fel. Jos. dan 27. Travna 1831.

Sziczilianzki Kraly (Kat. Vere.)

Ferdinand (Karl.) II. rody. 12. Prezimeza 1810. ztupil je na ztoliczu Kralyevzku po szmertu Otcza szvojega Kralya Ferencza I. dan 8. Vszeszvetch. 1830.

Turzki Czeszar (Turzke. Vere.)

Veliki Szultan *Mahmud II.* rody. 20. Szerpna 1785. vnuk *Selima III.* na ztoliczu Czeszarzku podig-nyen 28. Szerpna 1808. z-Muhameda mechom opaszan 11. Velikom. 1808.

Wirtembergzki Kraly. (Lut. Vere.)

Wilhelm rody. 27. Malom. 1781. ztupil je na ztoliczu Kralyevzku po szmertí Otcza szvojega Kralya *Fridrika I.* dan 30. Liztop. 1816.

* * *

Szvėti Otecz Papa.

Gregur XVI. predi *Maurus Capellari* zvan, rodyen v-Belluni 18. Malom. 1765. iz Reda *Kamal-dulenzkoga*, za *Kardinala* imenuvan od *Leona XII.* Pape Rimzkoga den 13. Szushcza 1826; za Papu izebran 2. Szvechna 1831, za *Biskupa* poszvétchen y korunyen 6. dan iztoga meszecza y leta.

Biskup Szenyski.

Preszvétli y Prepostuvani Gozpodin *Imbrih Osegovich* od *Barlabasevcza*, izebran za *Biskupa Szenyzkoga* dan 14. Grudna 1833. v-Rimu 23. Klaszna 1834. potverdven, vu Posunu pako *Nedelyu* po *Trojakah XIII.* ili: dan 17. Velikom, 1834, poszvétchen; rodyen 20. Malomeshnyaka 1776 vu *Fari Reka* zvanoj *Knezie Krisevechke.*

Biskup Krisevechki Gerchkoga Zakona.

Preszvétli y Prepostuvani Gozpodin *Miroszlav Szmichiklasz.* izebran za *Biskupa Krisevechkoga* dan 9. Szushcza 1834. rody. 1788. vu *Sopotte Szluinzkoga Regimenta.*

Biskup Diakovarzkz.

Preszvétli y Prepostuvani Gozpodin *Josef Kukovich*, imenuvan za *Biskupa Diakovarzkoga* dan 13. Szerpna 1834. rody. 29. Vszezvétchaka 1782, vu *Zagrebu.*

Biskup Zagrebechki.

Preizvisheni, Preszvétli y Prepostuvani Gozpodin *Juraj Haulik*, imenuvan *Biskupom Zagrebechkem* dan 8. Rosnyaka 1837. v. Rimu dan 2. Liztopada iztoga leta za takvôga potverdven.

Biskup Belgradzki.

Prezvetli y Prepostuvani Gozpodin *Josef Schrott* Preizv. Preszvct Prep. Gozp. Biskupa Zagreb. vu duhovnih Nameztnik, szv. Martina od Orod, ali Oront Prepust, ztolne Czirkve Zagrebechke Kano-vnik, y Chuvar. (Custos) Mudrozuanztva Navuchitel. rody. 28. Szvechua 1791.

Ban Horvatzki y Slavonzki.

Preizvisheni y Preszvéti Gozpodin *Ferencz Ba-ron Vlassits*, Czeszarzko-Kralyevzko-Apostolzkoga Velichanztva pravi zkrovni Otainoga zbora, y zkupa preizvishenoga Tolnachnichtva Kralyevzko-Namezt-nichtvo - Vugerzkoga Tolnachnik, szlavnoga Reda-Maria Terezia-Vojnichkoga Konyanik, Kralyetzvih Dalmatinzkoga, Horvatzkoga y Slavonzkoga Ban. y iztéh Kralyetzvih Kotarov Krajinzkeh Kupe y Une naj vekshi Kapitan, poglaviti Vojzke Czeszarzko-Kralyevzke Nadztojnik, jedne Chete Ulanzke, y dvéh peshichkeh Banzkeh Oblaztnik: vu Zagrebu na chazt Banzku dan 23. Rosnyaka 1832. zmosno vpelyan, rody, 1765. vu Dombovaru szlav. Varmegyie Tolna zvane.

Naj vekshi Knezi (Supremi Comites) Horvatzkoga y Szlavonzkoga Kralyetzva.

Zagrebechki.

Preizvisheni y Preszvéti Gozpodin *Ferencz Ba-ron Vlassits*, Ban Horvatzki y. t. d.

Varasdzki.

Preizvisheni y Preszvéti Gozpodin *Juraj Erdödy* od Monyorókeréka. Moszlavine, y Varmedyie Varas-dinzke vekivechni Knez, Grad y Varasha iztoga ime-na odvetni Kapitan, Czesz Kraly. Ap. Velichanztva Komornik, y zkrovni Ztalisha Tolnachnik, szlav. Reda Kralya Bav. zaszlusbih Konyanik, ter szlav. Varmedyie Varasd. naj vekshi Knez.

Nameztnik Nyegov.

Preszvetli Gozpodin *Ivan Nepom. Erdödy.*
od Monyorókeréka, Moszlavine, y Varmegyie Va-
rasdinzke vekivechni Knez, Grada y Varasha iztoga
Imena odvetni Kapitan, Czesz. Kraly. Ap. Velichanztva
Komornik, Izvishenoga Tolnachnichtva
Kraly. namezt. Vuger. Otajnik, ter vu chazti naj
vekshega Kneza Varm. Varasd. Nameztnik.

Krisevechki.

Preizv. Presz. Gozpodin *Lud. B. Bedekovich*
od Komora, Cz. Kr. Ap. Velichanztva Komornik,
y zkrovni Ztalisha Tolnachnik, Jzv. szedmerochazt-
noga ztola Prisednik, ter szl. Varmed. Krisevechke
naj vekshi Knez.

Posechki.

Preizv. Preszv. Gozpodin *Mikula Szecsen* od
Temerina Cz. Kr. Ap. Velichanztva zkrovni Ztalisha
Tolnachnik, kak takaj izv. Komore Cz. Kr. obchin-
zke Dvorne Podpredsednik, ter szl. Varm. Posech-
ke naj vekshi Knez.

Verovitichki.

Preszvetli Gozpodin *Ferencz Szegedy* od Me-
zo-Szegeda, Cz. Kr. Ap. Velichanztva Komornik,
Iz. szedmerochaztnoga Ztola Prisednik, ter Varm.
Verovitichke naj vekshi Knez.

Szrimzki.

Preiz. Preszv. Gozpodin *Imbrih Josef* od y vu
Eltz, Cz. Kr. Ap. Velichanztva Komornik, y zkr.
ztol. Tolnachnik, szl. Redov szv. Stefana Kr. Ap.,
Bavar. szv. Huberta, y Krist. kak takaj Prijetja
Kr. Portug. vel. Kriso Konyanik, y szl. Varmedyie
Szrimzke naj vekshi Knez.

Nyegov Nameztnik.

Preszvetli Gozpodin Arbe Bittó od *Sarosfa y*
Nadasda, Cz. Kr. Tolnachnik, y Szlavne Ztolicze
Szrimzke chazti Velikoga Kneza Nameztnik.

Leto Gozponovo.

po prestupnem drugo.

1838.

Planeta je Dobropasz (Meszec) ☽

Dnevov broj	365.
Zlati Broj	15.
Maszecza Kazitel	XXIV.
Kolobar Szuncheni	27.
Dache Rimzke	11.
Szlova Nedelyna	G.

Od Bosicha do Pepelnice je 6 T jednov y 2 dni.

Chetiri ztrani leta.

Pochetek Protuletja 21. Szushcza ob 2. v. 23 h. v-jutro.
— Leta 21. Klaszna ob 11. v. 24 h. vecher.
— Jeszeni 23. Malom. ob 1. v. 12 h. vecher.
— Zime 22. Grudna ob 5. v. 39 h. v-jutro.

Szvètki gibùchi.

Nedelya Szedemdeszetnicza 11. Szvéchna. — Pe-
pelnicza 28. Szvechna. — Vuzem 15. Travna. —
Krisni Tjeden 21. 22. 23. Rosnyaka. — Zasztuplenye
Kristuchevo 24. Rosnyaka. — Trojaki 13. Klaszna.
— TeIovo 14. Klaszna. — Nedely po Trojakih 25.
— Nedelya I. Dosheztká, ili : Adventa 2. Grudna.

Kvatri.

a) Protuletni 17. 19. 20. Szushcza. — b) Letni
6. 8. 9. Klaszna. — c) Jeszenzki 19. 21. 22. Ma-
lomeshyaka. — d) Zimzki 19. 21. 22. Grudna.

Zakona Gerchikoga.

Leto od ztvorjenoga Szvéta	7346.
Leto od narodyenya Kristushevoga	1838.
Zlati broj	15.

Meszezza Kazitel	- - - - -	IV
Kolobar szuncheni	- - - - -	27
Dache Rimzke	- - - - -	11
Szlova Nedelyna	- - - - -	B

Szvětki gibüchi zakona gerchkoga.

Nedelya Mitarava y Fariszea, ili: Triod 23.
 Proszincza. — Meszöpuzt, ili: Meszne Poklade 6.
 Szvéchna. — Szitöpuzt, ili: bele Poklade 13. Szvéchna. — Vuzem 15. Travna. — Zasztuplenyë Kristushevo 12. Rosnyaka. — Nedelya sz. Duha 22. Rosnyaka.

Trapaviczze.

- a) 29. 31. Grudnal. 1837. — b) 26. 28. Prosz. 1838.
- c) 6. 8. Travna. — d) 25. 27. Rosnyaka.

Pozti Gerchki.

- a) Pozt Korizmeni od 14. Szvechn. do Vuzm. 55 dan.
- b) — Apost. od 30. Rosny. do 28. Klaszu. 30 —
- c) — preszv. Bogorod. od 1—14 Velikm. 14 —
- d) — narod. Krist. od 15. Vszevs. do 24. Grud. 40 —

Oszebujni Pozti.

- a) 5. Prezimeza. — b) 29. Velikomesznyaka. —
- y c) 14. Malomesznyaka.

Gerki imaju v-proztem letu 182 poztneh, a 115 Szvètechneh dnëvov.

Szuncze z-Planeti szvojemi.

(Prilika ☉ Szuncza)

Dobropasz (Mercur)	♁	Luczka (Juno)	- - - - - †
Danicza (Venus)	♀	Pallasz	- - - - - Δ
Zemlya (Tellus)	♁	Sivka (Ceres)	- - - - - ♁
Bogovoj, ili Szmertonosz		Kralyomoch (Jupiter)	♃ 4
ali Ognyenicza (Mars)	♂	Hladolet (Saturnus)	♄ 5
Vesta	□	Uranus	- - - - - ♅

Planete drugoredni.

Zemlye je meszezz ☾. — Kralyomochi (Jupitra) jeszu 4. — Hladoleta (Saturnusha) 7. — Urana 6.

Znamenya na nebeskem pászu (Zodiaci).

♈	Oven		♉	Orosalan		♊	Ztrelec	
♋	Bič		♊	Divojka		♋	Jarec	
♌	Dvojki		♍	Vaga		♌	Vodenar	
♍	Rak		♎	Skorpion		♍	Ribe	

● Mlaj. ♃ prvi fertaly. ☺ Schep. ☿ zadnyi fert.

♊ zklopenye. ♀ Szuprotztavnozt.

☾ bliz. zem. Meszec blizu zemlye.

♃ dal. zem. Meszec od zemlye dalko.

† Pozt. Kvatr. Kvatri.

△ Trojno Zvézdogledztvo.

□ Chetverno Zvézdogledztvo.

* Shezterno Zvézdogledztvo.

Od Pomerkneny.

Letosz bude chetvero pomerknenye, y to: Szuncza dvoje, a Meszecza dvoje. Szamo jedno meszechno pomerknenye dan 10. Travna bude sze vu naskeh ztranah videlo.

— Ova pako pomerknenya budù szlédèchem redom bivala;

1) Szuncza pomerknenye dan 25. Szushcza ob 8. v. 44. h. vecher.

2) Meszechno pri nash vidlyivo pomerknenye prichimlyesze ob 1. v. 48. h. po polnochi y dokoncha sze ob 4. v. 42. h.

3) Szunchno nevidlyivo pomerknenye 18. Malom. na vecher ob 7 v. 44. h.

4) Meszechno nevidlyivo pomerknenye 3. Listopada ob 2. v. 27. h. popoldan.

△ Sidovzko leto 5598, koje sze je zapochelo dan 30. Malomeshnyaka, je prozto meszechno leto dnevoy 355, leto 5599. zapochme sze dan 20. Malom. 1837 y je prozto meszechno leto dnevoy 354 brojeche.

Turzko leto (Hedschra) 1253, koje sze zapochimlye 7i dan Travna 1837, je prozto meszechno leto dnevoy 354; turzko leto 1254 pochimlye sze dan 27. Szushcza 1838, y je prezupno leto 355 dnevoy brojeche. Szvètek Bairam zvani, je vuzem Mahomedanczev.

PREZIMECZ ima XXXI Dan.

Dnevi Tjedn.	Szvetki Katoł.	☾	Pazke na vreme y meszeczca mem.	Szvetki Gerchki.
--------------	----------------	---	---------------------------------	------------------

Pond	1 Novo Leto	☾	Novo, koje naztalo je let.	20 Ignacz M.
Tor.	2 Abel	☾	☽ 7v.48'jutr.	21 Juliana M.
Szred	3 Genof.	☾	vu obchink.	22 Anaszt.
Chet.	4 Izabela	☾	vishe mokro,	23 10 Much.
Petek	5 Emil.	☾	neg' szubo,	24 Sz. Otczi
Szob.	6 Sz. tri Král	☾		25 Narod. Kr

Kada bi bil Jesush 12 let ztar. Luk. II. 42 — 52.

Ned.	7 G1 Rajm.	☾	y pak vech	26 C29 M.B.
Pond	8 Szeverin.	☾	toplo, neg'	27 Steph. M.
Tor.	9 Marcellin.	☾	merzlo.	28 29000 M.
Szred	10 Pav. P. 9v'	☾	☽ 8v.25' vech	29 Ned. Ml.
Chet.	11 Higin B.	☾	Vetreno, y	30 Anizia M.
Petek	12 Ernezt	☾	budesze rado	31 Melania
Szob.	13 Hilarius	☾	v-ruk. hukal.	1 Novo Leto

Szvatba vchinyena je vu Kani, Jan. II. 1 — 11.

Ned.	14 G2 Ime Je.	☾	y vezda budú	2 B Shil. P.
Pond	15 Maurus	☾	hladneshi dá-	3 Malak.
Tor.	16 Marczel.	☾	ni, che ne	4 70 Apost.
Szred	17 Ant. Puzt.	☾	v-ravniczah,	5 Teopem.
Chet.	18 Ztols. Pet.	☾	szegurno vu	6 Bogojavl.
Petek	19 Kanutus	☾	☽ 1v.32' jutr.	7 Ivan Kerzt
Szob.	20 Fab. y Seb	☾	vesh. meztah.	8 Juraj

Od gubavoga, y od detchake ztornikovoga. Mat. VIII. 1 — 13.

Ned.	21 G3 Nesa	☾	Josche zmir	9 P Poliekt.
Pond	22 Vinczek	☾	ladaju vetri,	10 Greg. Nisz
Tor.	23 Zar. B. DM.	☾	navlaztito	11 Teodoz.
Szred	24 Timoteus	☾	szever, kojega	12 Tatian. M.
Chet.	25 Ober. Pav.	☾	zaverne zgo-	13 Hermilus
Petek	26 Polikarp	☾	☽ 2v.57' jutr.	14 Zakeus
Szob.	27 Ivan zlat.	☾	recz, y dope-	15 Pav. Teb.

Nut gibanye veliko poztalo je na morju. Mat. VIII. 23 — 27.

Ned.	28 G4 Drag.	☾	lya sznega,	16 Pet. Jan.
Pond	29 Ferencz	☾	vezda pako	17 Anton
Tor.	30 Martina D.	☾	nadojde zdo-	18 Atan. y K.
Szred	31 Romanus	☾	lecz,	19 Makar.

SZVECHEN (Februarius) ima XXVIII Dan.

Dnevi Tjedn.	Szvétki Katol.	☾	Pazke na vreme y meszczu mem.	Szvétki Gerchki.
-----------------	----------------	---	----------------------------------	------------------

Chet.	1 Ognyan M.	☾	☽ 6v. 38' vech	20 Eutimus
Petek	2 Ochiaz. M.	☾	koi podigne	21 Tridonius
Szob.	3 Blas B. M.	☾	megle. koje	22 Timoteus

Od lyulke med' psheniczum. Mat. XIII. 24 - 30.

Ned.	4 G Veron.	☾	zkuhaju	23 B Triod
Pond	5 Agata D.	☾	szneg. za tem	24 Kszenia
Tor.	6 Dora D. M.	☾	nadojde lepo	25 Greg. Ch.
Szred	7 Romuald.	☾	ali kruto	26 Kszenof.
Chet.	8 Ivan	☾	hladno vrem.	27 Ivan zlat.
Petek	9 Pulika D.	☾	☽ 2v. 58' vech	28 Efrem
Szob.	10 Vilhelm	☾	za kojem	29 Ognyan

Od delavczev vu Vinogradu. Mat. XX. 1 - 16.

Ned.	11 G Szedem.	☾	nadejaj sze	30 BSs. H.V.
Pond	12 Eulalia	☾	desdya y	31 Czir.
Tor.	13 Stefan Op.	☾	z-nyim ne-	1 Szvechen
Szred	14 Valent. M.	☾	povolynoga	2 Szretenie
Chet.	15 Faustin	☾	vrémena,	3 Szimeon
Petek	16 Juliana	☾	desd. y szneg.	4 Isidor. Op.
Szob.	17 Konstant.	☾	☽ 6v. 45' vech	5 Vszezh p. D

Od szemena y razluchnoga polya. Luk. VIII. 4 - 15.

Ned.	18 G Sheztd.	☾	za kojem sze	6 B Mieszop.
Pond	19 Konrad	☾	v-tople halje	7 Partenia
Tor.	20 Eleuter	☾	zagrinyal bu-	8 Todor
Szred	21 Eleonora	☾	desh, ar ze-	9 Niczefor.
Chet.	22 Ztol. sz. P.	☾	vszema raz-	10 Haralamp
Petek	23 Romaha	☾	hladilo sze	11 Blas
Szob.	24 Matiash A.	☾	☽ 1v. 13' vech	12 Melot P.

Od szlépczu pri Jeriko varashu. Luk. XVIII. 31 - 43.

Ned.	25 G Petd.	☾	bude vreme,	13 B Sziropu.
Pond	26 Neztor	☾	kojesze tak	14 Aukszenz
Tor.	27 Prokop. D.	☾	neztopi.	15 Onezim
Szred	28 Pepebnicza	☾		16 Pamf.

SZUSHECZ (Martius) | ima XXXI Dan.

Dnevi Tjedn.	Svétki Katol.		Pazke na vreme y meszeczna mem.	Svétki Gerchki.
Chet.	1 Belan B.	☩	Zima zmir	17 Todor
Petek	2 Simplic.	☩	josche lada,	18 Arkip.
Szob.	3 Kuneg. Kr.	☩	☉ 7 v. 40' jutr.	19 Leo B.

Vrag zkušava z Kristusha. Mat. IV. 1 — 11.

Ned.	4 G1 Korizm	☩	akoprem	20 B Liva B.
Pond	5 Euzeb.	☩	szuncze trake	21 Timoteus
Tor.	6 Eidolin	☩	razpreztira.	22 Mart. o. E.
Szred	7 Kvat. T. +	☩	Szada pako	23 Polikarp
Chet.	8 Ivan od B.	☩	megle zakri-	24 Glav. Ivan.
Petek	9 Kvat. Fr. +	☩	vaju szuncze,	25 Tarasius
Szob.	10 Kvat. +	☩	y nocharnoga	26 Porfirius

Od pr. cobrasenya Kristushevoğa. Mat. XVII. 1 — 9.

Ned.	11 G2 Herakl	☩	☉ 9 v. 45' jutr.	27 B Prokop
Pond	12 Gregur P.	☩	nasztane.	28 Bazilius
Tor.	13 Bozina	☩	Zatem po-	1 Szushec
Szred	14 Matilda	☩	digneju sze	2 Teodot B.
Chet.	15 Longin. M.	☩	lyuti vetri	3 Eutropia
Petek	16 Abraham	☩	zmesz	4 Gerazim.
Szob.	17 Gera	☩	z-desdyom.	5 Konon M.

Jesush izganya duha nechiztoga. Luk. XI. 14 — 28.

Ned.	18 G3 Eduard	☩	Zmerzava sze	6 B 42 M.
Pond	19 Josef	☩	☉ 7 v. 37' jutr.	7 Vaszil.
Tor.	20 Joakim	☩	Vetri, koji	8 Teofil.
Szred	21 Benedik	☩	taj prvi	9 10 Much.
Chet.	22 Oktavian	☩	chash nepre-	10 Kodrat M.
Petek	23 Viktorian	☩	ztaneju,	11 Szofron.
Szob.	24 Miroslav	☩		12 Teofanesz

Jesush nahrani 5000 lyudih. Jan. VI. 1 — 15.

Ned.	25 G5 Naz. M.	☩	☉ 10 v. 50' ve	13 B Nikifor
Pond	26 Emanuel	☩	Zmeshano	14 Benko
Tor.	27 Rupert.	☩	nachiné	15 Agapit.
Szred	28 Eustak.	☩	vreme, y	16 Szabinus
Chet.	29 Cziril.	☩	zadnyich	17 Aleksza
Petek	30 Zozimus	☩	desdya.	18 Cziril. Jer.
Szob.	31 Amosz Pr.	☩		19 Krizant.

TRAVEN (Aprilis) ima xxx Dan.

Dnevi Tjeda.	Szvétki Katol.	☾	Pazke na vreme y meszczajmem.	Szvétki Gerchki.
--------------	----------------	---	-------------------------------	------------------

Sidovi hocheju Jesushe kamenuvati. Jan. VIII. 46 — 59.

Ned.	1 G5 Hugo	☾	9 10 v. 38' ve	20 B Iv. Szerg
Pond	2 Ferencz	☾	Veter po-	21 Jak. B.
Tor.	3 Rikard	☾	digne guzte	22 Bazil
Szred	4 Isidor	☾	meGLE, koje	23 Nikodem
Chet.	5 Viczko F.	☾	sze guzteche	24 Zakarias
Petek	6 Shikut P.	☾	puti zezejaju.	25 Blagoviest
Szob.	7 Herman	☾		26 Miroszlav

Jesush Jashe vu Jeruzalem na joszliczi. Mat. XXI. 1 — 9.

Ned.	8 G6 Czvetn	☾	niti sze szada	27 B Matron
Pond	9 Bogoszl.	☾	josche nena-	28 Hilar.
Tor.	10 Ezekiel	☾	☉ 3v. 12' jutr.	29 Marko
Szred	11 Leo X. P.	☾	dejaj boly-	30 Ivan Kl.
Chet.	12 Julius P.	☾	shega vréme-	31 Hipat.
Petek	13 Veliki Pet.	☾	na; vruchi-	1 Trav. V. Pe
Szob.	14 Vel. Szob.	☾	na zmenya	2 Titus

Od goreztajanya Kristushevoga. Mark XIX. 1 — 7.

Ned.	15 Gvuzem	☾	sze zimum.	3 B Vuzem
Pond	16 Vuzm. Pon	☾	Y zrak	4 Vuz. Pond
Tor.	17 Rudolf	☾	☉ 4v. 35' vech	5 Vuz. Tork
Szred	18 Tverdko	☾	prichmeju	6 Eutik.
Chet.	19 Golko	☾	med szobum	7 Jur. od M.
Petek	20 Marczel	☾	vojuvati,	8 Tomas
Szob.	21 Anzelmus	☾	koji nepo-	9 Eupsz.

Jesush chez zaperta vrata dojde med Apostole. Jan. XX. 29 — 31.

Ned.	22 G1 Kaj. y S	☾	volyno y	10 B2 N. Th.
Pond	23 Arbe	☾	neztalno	11 Antip.
Tor.	24 Juraj M.	☾	☉ 8v. 6' v-jutr	12 Vaszil B.
Szred	25 Marko Ev.	☾	vreme zro-	13 Artem.
Chet.	26 Hildegard	☾	kujû, y ovak	14 Mart. B.
Petek	27 Peregrin	☾	meszcz ov	15 Arist.
Szob.	28 Vital M.	☾	pelda neztal-	16 Agapit.

Od dobroga Paztira. Jan. X. 11 — 16.

Ned.	29 G2 Pet. M.	☾	nozti	17 B3 N. Mic.
Pond	30 Kathar Sz	☾	oztane.	18 Ivan

ROSNYAK (Majus) ima XXXI Dan.

Dnevi Tjedn.	Szvétki Katol.	☾	Pazke na vreme y meszeczca mem.	Szvétki Gerchki.
-----------------	----------------	---	------------------------------------	------------------

Tor.	1 Fil. y Jak.	☿	9 3v. 10' vech	19 sz. Ivan
Szred	2 Atanaz	♁	Lepi, topli	20 Todor
Chet.	3 Nashezt. †	♂	dani razve-	21 Januar
Petek	4 Florian M.	♁	szelé sze lyu-	22 Paralit.
Szob.	5 Tihomil P	♁	di, y okrepiju	23 Juraj

Jedno malo, y vre nebudete videli mene. Jan. XVI. 16 — 22.

Ned.	6 G3 Jan. v-o	♁	vszu naravu,	24 B4 N. Raz
Pond	7 Ztanko	♁	vzaki naj sze	25 Marko
Tor.	8 Zkaz. s. M.	♁	terszi vsiti	26 Vaszil
Szred	9 Job	♁	☉ 6 v. 3' vech.	27 Szim. M.
Chet	10 Antonin	♁	vugodnoga	28 Jazon
Petek	11 Mamert.	♁	vremena,	29 9 Much.
Szob.	12 Pankracz	♁	ar na zko-	30 Jak. Ap.

Idem K-nomu, koi poszlal je mene. Jan. XVI. 5 — 14.

Ned.	13 G4 Dragim	♁	rom sze pre-	1 B5 N. Szam
Pond	14 Bonifacz.	♁	meni, pokeh-	2 Atanaz
Tor.	15 Sofia	♁	dob za to-	3 Timot.
Szred	16 Ivan Nep.	♁	☉ 10v. 47' ve.	4 Pelag. M.
Chet.	17 Ubald.	♁	plem vreme-	5 Irene
Petek	18 Venancz	♁	nom nadejati	6 Job
Szob.	19 Peter Czel	♁	sze imash	7 Nashezt. †

Proszete, y zadobite, Jan. XVI. 23 — 30.

Ned.	20 G5 Bern.	♁	hladnoga,	8 B6 N. Szlc.
Pond	21 Feliksz	♁	y za lépem	9 Izaias
Tor.	22 Jelena	♁	gerdoga.	10 Szim. S.
Szred	23 ^{Kris. Tjed.} Desider.	♁	☉ 5v. 28' vech	11 Moczius
Chet.	24 Zazi. Kr.	♁	Desdy raz-	12 Zazi. Kr.
Petek	25 Verban P.	♁	hladi zraka,	13 318 Otezi
Szob.	26 Filip N.	♁	y oztaje	14 Isidor

Kada dojde Razveszelitel. Jan. XV. 22 — 27.

Ned.	27 G6 Ivan P.	♁	zmir jedpako	15 B7 Sz. Ot.
Pond	28 Vilhelm	♁	vreme, dok	16 Todor
Tor.	29 Teodosia	♁	sze y dokon-	17 Andron.
Szred	30 Ferdinand	♁	cha meszecz.	18 Teod. M.
Chet.	31 Petka	♁	☉ 8v. 41' jut.	19 Patriczius

KLASZEN (Junius) ima XXX Dan.

Dnevi Tjedn.	Szvetki Katol.	Pazke na vreme y meszecca mem.	Szvetki Gerchki.
Petek	1 Nikodem	☿	20 Talalaus
Szob.	2 Erasmus	♄	21 Vsz.p. Du

Ako gdo lyubi mene. Jan. XIV. 25—31.

Ned.	3 G Trojaki	☿	sze z-lepem	22 B Trojaki.
Pond	4 Troj. Pond	♄	vremenom,	23 Troj. Pon.
Tor.	5 Bonifacz.	♁	koje raztusi	24 Szimeon
Szred	6 Kvat. † N.	♂	megla, koja	25 Ivana glav.
Chet.	7 Robert	♁	czuri za	26 Karpusz
Petek	8 Kvat. † M.	♁	☉ 5v.56' jutr.	27 Ther.
Szob.	9 Kvat. † Pr.	♁	desdyom	28 Ivana P.

Dana je meni vsza oblazt. Mat. I. 18—20.

Ned.	10 G1 Pr. Tr.	♁	y pak razbi-	29 B Vszeh Sz
Pond	11 Barnabas	♁	ztri sze	30 Izak
Tor.	12 Gvido	♁	zrak, y vre	31 Hermias
Szred	13 Anton Pad	♁	vezda vishe	1 Klaszen
Chet.	14 Telovo	♁	duevov	2 Niczef.
Petek	15 Vid M.	♁	☉ 3v.26' jutr.	3 Luczilian
Szob.	16 Beno B.	♁	nadejaj sze	4 Metrofan.

Od velike vecherje. Luk. XIV. 16—24.

Ned.	17 G2 Adolf	♁	lepoga, y	5 B Dorotea
Pond	18 Paul	♁	toploga	6 Besar
Tor.	19 Ger. y Prot.	♁	vremena,	7 Ztaniszlav
Szred	20 Szilverius	♁	ali	8 Todor
Chet.	21 Alojz. Gon	♁	zparina	9 Cziril
Petek	22 Akaczius	♁	☉ 3v.39' jutr.	10 Timot.
Szob.	23 Zeno M.	♁	zvabi iz zem-	11 Bartol.

Od pogublyene Ovcza. Luk. XV. 1—10.

Ned.	24 G3 Nar. Iv.	♁	lye oblake,	12 B Onufr.
Pond	25 Prosper	♁	koji z-hala-	13 Akvil
Tor.	26 Iv. y Pav.	♁	bukum	14 Elizens
Szred	27 Laczko K.	♁	desdya voze,	15 Amos Pr.
Chet.	28 Leo II, P. †	♁	y noszi hla-	16 Tihon
Petek	29 Pet. y Pav.	♁	dne chinè.	17 Emanuel
Szob.	30 Zpom. s. P.	♁	☉ 2v.18' jutr.	18 Leonczius

SZERPEN (Julius) ima XXXI Dan.

Dnėvi Tjedn.	Szvėtki Katol.	☾	Pazke na vreme y meszczajnem.	Szvėtki Gerchki.
--------------	----------------	---	-------------------------------	------------------

Od vnosine zavjeteĥ rib. Luk. V. 1—11.

Ned.	1 G4 Todor	☼	Megla sze	19 B4 Judas P
Pond	2 Poh. B. D.	☼	zczeja ali 7a	20 Metod.
Tor.	3 Eulogius	☼	nyum na zko-	21 Julian
Szred	4 Ulrik	☼	rom dojde	22 Eusebius
Chet.	5 Maria M.	☼	lepshe vreme,	23 Agripina
Petek	6 Izaiash Pr.	☼	zatem podi-	24 Nar.sz.Iv.
Szob.	7 Wilibald	☼	☉3v.24' vech	25 Febronia

Od pravice Farizeuske. Mat. V. 20—24.

Ned.	8 G5 Kilian	☼	gne sze veter	26 B5 David
Pond	9 Berczko	☼	szad z-jedne	27 Szamszon
Tor.	10 Amalia	☼	szod z-druge	28 Czir. y Iv
Szred	11 Tihomil P	☼	ztrani, do-	29 Pet. y Pav.
Chet.	12 Henrik	☼	klam za-	30 12 Apost.
Pet.	13 Margarita	☼	dnyich na-	1 Szerpen
Szob.	14 Ronavent.	☼	☉8v.25' jutr.	2 Pol.oprav.

Jesush nahrani 1000 lyudih. Mark. VIII. 1—9.

Ned.	15 G6 Razd. A	☼	praviju de-	3 B6 Hyacz.
Pond	16 Skap. B. D.	☼	sdy a, kojega	4 Andrasha
Tor.	17 Aleksza	☼	naj sze vnogo	5 Atanas.
Szred	18 Fridrik	☼	bojati, kajti	6 Sziszoa
Chet.	19 Zorja Dev.	☼	sze y pak	7 Tom. Ak.
Petek	20 Ilia Pr.	☼	razbitri	8 Prokop.
Szob.	21 Daniel Pr.	☼	☉3v.28' vech	9 Pankracz

Od vkanlyvch Prorokov. Mat. VII. 15—27.

Ned.	22 G7 Mar. M.	☼	nebo, y on-	10 B745 Mu.
Pond	23 Liborius	☼	da nadejaj	11 Eutim.
Tor.	24 Krista D.	☼	sze szlobod-	12 Proklus
Szred	25 Jakop Ap.	☼	ne lepoga y	13 Miroslav
Chet.	26 Anna M.	☼	zalnoga	14 Akvila
Petek	27 Pantaleon	☼	vremena	15 Kvirin
Szob.	28 Innocenc	☼		16 Atenogen

Od krivichnoga Spana. Luk. XVI. 1—9.

Ned.	29 G8 Mar. L. D.	☼	☉7v.0' vech.	17 B8 Marina
Pond	30 Abdon	☼	do konceza.	18 Hiaczint.
Tor.	31 Ognyon	☼		19 Makrin.

VELIKOMESHNYAK (Augustus) ima XXXI Dan.

Dnevi Tjedn.	Szvetki Katol.		Pazke na vreme y meszecca mem.	Szvetki Gerchki.
Szred	1 Pet. v-lanc	☩	Veksha ztran	20 Ilia Pr.
Chet.	2 Porczyunk	☩	ovoga	21 S'imeon
Petek	3 Aug. B. Z.	☩	meszecca	22 Mar. Mag.
Szob.	4 Demogoj	☩	je jako topla.	23 Trofim.
Jesush plache sze nad Jeruzalemom. Luk. XIX. 41 — 47.				
Ned.	5 G9 Szn. B.	☩	☉ 11v. 31' ve.	24 B9 Hrista
Pond	6 Preobr. Kr	☩	medtem toga	25 Anna
Tor.	7 Kajetan	☩	nebude	26 Hermel.
Szred	8 Afra	☩	sze menykalo	27 Pantelem.
Chet.	9 Roman.	☩	y hladneh	28 Prohor
Petek	10 Lovrencz	☩	dnévov,	29 Kalin
Szob.	11 Susa D. M.	☩	za nyimi	30 Szilasiz
Od Farizeusha y Publikanusha. Luk. XVIII. 9 — 14.				
Ned.	12 G10 Klara	☩	☉ 2v. 34' vech	31 B10 Eudok
Pond	13 Hipolit.	☩	bude takaj	1 Velikom.
Tor.	14 Euzeb. †	☩	desdya, ali	2 Stefan
Szred	15 Vel. Mesh	☩	szamo to tu-	3 Izak Dal.
Chet.	16 Rok Zp.	☩	liko da sze	47 Det. M.
Petek	17 Miron M.	☩	prah potishi,	5 Dusign.
Szob.	18 Jelena	☩	kajti szuncze	6 Preobr. Kr
Od gluho - nemoga. Mark. VII. 31 — 37.				
Ned	19 G11 Laus B	☩	raztira obla-	7 B11 Domit.
Pond	20 Stefan Kr.	☩	☉ 5v. 32' jut.	8 Emilian
Tor.	21 Bernard	☩	ke. y bude	9 Matias Ap.
Szred	22 Szimfor.	☩	zparno, za	10 Lovrencz
Chet.	23 Zakeush	☩	kojum y pak	11 Euplus
Petek	24 Bartol Ap.	☩	bude nekuli-	12 Foczius
Szob.	25 Laus Kr.	☩	ko vishe kak	13 Makszim.
Od miloszerdnoga Szamaritancza. Luk. X. 23 — 37.				
Ned.	26 G12 Szam.	☩	predi desdya,	14 B12 Mikea
Pond	27 Jos. Kal.	☩	onda y pak	15 Vel. Mesh.
Tor.	28 Aug. B. N.	☩	☉ 10v. 0' jut.	16 Sz. Ubrus.
Szred	29 Ivan Gl.	☩	nasztane	17 Mikon.
Chet.	30 Rosa	☩	y oztane	18 Flor. y Lov
Petek	31 Raimund	☩	lepo vreme.	19 Andras M.

MALOMESHNYAK (Septemb.) ima XXX Dan.

Dněvi Tjedn.	Szvétki Katol.	☾	Pazke na vreme y meszczu mem.	Szvétki Gerchki.
--------------	----------------	---	-------------------------------	------------------

Szob.	1 Egidius O.	☾	Y vezda jos-	20 Szamuel
-------	--------------	---	--------------	------------

Od deszet gubaveh. Luk. XVII. 11 — 19.

Ned.	2 G13An.Ch	☾	che lepi y to-	21 B13 Tadek
Pond	3 Manshvet.	☾	pli dnevi go-	22 Agatona
Tor.	4 Rosalia	☾	☉7v.23'jutr.	23 Lupus
Szred	5 Hrelya	☾	diju vinogra-	24 Eutik M.
Chet.	6 Zakarias	☾	dom; od sza-	25 Bartol
Petek	7 Regina D.	☾	da bojati sze	26 Adrian
Szob.	8 Mal.Mesh.	☾	je mraza,	27 Poemenus

Nigdo nemore dvem Gozponom szlusiiti. Mat. VI. 24 — 33.

Ned.	9 G14ImeM	☾	kojega, kak	28 B14 Mojs
Pond	10 Miku'a T.	☾	☉11v.15' ve.	29 Ivan glav.
Tor.	11 Emilian	☾	sze veli, desdy	30 Alekszand
Szred	12 Tobiasz B.	☾	odepira. y	31 Chezt.p. D
Chet.	13 Amat. B.	☾	oztaje zaje-	1 Malomesh
Petek	14 Izv.sz. Kri.	☾	dno oblach-	2 Mamant.
Szob.	15 Hildegard	☾	no. teda	3 Antemus

Od mortvoga szina jedinoga vdovicze. Luk. VII. 11 — 16.

Ned.	16 G15 Ludm	☾	polukne y	4 B15 Babil.
Pond	17 Lambert.	☾	pak szuncze.	5 Zakariash
Tor.	18 Titus	☾	☉9v.50' vech	6 Szozont M
Szred	19 Kvat. Kon	☾	koje zmenya	7 Mih. Ar.
Chet.	20 Eustakius	☾	desdy, za	8 Nar. Mar.
Petek	21 Kvat. Mat	☾	tem raz-	9 Joakim
Szob.	22 Kvat. Mor	☾	vezdri sze.	10 Minodora

Od vodenobetesnoga. Luk. XXIV. 1 — 11.

Ned.	23 G16 Tekl.	☾	ali — y pak	11 B16 Teod.
Pond	24 Odkup. Sz	☾	naoblachi sze	12 Antonoma
Tor.	25 Gerard	☾	ter megleno	13 Kornelina
Szred	26 Cziprian	☾	☉10v.59' ve.	14 Izv.sz. Kris
Chet.	27 Kuzm.yD.	☾	y desdyevno	15 Niczetas
Petek	28 Vaczlav	☾	vreme nepre-	16 Eufem.
Szob.	29 Mih. Ark.	☾	ztaje taj	17 Sofia

Od naj vekshe zapovedi. Mht. XXV. 34 — 46.

Ned.	30 G17 Hier.	☾	pervi chasz.	18 B17 Eum
-------------	---------------------	---	--------------	-------------------

LIZTOPAD (October) ima xxxi Dan.

Dnevi Tjedn.	Svétki Katól.	(Pazke na vreme y meszecca mein.	Svétki Gerchki.
Pond	1 Remigius	☾	Jeszen sze	19 Trofim
Tor.	2 Leodegard	☾	zmir bolye	20 Eustakius
Szred	3 KandidM.	☾	☉ 3v.52' vech	21 Kodr. M.
Chet.	4 Ferencz S.	☾	ochituje po	22 Fokas
Petek	5 Placidus	☾	neztalnem	23 Zach. lv.
Szob.	6 Bruno	☾	vremenu, ar	24 Tekla

Od getum vudrenoga. Mat. IX. 1—8.

Ned.	7 G18 Shiszl	☾	vetri, zima,	25 B18 Eufro
Pond	8 Brigita	☾	mrazi y me-	26 Ivana
Tor.	9 Diauez	☾	gla sze ne-	27 Kalistrat.
Szred	10 Fer. Borg.	☾	☉ 11v.30' jut.	28 Hariton
Chet.	11 Burkhard	☾	preztanzeze	29 Cziriakus
Petek	12 Makszimil	☾	zimenyaju,	30 Gregur B.
Szob.	13 Koloman	☾	po dolinah	1 Liztopad

Od szvatbene szvite. Mat. XXII. 1—13.

Ned.	14 G19 Kalik	☾	pada desdy.	2 B19 Czipr.
Pond	15 Terezia	☾	à po gorah	3 Dijan.
Tor.	16 Galus	☾	szneg, koi	4 Hierot.
Szred	17 Hedvig Kr	☾	chini, da sze	5 Haritina
Chet.	18 Lukach E.	☾	☉ 3v.30' vech	6 Top. Ap.
Petek	19 Ferdinand	☾	vu ruke bu-	7 Szergius
Szob.	20 Vendelin	☾	de hukalo.	8 Pelagius

Od szina ladavchevoga. Jan. IV. 46—50.

Ned.	21 G20 Ursh.	☾	liztje bude	9 B20 Jak. A.
Pond	22 Kordula	☾	zpolompada-	10 Eulampia
Tor.	23 Ivan Kap.	☾	ti prichelo	11 Filip Ap.
Szred	24 Svétolik	☾	od zime, koja	12 Probus
Chet.	25 Krispin	☾	ti szada na-	13 Karpus
Petek	26 Mitar	☾	☉ 10v.4' jut.	14 Naz. Ger.
Szob.	27 Szabina	☾	ztone y pak	15 Eutimius

Od kralyevzkoga rachuna. Mat. XVIII. 23—45.

Ned.	28 G21 Sh. y J	☾	nekuliko	16 B21 Long.
Pond	29 Zenobius	☾	popuzti, ali	17 Oseas Pr.
Tor.	30 Klaudius	☾	zato bude	18 Lukach
Szred	31 Vuk B. †	☾	desdya.	19 Joel Pr.

V SZESZVETCHAK (November) ima XXX Dan.

Dnévi Tjeda.	Szvétki Katol.	☾	Pazke na vreme y mesceza mem.	Szvétki Gerchkl.
Chet.	1 Vseszsveta	☾	Z-pochetka	20 Artem.
Petek	2 Zpom. Ver	☾	☉ 1v.30' jut.	21 Hilarion
Szob.	3 Hubert	☾	nadejaj 'sze	22 Avercius

Dajte Czeszaru. Mat. XXII. 15 — 21.

Ned.	4 G22 Drag,	☾	lepeh, ali za-	23 B22 Jakop
Pond	5 Imbrih	☾	jedno preczek	24 Areta
Tor.	6 Lenard	☾	hladneh	25 Marczian.
Szred	7 Engelbert	☾	dnévov, on-	26 Dimitria
Chet.	8 Bogoszlav	☾	da sze raz-	27 Neztor M.
Petek	9 Todor V.	☾	☉ 3v.54' jut.	28 Terenez
Szob.	10 Andreas	☾	tusi nebo,	29 Anasztazia

Od kchere herczegove. Mat. IX. 18 — 26.

Ned.	11 G23 Mar.B	☾	y bude vishe	30 B23 Zenob
Pond	12 Martin P.	☾	dnevov zpo-	31 Ztahia
Tor.	13 Ztanko	☾	red desdylo,	1 Vseszsvet
Szred	14 Levin	☾	premencez,	2 Aczindin
Chet.	15 Leopold	☾	y szneg	3 Aczepszin.
Petek	16 Edmund	☾	padal:	4 Joaniczius
Szob.	17 Gregur B.	☾	☉ 9v.7' jutro	5 Galakteon

Zpodobko je kralyeztvo nebezko zernu mustardovomu. Mat. XIII. 31 — 35.

Ned.	18 G24 Eugen	☾	vreme sze	6 B24 Pav.p.
Pond	19 Jalsabeta	☾	nití szada	7 Hieronim.
Tor.	20 Feliksz	☾	josche nemo-	8 MihalyaA.
Szred	21 Dar. B. D.	☾	re vztanoviti,	9 Onezifus
Chet.	22 Czeczilia	☾	zadnyich	10 Eraszt.
Petek	23 Klemens	☾	podigne	11 Viktor
Szob.	24 Ivan od Kr	☾	☉ 7v.37' vech	12 Ivan mil.

Od odurnozti opuztenya. Mat. XXIV. 15 — 35.

Ned.	25 G25 Katar	☾	sze veter, koi	13 B25 Iv. zlat
Pond	26 Konrad	☾	razbriske	14 Filipa Ap.
Tor.	27 Virgilius	☾	zraka, ali	15 Gurias
Szred	28 Zoztenesz	☾	y zimu ztal-	16 Matej Ev.
Chet.	29 Noe	☾	nu dopelya.	17 Grigor N.
Petek	30 Andr. A. †	☾		18 Platon M.

GRUDEN (December) ima XXXI. Dan.

Dnevi Tjedn.	Szvétki Katol.	☾	Pazke na vreme y meszeczca mem.	Szvétki Gerchki.
-----------------	----------------	---	------------------------------------	------------------

Szob.	1 Eligius	☿	☉ 0v. 40' jut.	19 Abdias Pr.
-------	-----------	---	----------------	---------------

Budu znamenya na nebu. Luk. XXI. 25—33.

Ned.	2 G4 Doshez	☿	Zmir josche	20 B26 Greg.
Pond	3 Ferencz K.	☿	oztaje zima,	21 Id. BDM.
Tor.	4 Barb. D.	☿	koju szneg	22 Filemona
Szred	5 Szabasz O.	☿	josche chut-	23 Amfila
Chet.	6 Mikula B.	☿	lyiveshu chi-	24 Katarina
Petek	7 Broz. †	☿	ni, y kak ku-	25 Klimenta
Szob.	8 Prij. B. DM	☿	liko odpuzti,	26 Alipia

Ivan vu vuzi. Mat. XI. 2—10.

Ned.	9 G2 Ju dka	☿	☉ 0v. 2' jut.	27 B27 Jakop
Pond	10 Pr. his. B. D	☿	desdy zme-	28 Stef. nov.
Tor.	11 Damazus P	☿	nya sze	29 Paramona
Szred	12 Makszencz	☿	z-sznegom,	30 Andrea
Chet.	13 Luczia D.	☿	od chesza sze	1 Gruden
Petek	14 Spiridion	☿	voda razleva-	2 Avakuma
Szob.	15 Ireneus	☿	ju, megle	3 Szofonia

Od ysluvanya Ivanovoga vu Betanii. Jan. I. 19—29.

Ned.	16 G3 Euzeb.	☿	zdisù, koje	4 B28 Barb.
Pond	17 Lazar	☿	☉ 1v. 28' jut.	5 Szave
Tor.	18 Chak. poz.	☿	zdravju né-	6 Mikula
Szred	19 Kvat. Nem	☿	szù napred-	7 Ambroszio
Chet.	20 Bogumil.	☿	lyive; iz me-	8 Patapia
Petek	21 Kvat. Tom	☿	gle nadejaj	9 Zach. Bog.
Szob.	22 Kvat. Cz.	☿	sze sznega,	10 Erm. y Iv.

Vu 15. letu Tiberiusha Czeszara. Luk. III. 1—6.

Ned.	23 G4 Vikt.	☿	y za tem	11 B29 Da. Zt.
Pond	24 Ad. y Eva †	☿	☉ 4v. 12' jut.	12 Spiridona
Tor.	25 Nar. Jes. K.	☿	lyute zime,	13 Eustrata
Szred	26 Stefon M.	☿	z-kojum sze	14 Tirsza
Chet.	27 Janush Ev.	☿	z taro leto	15 Eleuteria
Petek	28 Drob. Det.	☿	dokancha,	16 Agia P.
Szob.	29 Tomas B.	☿	Bog daj	17 Dan. P.

Josef y Maria chudili szu sze. Luk. II. 33—40.

Ned.	30 G Milosh	☿	szrechuo.	18 B30 Sheb.
Pond	31 Silvester	☿	☉ 1v. 41' jut.	19 Bonifacz.

Szuncza Izhod y Szuncza Zahod od 15 do 15 danh.

<i>Izhod.</i>		<i>Prezimecz.</i>		<i>Zahod.</i>	
1. dan	7 v. 44 h.			4 v. 16 h.	
16. —	7 — 36 —			4 — 24 —	
<i>Szvéchen.</i>					
1. dan	7 v. 13 h.			4 v. 47 h.	
14. —	6 — 54 —			5 — 6 —	
<i>Szushecz.</i>					
1. dan	6 v. 31 h.			5 v. 29 h.	
16. —	6 — 8 —			5 — 52 —	
<i>Traven.</i>					
1. dan	5 v. 42 h.			6 v. 18 h.	
16. —	5 — 18 —			6 — 42 —	
<i>Rosnyak.</i>					
1. dan	4 v. 56 h.			7 v. 4 h.	
16. —	4 — 37 —			7 — 27 —	
<i>Klaszen.</i>					
1. dan	4 v. 21 h.			7 v. 39 h.	
14. —	4 — 19 —			7 — 48 —	
<i>Szerpen.</i>					
1. dan	4 v. 47 h.			7 v. 43 h.	
16. —	4 — 24 —			7 — 36 —	
<i>Velikomeshnyak.</i>					
1. dan	4 v. 40 h.			7 v. 20 h.	
16. —	5 — 0 —			7 — 0 —	
<i>Malomeshnyak.</i>					
1. dan	5 v. 24 h.			6 v. 36 h.	
16. —	5 — 48 —			6 — 12 —	
<i>Liztopad.</i>					
1. dan	6 v. 12 h.			5 v. 48 h.	
16. —	6 — 35 —			5 — 25 —	
<i>Vszeszvétchak.</i>					
1. dan	7 v. 2 h.			4 v. 58 h.	
16. —	7 — 21 —			4 — 39 —	
<i>Gruden.</i>					
1. dan	7 v. 37 h.			4 v. 23 h.	
16. —	7 — 43 —			4 — 17 —	

Napervoztavlanye zemlyozpisznye dusine y shlrine nekojeh poglavitesheh Horvatzkoga Orszaga mezt'h, z-nyihovum najvekshum dneva dusinum, kak takaj izhadyanyem y zahadyanyem Szuncza na dan 21. Klaszna.

Gledech na zemlyo- krajnu vishinu	Dusina			Shlrina			Dusina dneva			Iz hod		Zahod
	o	l.	l	o	l.	l	v.	h.	v.	h.	v.	h.
Karlovecz	33	19	30	45	36	55	14	30	4	15	7	45
Ivanich, Zvonik Klostra	34	4	58	45	44	22	15	32	4	14	7	46
Zagreb, Zvon. ztol. Cz.	33	38	35	45	48	45	15	32	4	14	7	46
Belovar	34	33	56	45	54	4	15	33	4	13	7	46
Krisevci	34	12	3	46	1	16	15	34	4	13	7	47
Varasdin, Zvon. Jes. Cos.	34	0	8	46	18	36	15	35	4	12	7	48

*Broj Zlanovnikov vu poglavitesheh meztah
Horvatzkoga Orszaga.*

Zagreb, szlob. kr. varash	-	-	-	13,647
Varasdin, szlob. kr. varash	-	-	-	8,546
Reka, szlob. kr. varash	-	-	-	8,311
Karlovecz, szlob. kr. varash	-	-	-	5,611
Krisevci, szlob. kr. varash	-	-	-	2,931
Koprivnicza, szlob. kr. varash	-	-	-	2,605
Szeny, szlob. kr. varash	-	-	-	2,779
Bukari, szl. terg. varash	-	-	-	1,980
Petrina, varash	-	-	-	4,297
Belovar, varash	-	-	-	2,624
Karlopag, varash	-	-	-	909
Jaztrebarzko, tergovische	-	-	-	1,180
Ivanich, tverdjava	-	-	-	581
Kosztajnicza, varash	-	-	-	2,845
Krapina, obchina	-	-	-	708
Zamobor, tergovische	-	-	-	2,819
Merkopail, szl. terg. varash	-	-	-	1,411
Ravnagora, tergovische	-	-	-	1,220
Verbovzko, tergovische	-	-	-	911.

Tolnàchnik Hísni **vszakoverztnéh na haszen y prikrat-** **chenye vrémèna szlusèchek.**

Chtevczi verlo prestimani!

Ovo letosz, kak y lani

Zagrebechka vam Danicza

Szvá na kushecz nudi licza,

Koja, kajti z-szvachem terai,

Jedno msto na szmeh derai,

Da bi tak Obchinz tvo lese

Vu szvoic zaplela mrešo,

Y na náchin ov za kupcze

Bi dobila takaj zkupcze.

L.

Nàvuk od okrugline, velikòche y shirine szvéta,
kak y od oztaléh nàravzkéh zkrovnoztjah;

Znànye reda nàravzkoga.

Ako mi na vedro nebo, ili: na boltu nad nami
nebezku ochi hitimo, tak zpozimo *Szuncze*, *Me-*
szecz y Zvézde. lzte ove zvézde poleg nàvuka
Zvézdoznanczev nészù szamo kak sze chiní szvétle
ali leschnuche piknye ali zernoza, nego szù z-vekshe
ztrani okrugla, kak y szuncze, neamerne velikòche

tela, koja y szama vu szebi szvétlozt zadersávaju, y szvétlozt od szebe dávaju. Szamo nekuliko zvézd je, koje, kak y meszec szvoju szvétlozt od szuncza poszudyuju. One zvézde, koje szame od szebe szvétiju, imenuju sze *ztojeche*, ili *negibuče zvézde* — temne pako, koje od szuncza szvétlozt imaju: *bludne*, ali *gibuče zvézde*.

Y nasha zemlya, na kojoj ztanujemo, je takova gibucha, ili: pomichna zvézda, kajti y ona szvoju szvétlozt od Szuncza dobiva.

Zpodoba zemlye je oblazta, ili: zemlya je zpodobna kugli (*vidy pril. 1.*) akoprem sze ona nam na pervi pogled szamo kajti mlinecz, ali ravno razpreztert na okrug zviti proztor, napervoztavlya. To pako odtud dohadya, kajti mi z-nashemi kratkovidnemi ochmi od ovoga nezmerne shirine proztoru szamo kruto malu ztran pregledati moguchi jeszmo, y ravno to szvedochi, da zemlya je oblazta, ili: bokazta. Kajti, da bi ona poloszcze ravno leséchi proztor bila, tak bi ju mogli, ako ne z-proztem okom, vendar z-ochmi zteklom oborusenemi od kraja do kraja prevideté, ali konchemar bi sze ovem nachinom opaziti mogli bregi, vishe ztotin mily dalechni. To sze pako do szada josche ni chulo, dapache iz naj vishesheh gor, na koje sze je zlezlo, ni bilo moguche z-naj bolyshemi dumhiri (*Serurobr*) dalye od cheterdeszet, ali naj vishe petdeszet némskeh mily videti.

Da zemlya je oblazta ili: bokazta, pokasuje *drugoch* takaj to, kajti sze naj dalyaeshheh ztvarih,

ko, e nam iz dalka pred oči dohádyaju, p...
szamo verhuncz opasuje, zkem pako blise k-nyim
dohadyamo, ztem sze nam vishe dolyna opasene
ztvari ztran pred oči ztavlya, y vidi sze nam, kak
dabi iz glublyine izhadyala, y kada szmó vre dozta
blizu nye doshli, onda sze nam ztoperv czela ztvar
izkasuje. To izto, nego szuprotivnem náchinom,
biva, kada od kakvé vizzoke ztvari odhadyamo.
Ovak n. p. na morju zniknuje, ili: zpred ochih
nasheh gine, naj pervich dolyna ztran ladje, y vidé
sze szamo katarke, ali y ove vszevdily gliblye vi-
dijusze prepadatí vu vodu, doklam sze zadnyich
zpred ochih zevszema zgubiju.

Da zemlya je oblazta, ili: bokazta szvedochiju
tretfich vnoga od shesztnajztoga ztoletja do nasheh
vremen vre vishe puti okolo zemlye ponovlyena
putuvanya, Ar ovakovi putniki ishli szú zmir je-
dnakem putom pred szobum, n. p. od izhoda po-
chemshi proti zahodu, y zadnyich dozpeli szú na
ono izto mezto, iz kojega sze na put povdali jeszu,
To pako nebi sze bilo dogoditi moglo, da bi zem-
lya dilyem ravna, ili: plohazta, ali pak chetve-
rovuglazta bila, kajti drugach ovi putniki bi bili
morali na kraj szvéta (zemlye) dojti, odkud sze
onda nazad povernuti bi bili morali.

Da zemlya je oblazta, ili: bokazta pokasuje
chetertich nyeina tenya ob meszechnem pomerkne-
nyu. Ar ova pomerknenya bivaju vszigdar onda,
kada zemlya ravno med szunczem y meszeczom
ztoji, ter meszeczú ali zevszema, ali pak szamo iz

gdé koje ztrani szuncza szvétlozi preprečuje, ali z-drugemi réchmi: kada meszec dozpe vu tenyu zemlye, koju ona po czélem szvetu za szobum ozlavlya. Y ravno ova tenya je pri vszéh meszechneh pomerknyenyih, kak goder razluchen je ztan Meszecza y zemlye, vszigdár okrugla, poszledno takaj zemlya mora biti okrugla.

Oblazta ili: bokazta zemlye zpodoba némore sze tajiti zbog toga, kajti sze na liczu szuhe zemlye gore, bregi, y doline nahadyaju, kajti ove vu prizpodablyanyu k-czélomu szvetu jeszu tak neznamenujuche, kak da ih niti nebi bilo.

Szredomer zemlye, ili: *potex* ali *nit* chez szredinu zemlye prepelyana (*vidy pril. 2.*) zadersava vu szebi 1719 zemlyozpiszneh mily, a nyein okrug 5400 takoveh izteh mily. Naj vishesha, josche do szada nam znana, gora na zemlyi nahadya sze vu Azii, y zove sze *Dhavalagiri*, y je szamo $1\frac{1}{8}$ milye viszoka. Ova gora na rukotvornoj zemelyzki kugli, koje Szredomer $1\frac{1}{2}$ czepelish je dug, bi sze tak mala videla, kak jedno pezka zerno.

Medtem toga zemlya ni vendar zversheno oblo, ili: kugla. Nistar manye predi nego od toga dalyi zpomenek bude vchinyen, mora sze predi *nyeina velikocha* pregledati, ili: v-pamet vzeti, za tem takaj moraju sze poznati *potezi*, ili *niti*, koje za razluchno odredyenyje vszakoga na liczu zemlye buduchega mezta vu pameti znajdyene jeszu (*vidy pril. 1.*)

Zvezdoznanczi razdelyujú vszaki kolobar, naj bú velik ali mal na 360 ztupajev, ztupaj na 60 hipov, a hip na 60 podrugajczev. Okrug zemlye je

bil vre negda, dok sze josche ona za zversheno oblo, ili: kuglu je dersala, ovem náčinom razdelyen. Vszaki ztupaj zemlye je sze y pak na 15 jednakeh ztran razdelyil, koje ztrani zemlyozpíszne milye imenuvane jeszu bile tak, da czéli zemlye okrug, kak je vre gore zpomenyeno, 5400 takoveh mily znáša. Iz ovoga zemlye okruga, primerom Zemlyomerczev návuku znajdyeno je, da Szredomer obla zemelyzkoga, ili: kugle zemelyzke, zadersáva vu szebi 1719 mily, czélo pako zemlye licze 9,281,910 ploschaztéh, ali chetverokrajneh mily, czéla pako tverdina zemlye 2,659,072,000 koczkeneh mily; y od ove nezmerne shirine jeszu vech kak dve ztrani pod vodum, à ne chizto tretja ztran do 3,000,000 zvan vodè kakti szuha zemlya van sterchi. Iz ovoga rachunztva ochivezto biva, da nasha zemlya 1,435,000 puti menysha je od szuncza; drugem pako gibuchem zvézdam prizpodoblyena pozstavlya sze med gibúche zvézde szredyne velikòchi.

Od ztarinzkéh nam neznaneh vrémén tja do petnajztoga ztoletja po Kriztushevem narodyenyu za ztalno sze je dersalo, da zemlya ztoji vu szredini szveta, pak da sze Szuncze, Meszecz, y vsze oztale zvézde vu dvadeszet y chetireh vurah jeden put okolo zemlye oberneju. Kopernikus (Copernicus) pokazal je pervi, kaj vre predi nekoji szumlyili, y vuchili jeszu, da szuncze ztoji, pak da sze zemlya okolo szuncza obracha; da pako szuprotivno bivati vidimo, to dohadya odtud, kajti nasz vkanyuju ochi, kada vidé, da sze zemlya okolo szame szebe, ili: okolo szvoje laztovite oazi obràcha, zpodobno chlo-

veku, koi sje na ladji vozi, pak mû sje vidi, da sje drevje y hise vaseju, ili: lyulaju. — *Po oszi razmeva sje ovde on szredomer obrachajuchega sje obla, ili: kugle, ali — ona prek chez szredinu czéloga obla vu mishlennyu prepelyana nit, ili: potez, okol kojega ovo obrachanye biva, y kojega obodvoji zkradnyi vezi na nalichju obla, ili: kugle jedina mezta jeszu, koja sje zkup negiblyeju (vidy pril. 3.) Pri zemelyzki oszi zoveju sje ovi obodvoji zkradnyi vezi diachki Polus, a horvatzki: véz, ali: kraj szvéta, ter jeden véz gornyi, ili: kraj szvéta szeverni (polus arcticus) drugi pako véz dolnyi, ili: kraj szvéta jusni (polus antarcticus) (vidy pril. 4.) Obrachanye (vertenye, kotakanye) zemlye okol szvoje oszi biva od izhoda proti zahodu, y ravno zato vidi sje nam, kak da bi sje szuncze, meszcz y zvezde od izhoda proti zahodu pomikavale.*

Vu jednakoj dalechini od obodvéh vézov, ili: krajev szvéta, miszli szi okrug, ali kolobar okol na okol zemelyzkoga obla, ili: kugle, koi zemlyu na dve polovicze, ili: polokrugé (Hemispheria) delyi, zmed kojeh jedna polovicza zove sje: polokrug gornyi, ili: szeverni, a druga: polokrug dolnyi, ili: jusni. Ov okrug zove sje: Jednachnik (Aequator) ali pak szamo nit, ali pak potez (vidy pril. 4.).

Kaj je goré vishe recheno od szredomera zemelyzkoga obla, ili: kugle, da je najmre okolo 1719 zemlyozpisneh mily dug, to sje navlaztito razmeva od szredomera Jednachnikovoga. Szredomer od jednoga do drugoga véza, ili: kraja szvéta, to je: du-

sina oszi znasha primerom ztupajue mere, koja pochemshi od szedemnajsztoga zloletja vu razluchnei szvéta okoliczah vre visheputi je zkushana. szamo okolo 1714 mily. Odtud anda szledi, da gerbavochoa, to je: szluchenozt, ili: zkrivlyenozt zemelyzkoga obla od jednachnika proti vezom, ili: krajom szveta neizhadya na zversheni okrug, kak ondé, kud sze jeduachnik pretese, ali kak sze od zvershenoga obla, ili: kugle potrebuвати more, nego zemlya je pri vézih, ili: na krajih zemlye nekuliko kakti vteszana, ali nuter vtishnyena, ili: priravna, medtemtoga to za czélu zemlyu, szebi okruglu miszliti, vnogo razluche nechini.

Doklam szuncze szvoj vszakdashnyi, nam szamo tak vidlyivi, techaj okolo zemlye od izhoda proti zahodu zvershi, naztaje za vszako nalichja zemelyzkoga mezto, ako sze obodva vézi, ili: kraji szveta iznerneju, ztanoviti hip, vu kojem szuncze na najvekshu vishinu ztupi, y ov hip zovesze *poldan*. Vsza mezta nalichja zemelyzkoga, koja od ovoga proti obodvem vézom, ili: krajom szvéta zraven lesiju, moraju takaj ov izti hip *poldan* imati. Zato sze zoveju oni okrusni potezi, ili: niti, koje sze od jednoga do drugoga véza, ili: kraja szveta potesuju, ter chez jednachnik jednakovuglazto, ili: prechki prehadyaju: *poldnevniki*, ili: *poldneve niti*, ali *potezi*, diachki lineæ meridionales. (*vidy pril. 1.*)

Ako sze iz kojega goder zemlye mezta, vsze shirom okolo nasz razgledamo, tak szamo kruto malu zemlye ztran z-ochmi preszechi moremo, kajti

nash pogled okolo na okolo zastira okrusina, ili: kolobar, koji na okolo nasz vlechesze, ter Nebo z zemlyum kakti zraztchena vidi sze. Y ov kolobar zove sze: vidakraj, ali: Vidamej (Horizont, Gesichtsfreis). Ov Vidakraj razdelyuje sze vszakomu drugomu Okrugu zpodobno na 360 ztupajev. — Ako sze vu naszeh ztranah, koje sze vu szevernem polokrugu *) nahadyaju, on chasz, kada szuncze vu poldnevniku ztoji, to je: kad je poldan, z-liczem obernemo proti szunczu, tak sze nam ona ztran vidakraja napervoztavlya, kud poldnevni potez, ili: nit prehadya, y zato sze ova ztran zove: od *poldana*, ili: od *juga*, diachki: *Meridies*. Nyemu naproti, ili: nam za herbtom ravno takaj prehadya poldnevni potez vidakraja, y ova ztran zove sze: od *polnochi* ali od *szevera*, diachki: *Septemtrio*. Na levu ruku imamo ravno med poldnevnom y polnochjum 90 ztupajev od vszakoga na dalekom: od *izhoda*, ali od *jutra*, diachki: *Oriens*. A na desznu ruku takaj 90 ztupajev med jugom y szeverom: od *zahoda* ali od *vechera*, diachki: *Occidens*. Medtem toga szuncze izhadya y zahadya po ravnem izhodu y zahodu szamo one dneve, kada szu dnevi z-nochmi jednaki. Obilneshi navuk od toga szledi nise dole. (za lehkshe zapametenye szada izpisanoga vidy pril. 5.)

Vre je gore zpomenyeno, da sze zemlya okolo szvoje oszi obracha. Ovo obrachanye ili vertenye

*) Horvatzka zemlya lest med 34 dus. y 46 shir. neb. vidy pril. 4.

biva z-naj vekshum szlosnoztjum y rednoztjum vu 24 vurah, ter tak naztaje na zemlyi *dan y noch*. Zemlya je pako temno telo, koje sze od szuncza razszvétchuje. Y pokahdob zemlya kugle, ili: obla zpodobu ima, tak sze od nye vszigdar szamo jedna polovicza razszvétchuje, a druga polovicza za taj chasz zastira sze z-temnoztjum, ili: z-tmiczum. Razszvetchena ztran ima *Dan*, temna pako *Noch*. Y kajti sze zemlya okolo szvoje oszi verti, tak naravzkem nachinom vu 24 vurah mora vszem ztanovnikom na vszeh ztranah szvéta szuncze szvétiti, to je: mora po vszud na zemlyi vu 24 vurah jedenkrát *dan y noch* biti.

Vre pako iznimlyúsze ona zemlye mezta, koja bolye k-krajom szvéta lesiju, ar onde Szuncze jednoga pol leta czele tjedne, dapache Meszecze zmir na obnehju oztaje, to je: nepreztancze szvéti, y nigdar nezapadne, a drugoga pol leta ravno tak dugo nigdar neizhádyá, tak, da ztanovniki szevernoga, ali jasnoga kraja szvéta czele tjedne, dapache y meszecze, zmir *dan*, ali zmir *noch* imaju.

To pako odtud dohadya, kajti sze zemlya okolo szuncza obracha, y kajti zemlye osz vegazto, ili: nakrivo, ali nahero, gledech na ztezu szvoju ztoji.

Vre pako zemlya neobracha sze szamo okolo szvoje oszi, nego sze takaj vu 365 danih, 5 vurah, 48 hipih, 48 podrugajczih jenkrat okolo Szuncza oberne, y ov chasz imenuje sze *leto*. Zteza zemlye neje kak niti drugéh gibuchéh zvezd, zversheno

okrugli potez, nego je jeden zmed gerbavch potezov, koji sze od zemlyomerczev imenuju *Ellipses*, kojeh szredomeri nészù vszi, kak pri ravnem okrugu, jednoizte velikoché. Naj dugshi y naj krajshi szredomer zкупzhadyaju sze vu szredini ove *Ellipsis*, ter vu jednakoј dalechini od nye, proti naj dugshemu szredomeru nahadyaju sze dva naproti szebi ztojecha mezta, koja sze zoveju: *focus*, ili: mezta zhadyanya trakov szuncheneh. Vu jednom zmed obodveh oveh mezt zemlyoztezne *Elipsis*, zadersáva sze szuncze, poszledno anda mora zemlya, za chasz szvojega letnoga okolo szuncza techaja k-nyemu szad dalye szad blise doјti. Naj menysha dalechina zemlye od szuncza, kaj v-zimi biva, znasha okolo 20 milionov mily, a naj veksha, koja sze po letu dogadya, znasha 20 milionov y shezt zto jezer (20,600,000) mily, szrednya pako dalechina znasha 20 milionov y tri zto jezer (20,300,000) mily. Odtud je mochi zpoznati, da sze niti naj dugshi, niti naj krajshi szredomer zemelyzke zteze med szobum, kak niti ove *Elipses* od zvershenoga okruga vnogo nerazluchavaju.

Pri letnem zemlye okolo szuncza techaju ima nyeina osz takov ztalish proti ztezi, da ona z-nyum jeden kut od $23\frac{1}{2}$ ztupajev nachini, y zajedno zszvojemi vézi, ili: kraji zmir proti jednoiztomu zvezdischu je obernyena, szeverni szvéta kraj n. p. je zmir obernyen proti gore zpomenutomu szevernokrajnomu zvezdju, najmre repu maloga medveda (tak sze imenuje na szevernoj ztrani neba ztanovito

zvezdje *). Odtud y biva, da gledèch na letni, nam vidlyivi, szuncza techaj na oblogi. ili: bolti nebezki chizto laztovita zkazanya napervodohadyaju.

Dan 21. Klaszna ili: Ivanschaka meszecza ima zemlya proti szunczu takov ztlish, da gornya, to je: szeverna ztran nyeine oszi, nachiniyshi vugla od $23\frac{1}{2}$ ztupajev, navnuter je zashla, ili: je sze z-szevernem krajom proti szunczu nagnula (*vidy pril. 6.*). Dolyňa pako, to je: jusna ztran jesze ravno za tuliko ztupajev van pomeknula, ili: je sze chizto proch od szuncza odvernula (*vidy pril. 6.*). Medya one od szuncza razszvetchene ztrani zemelyzkoga nalichja tak ztoji, da iztom czela okolicza od gornyega veza, ili: szevernoga szveta kraja, pochemshi tja do $23\frac{1}{2}$ ztupaja proti *jednachniku*, chizto pod szuncze dozpe, ter tak, akoprem sze zemlya okolo szvoje oszi verti, szuncze vendar zmir na obnebyu oztaje, ali z-drugemi rechmi, zmir je dan. Szuncze szamo na oko gledèch vidi sze, kak da bi sze vszevdily na okrug okolo neba motalo, koi okrug, zkem sze iz dalyega, ali iz blisega od vézov, ili: szvéta krajov opasuje, ztem vishe, ali menye z-vidakrajem vu jednakoj med szobum dalechini teche. Pod vezom iztem, ili: pod iztem szvéta krajom bi sze ov okrug z-vidakrajem chizto vu jednakoj med szobum dalechini nahadyal. Ob ovem chiaszu moraju ona od szuncza odvernyna mezta, najmre od dolynega veza, ili: od jusnoga szvéta kraja, pochemshi do $23\frac{1}{2}$

*) Po zvezdju razmeva sze vishe zvezd na kupu, koje vsze zkup jednem imenom ozivaju sze.

ztupaja proti jednachu, vszevdilynu noch imati, pokehdob ovde szuncze akoprem sze zemlya, okolo oszi szvoje neprezlancze mota, nigdar vendar na obnebje neizide.

Pochemshi pako od 21ga Klaszna, ili: Ivan-schaka priblisava sze ò vszevdilynem dalye pomikavanyem zemlye po szvojoj ztezi (koje pomikavanye od zahoda proti izhodu, ali na szuncze gledch od deszna na levo biva) razszvetchuvanya medya vsze po malom blise y blise k-kraju szvéta; to je: okolo gornyega veza, ili: szevernoga szvéta kraja tja do 23½ ztupaja proti jednachu obztira sze vszevdily vishe mezt z-temnoztjum, a pak proti dolnyemu vezu, ili: jusnomu szvéta kraju pochimlye sze vszevdily vishe mezt od szuncza razszvetchuvati, to je: od vezda pochemshi napervodohadya pod gornym vezom, ili: szevernem szvéta krajom vszevdily vishe mezt, vu kojeh vre vezda zachimlye szuncze vu 24 vurah jeden put zahadyati, pri dolyaem pako vezu ili: jusnom szvéta kraju napervodohadya zmir vishe y vishe mezt, vu kojeh ov izti chasz szuncze y pak jeden put izhadyati prichme. Dan 23i Malomeshnyaka, ili: Miholyschaka je zemlya chetertu ztran szvoje zteze obishla, y nyeina osz nahadya sze szada vu takovem ztali-shu, da razszvetchuvanya medya chez obodva veza, ili: szvéta kraje prehadya. Y vre vezda pri osznem zemlye obrachanyu, jeszu vu 24 vurah vsza nalichja zemelyzkoga mezta 12 vur proti szunczu obérnyena, y ravno tuliko chasza od szuncza od-

vernyena, ali z-drugemi rechmi: ob ovem chaszu je po vszoy zemlyi dan y noch jednak, kajsze zove: *jednakonochtvo*, a diachki: *æquinoctium* (*vidy pril. 7.*)

Od ovoga chasza do 21ga Grudna, ili: *Velikobosichnyaka* je ztalish zemelyzke oszi gledech na szuncze szledechi, najmre: gornyega veza, ili: szevernoga szvéta kraja proti jednachniku vszevdily vishe y vishe mezt vsze po malom zgubiva szvetlozt, a dolnyega veza, ili: jusnoga szvéta kraja proti jednachniku vszevdily vishe y vishe mezt po malom razszvetchuje sze, ili: szuncze zachimlye onem meztam chizto pod vidakraj dozpevati, a ovem pak chizto zverhu nyega oztajati. Dan 21i Grudna anda je zemlya drugi fertaly techaja szvojege dovershila, y nyein Ztalish gledech na szuncze je onomu od 21a Klaszna chizto szuprotiven. Gornya, ili: szeverna oszi polovicza je van, dolyna pako, ili: jusna, je nuter obernyena. Razszvétchenya medya vre szada tak sze ravna, da ona gornyega veza, ili: szevernoga szvéta kraja mezta tja do $23\frac{1}{2}$ Ztupaja proti jednachniku chizto temna, ona pako dolnyega veza, ili: jusnoga szvéta kraja mezta takaj do $23\frac{1}{2}$ Ztupaja proti jednachniku chizto razszvétchenya bivaju. Szuncze anda vu oneh ztranah, akoprem sze zemlya okolo szvoje oszi nepreztancze obracha, neizhadya, a vu ovéh nigdar nezahadya, to je: onde je szada vszevdilyna noch, a ovde je vszevdilyni dan.

Od 21a Grudna tja do 21a Szusbcza biva to izto, kaj je gledech za chasz od 21a Klaszna tja do

23a Malomeshnyaka gore zpomenyeno, medtem toga vendar szuprotivnem nachinom, kajti vu gornym vézu, ili: szevernem szvéta kraju razszvétchuje sze vszevdily vishe y vishe mezt, a vu dolnym, ili: jusnem potemnuje sze vszevdily vishe y vishe mezt, do 21a Szushcza dokoncha zemlya szvojega techaja tretji fertaly, y nahadya sze gledech na szuncze vu onem ztalishu, vu kojem sze je nahadyala 23a dan Malomeshnyaka. Dan y noch jeszu po czélem szvétu jednak, y to sze imenuje: *protulétno jednakonochtvo* (*æquinodium vernale*) per-veshe pako zove sze: *jeszenzko jednakonochtvo* (*æquinodium autumnale*) (*vidy pril. 7.*)

Kak pako od 21a Szushcza tja do 21a Klaszna to izto, kaj sze je gore, gledech na chasz od 23a Malomeshnyaka do 21a Grudna, napervoztavilo y ochitovalo, szuprotivnem nachinom biva, to szí vszaki Chtavec szam lahko raztolnachiti bude znal.

Zemlya chez leto szuncze obhadyajucha vidi sze ona, y to na opak iduch, ili: od zahoda proti izhodu, czelo nebo prejti. Mi to zadnyich nemo-remo zpaziti, pokedob ob dan nikakovéh zvézd nevidimo, medtem toga to vendar szudimo iz zvézdja, koje mi chez leto chasz po chaszu ob noch na Nebu opasujemo. Ovak n. p. dan 23i Grudna idú ob 12 vuri po nochi zvézde chez poldnevník, koje za czéle pol ztrani neba ili: 180 ztupajev od onéh odalechene jeszu, koje 21i dan Klaszna po noch ob 12 vuri chez poldnevník prehadyaju. Po-

kehdoob anda szuncze, ako ono dan 23i Grudna na poldan ob 12 vuri chez poldnevnik prehadys, za pol ztrani neba, ali za 180 ztupojev odalecheno ztati mora od oneh zvézd, koje on izti dan po nochi ob 12 vuri chez poldnevnik idü, tak odtud szlédi, da szuncze ob ovoj dobi pri oneh ztati mora zvézdah, koje 2ti dan Klaszna po nochi ob 12 vuri chez poldnevnik preshle jeszu, akoprem mi nye, pokedob je dan, nemoremo videti. Ov izti szuncza ztalish moramo szti za vszaki drugi leta dan miszliti, pokedob szuncze vszigdar ztoji poleg onakovéh zvézd koje za pol leta predi po nochi ob 12 vuri chez poldnevnik preshle jeszu.

Okruga nit, ili: potez okolo neba, kojega szuncze, kak sze stimó, chez leto obide, imenujesze od Zvedoznanczev: *Ecliptica*, kaj po horvatzki znamekuje: *nebezki pasz*, ali: *put szuncheni na nebesih*. Ov nebezki pasz ni tikaj drugo kak prava zemlye zteza, szamo od szuprotiyne ztrani pogledana (vidy pril. 8). Ov okrug razdelyuje sze na dvanajz jednakh ztran, koje sze imenuju *nebezka znamenya*, ali znamenya sivinzkoga okruga, y to zato, kajti najmre zvézdju, chez koje prehadya szuncze, dana jeszu zvekshinum imena sivin. Ob chaszu protulet'noga jednakonochtva ztupi szuncze vu znamenye *Ovna* ♄, koje znamenye je pervo vu redu. Oziala zovejusze szledechem nachinom: *Bik, Dvojki, Oroszlan, Rak, Dvojka, Vaga, Skorpion, Ztrelec, Jaracz, Vodénar, Ribe*, (vidy pril. 9.) Vszako zmed ovéh razdelyuje sze na 30 ztupajev, vu ko-

jeh sze szuncze jeden Meszcz zadersava. Dan danashnyi vech sze neszlaseju ova nebezkeh znameny imena zvezdjem, v-kojem szuncze vsaki meszcz zaizto ztoji, kajti sze ovo zvezdje gledch na szuncheni put dalye proti izhodu je pomeknulo na tuliko, da kada szuncze poleg Dnevnik vre vu Ovnu ztati pokasuesze, josche vu znamenyu Ribe ztoji. Medtemtoga zadersala szu sze ova ztariuzka imena y razdelenya, da sze z-nebezkeki perveshch vekov opasenyi vu szlogi obztoji. Zrok pako ovoga zvezdnoga odztuplenya, ali pomeknenya (ali kaksze veli: pretechenya jednakonochtvenoga) vuchi zvezdoznaztvo.

Szuncheni put na nebezkom ohlu, ili: kugli ide od zahoda proti izhodu, y to podskalche, tak, da sze jednoga pol leta vech proti goruyemu vezu, ili: szevernomu szveta kraju, a drugoga pol leta k-dolnyemu vezu, ili: jurnomu szveta kraju, priblisava. Ov podskalchni szuncheni put dohadya od vegaztoga zemelyzke oszi ztalisha proti szvojoj ztezi, y zrokuje razluchnost vu razszvetchenyu zemelyzkoga nalichja. Dan 21i Szushcza, kada szuncze vu znamenye ovna ztupi, ztoji od obodveh vezov, ili: szveta krajov vu jednakoj dalechini, y pod jednachnikom stanujuchi lyudi imaju szuncze ob poldan 12e vure, koi chasz szuncze chez poldnevnik prehadya, vu *Zenithu*, to je, ravno ober szvojech glav, tak, da vsza opikeze ztojécha dugovanya ov chasz nikakovu tenyu od szebe nedavaju. Dvanajz pako vur keszneshe, to je: ob polnochi, ztoji szuncze ovem iztem pod

jednanichkom ztanujuchem lyudem vu *Nadiru*, to je: ravno pod nogami (*pogl. pril. 5.*). Da ov chasz po vszem szvetu dan y noch jednak jeszu, vre je gore vishe povedano. Takaj obkrusna nit na nebu, koja sze chez szuncza mezto od zahoda proti izhodu vu jednakoj dalechini od obodveh vezov, ili: szveta krajov potesuje, zove sze jednachnik (*vidy pril. 5.*), y zato sze veli: szuncze ztoji dan 21i Szushcza vu jednachniku. Szledeche dane pomikava sze szuncze na szvojem putu zmir bolye proti izhodu, y zajedno proti szeveru, y vre od vezda ztanovniki zemelyzkoga jednachnika nemaju szuncze o poldan ober szvojuh glav, nego nye opasujû poskalcze proti szeveru, tak, da tenya vszeh opikcze ztojêch tel proti jugu opada. Ali zato vezda nahadyajusze od jednachnika proti szeveru mezta na zemlyi, ali bolye rekuch, z-jednachnikom jednako tekuche obkrusne niti, koje sze zato, *jedna-ko shirni okrugi* imenujû, kojeh ztanovniki szuncze ob poldan ravno ober szvojuh glav imaju. Ovo odztuplenye szuncza od jednachnika proti szeveru chez nebezka znamenya Ovna, Bika y Dvojkov, terpi do 21a Klaszna, y ov obluk *) poldnevnika, koi sze nahadya med nebezkem jednachnikom y onem meztu, gdé szuncze ov dan ztoji, znasha 23½ ztupajev, ali ravno tuliko kuliko nagib zemelyzke oszi. Od 21a Klaszna pochemshi pomikava sze szuncze y pak nazad proti jednachniku, povracha-

*) Obluk, arcus, Bogen.

sze najmre po szvojem putu y pak nazad proti ju-
 gu, y ov anda jednakoshirni okrug neba, kojega
 ov dan obhodi, kak on jednakoshirni okrug ze-
 melyzkoga obla, ili: kugle, kojega ztanovniki szun-
 cze ober szvojev glav imaju, imenuje sze *szeverna
 obrachanya szunchnoga okrug*, ali pak, kajti szun-
 cze ob ovoj dobi prichimlye vu znamenye raka
 prehadyati, *Obrachni raka okrug (vidy pril. 4.)*
 Ov zapochetni preztuplenya chasz vu znamenye
 raka, koi chasz chinisze kakti dabi Szuncze ztalo,
 dok sze na szvoje povrachno putuvanye nazad proti
 jednachniku povda, zove sze *szeverna szunczotaja*,
 a diachki: *solstitium (vidy pril. 10.)* O szvojem
 proti tomu meztu priblisavanyu oztaje szuncze
 vszem, od jednachnika proti szeveru lesechem ko-
 tarom zemelyzkoga nalichja zmir duse na obne-
 bju, ili: dani poztajú vszevdily dugshi, a nochi
 vszevdily krajshe na tuliko, da zkem sze blise do-
 hadya k-gornyemu vézu, ili: szevernemu szvéta
 kraju, ztem dugshi poztaju dani. Ovak n. p. vu
 Petergradu Ruszke zemlye ztolnem varashu, koi 15
 ztupajev dalye od Zagreba lesi proti gornyemu vé-
 zu, ili: szevernemu szvéta kraju, je naj dugshi dan
 21i Klaszna 18½ vur, a vu Zagrebu je taj izti dan
 takaj naj dugshi, ali szamo 15½ vur dug. Josche
 dalye proti szeveru dojde sze 23½ ztupajev od véza,
 ili: szvéta kraja proti jednachniku k-jednakoshir-
 nomu okrugu, kojega ztanovnikom szuncze dan 21i
 Klaszna vech nezahadya, negosze szamo ob 12 vuri
 po nochi jedno malo pod szeverni vidakraj dole

zpuztì, y zproti y pak pri izhodu gore izhadya *). Naj dugshi anda dan ovde terpi, czeleh 24 vur, a naj krajshe nochi terpenye je 0, to znamenuje: ni nikakve nochi. Imenuje sze pako ov od gornyega véza, ili: od szevernoga szvéta kraja proti jednachniku 23½ ztupajev odalecheni okrug: *szeverni szvétakrajni okrug (vidy pril. 4.)* Josche dalye od ovoga okruga proti vézu, ili: szvéta kraju nahadyaju sze mezta, vu kojeh naj dugshi dan ob szunczoztajnem chaszu, 2, 3, 4, 5 puti 24 vur terpi, tak da szuncze vre 1, 2, 3 y vishe dnevvov pred 21em Klasznom, y ravno tuliko za nyim nigdar nezajde, nego sze szamo ob polnochi na kraj vzevernoga obnebja vishe, ali menyé priblisava, y zproti y pak na izhodu na nebu izhadyati vidi sze. ***) Vu dalechini od véza, ili: szvéta kraja, koja

*) Vu varashu *Tornea* zvanem terpi noch dan 21i Klaszna szamo ¼ vure, y vu ovem iztem varashu nahadya sze zvonik, iz kojega Dragutin [Carolus] XI. Kraly Shveczianzki y vhogi drugi putniki polnochno szuncze opasevali jeszu.

**) Na bregu *Afvasata* zvanem, kol od Tornea varasha za pol ztupaja szamo dalye proti gornyemu vézu, ili: szevernomu szvéta kraju lesi, vidi sze szuncze nepreztancze oszem danov pred Ivanyem, y ravno tuliko danov po Ivanu, na ov breg nemore sze drugach, nego szamo po vuzkoj ztezi med brezinyem, y jelovinyem dozpeti, y chez pol vure izide sze na odzgor raven y pleshiv verhuncz, kam sze poleg ztarinzke návade vnosina lyudih, tak iz blisnyeh, kak iz dalechneh mezt, izbira, da ovde Ivanyzku noch, koju szuncze razszvetchuje, zprevodé, y da szì ov

na priliku 22½ ztupajev znasha, terpi naj dugshi dan jeden czeli meszcz, 2½ ztupajev josche blise k-vézu, ili: szvéta kraju 2 meszcz, y tak zmir dalye 3, 4 y 5 meszczov, doklam zadnyich, pod szamem vézom, ili: na iztem szvéta kraju czéleh shezt meszczov terpi, to je: szuncze oztaje nepreztancze na obnebj u od protuletynoga jednako-nochtva tja do jeszenzkoga jednako-nochtva. Dan 21i Szushcza pokasuje sze pervich na obnebj u, akoprem neizhadya chizto czélo van, nego sze leztor od izhoda proti zahodu okolo nyega giblye, ter ztoperv buducho dneve podise sze zmir vishe y vishe zverhu nyega, doklam zadnyich dan 21i Klaszna na vishinu od 13½ ztupajev izishlo, iz koje potlam sze y pak proti jugu, kak je vre gore povedano nagiblye.

Dan 23i Malomeshnyaka doshlo je szuncze po drugoch do jednachnika, ili: preztupilo je vu znamenye *Vage*. Dok sze je proti *Vagi* chez nebezka znamenya *Raka*, *Oroszlana* y *Divojke* pomikavalo, za toga szû na szevernem poloblu zemelyzkem dnevi za tuliko krajshi, a nochi dugshe poztajale, za kuliko szû predi oni raszli, a ove odjimale, doklam zadnyich dan 23i Malomeshnyaka, y pak po vszud dan y noch jednak poztane, ili: doklam *jeszenzko jednako-nochtvo* naztane. Obo-

chasz ztem vugodneshi vchiné, nalaseju kresze, ili: velike ognye, ter med igranyem, shalenyem, y veszelemi razgovori kratiju szl dug chasz.

dvoji Chipli *) jednachnika chez koje szuncze prek prehadya imenuju sze : *jednakonochtveni chipli*.

Dok sze szuncze od jednachnika proti szevernoj szunczoztaji ; ili : proti szevernemu obrachnomu okrugu pomikava , biva on chasz na jusnem poloblu zemelyzkem glédèch na dnèva , y nochi dusinu ravno szupretivno od onoga , kaj biva vu szevernem poloblu . Ar na kuliko dnèvi na szevernem poloblu razteju , na tuliko bivaju na jusnem krajshi , y ravno tak sze ovdé nochi podusujù , kak ondé krajshe poztajù . Kad je anda na szevernem poloblu naj dugshi dan y naj krajsha noch , tak ov izti chasz je vu jusnem poloblu naj krajshi dan y naj-dugsha noch . Razluka med obòdvemi dneva chaszi je takaj ovde , kak y na szevernem poloblu ztem veksha , zkem blisc lesiju mezta proti dolynemu vézu , ili : jusnomu szvéta kraju . Pod onem kolobarom koi $23\frac{1}{2}$ ztupajev od ovoga véza ili : szvéta kraja dalko ztoji , ter sze *jusni véza kolobar* imenuje (*vidy pril. 4.*) vech neizhadya szuncze dan 21i Klaszna , nego sze szamo malo ob pol-dan na kraju jusnoga obnebja pokasuje , y zproti pod nyega y pak zapadne , tak da naj dugsha noch ovde 24 vur terpi , a naj kraishi dan 0 , ili : nika-kvoga ni dana . Odtud josche dalye proti dolynemu vézu , ili : jusnomu szvéta kraju nahadyaju sze mezta , vu kojeh naj dugsha noch 2 , 3 , 4 , 5 y vishe puti 24 vur terpi , tak , da ovde szuncze vre

*) Chipel , to je : punctum .

1, 2, 3 y vishe dnevov pred 21em Klasznom, y ravno tuliko dnevov za nyim vre vech chizto ne-izhadya, nego sze szamo ob poldan k-szevernemu obnebja kraju vishe ali menye priblisava, ter szamo szvitanye juternye napervodonasha. A pak 22 $\frac{1}{2}$ ztupajev od veza, ili: szvéta kraja terpi naj dugsha noch czeli jeden meszec, doklam zadnyich pod iztem vezom, ili: szvéta krajem czeleh 6 meszczov nepreztancze noch je, to je: szuncze ovde oztaje od protuletynoga jednaknochtva tja do jeszenzkoga jednaknochtva, zmir pod vidakrajem, Dan 21i Szushcza pokasuje sze ovde na obnebja zadnyi put szuncze, vendar tak, da chizto y tak nezapadne. Ono sze szamo pomikava od izhoda proti zahodu okol na okol, y buduchi dan zevszema iznikne. Od ovoga chasza, koi szuncze szeverno-obrachni okrug oztavlya, ter sze chez znamenye Raka, Oroszlana y Devicze y pak proti jednachniku povracha, bivaju na jusnem poloblu zemelyzkem dani onem iztem nachinom y pak dugshi, a noch krajshe, kak szu oni predi odjimali, a ove pak povekshavale sze jeszu, doklam zadnyich dan 23i Malomeshnyaka obodvoji dnéva chaszi y pak jednuk poztaneju.

Od ovoga dana pochemshi preztupi szuncze vu jusno poloblo nebezko, ter sze chez znamenya *Vage*, *Skorpionia* y *Ztreleca k-jusno-obrachnomu okrugu*, ili: *k-jusnoj szunczoztaji*, koja ravno takaj do 23 $\frac{1}{2}$ ztupajev od jednachnika odalechena ztoji, pomikava, y do 21ga Grudna do nye dojde

y od nyega sze onda chez znamenya Jareza (od kojega ov obrachni szuncza okrug takaj ime *obrachni jarca okrug* noszi), Vodenara y Rib y pak proti jednachniku povracha, tak, da sze vidi, kak da bi bilo szuncze dan 21i Szusheza dovershilo szvoi nam namishlenyi techaj chez nebesza, ali chez czéli zvezdja okrug. Ztanovniki oneh jednakno-shirneh okrugov, koji med jednachnikom y med jusno-obrachnem szuncza okrugom, prebivaju, zpasuju ob ovem poletju szuncze dva puti zraven ober szvojuh glav, jednoch, kada od jednachnika odhadya, a drugoch, kada sze k-nyemu povracha; szamo ztanovniki pod jusno-obrachnem okrugom vidiju nye szamo jeden put zverhu szvojuh glav, najpre dan 21i Grudna.

Obilneshe izpiszanye namishlyenoga szunchnoga po nebu techaja, ter odtud na zemlyi napervodohadyajucheh izkazany szlusi k-tomu, da sze premembednéva y nochi dusine, koje na obodveh zemelyzkeh polobliah ob poletnem szuncza oztajanyem na jusnem nebezkem poloblu bivaju, vre vech okolichneshe y razlosneshe napervoztavlyati nemoraju. Ove iztom onak bivaju, kak vu pervem poletju, kad sze szuncze na szevernoj nebesz ztrani je zadersávalo, szamo ztum razlukum, kak vszaki lahko y-pamet vzeti bude mogel, da ovdé vsza szuprotivnem redom bivaju. Yi vszaki szlednyi, koi do szada izpiszana y kuliko pazliveshe chtel, y premishlyaval bude, bude szi oztala szam ob szebi prez velikoga glave terenya napervoztavlyati mogel. Ovak n. p. vszaki

zevszema lahko preszechi bude mogel, da ozivanye poglaviteh szveta ztran: *izhod, poldan, zahod y polnoch*, szamo ztanovnikom szevernoga polobla, od obrachnoga Raka okruga, tja do gornyega véza, ili: szevernoga szvéta kraja primerna jeszu, kajti ztanovnikom jusnoga polobla, od obrachnoga jarca okruga tja do dolnyega véza, ili: jusnoga szvéta kraja, pomikava sze szunoze na szevernoj nebesz ztrani, ter ztojì ob poldan szevernemu obnebju blise kak jusnomu, tak, da anda za ove okolicze nash polnochni chasz, je nyihov poldnevni chasz. Y zato takaj ovde ob poldan tenya vszeh opikcze ztojécheh ztvarih proti dolynemu vézu, ili: jusnomu szvéta kraju opada. Med obrachnemi okrugi opada tenya ob poldan szad proti szeveru, szad proti jugu, kaksze najmre szuncze ali vu jusnem, ali szevernem poloblu nahadya. Y odtud dohadya ono ztarinzko szvéta ztanovnikov razredyenyje na opadanye tenye. Najmre: oni ztanovniki, koji szû pod jednachnikom y pod drugemi jednako shirnemi okrugi med obrachnemi okrugi, imenuju sze on chasz, kada im szuncze ober glay ztojì, (*neobtenyczi* (Ascii)). Kada sze pako nyihova tenya ob drugeh leta dobih szad proti szeveru, szad proti jugu nagiblye, imenuju sze dvojtencyzi (*Amphiscii*). Od obrachneh okrugov tja do veznéh, ili: szvéta-krajneh okrugov opada tenya ob poldan chez czelo leto zmir proti jednoj nebesz ztrani, na szevernoj proti szeveru, na jusnoj proti jugu, y zato sze imenujú: jedñnotenyczi (*Heteroscii*). Koji pako

prek véznéh, ili: szvetokrajneh okrugov ztanujú, tak oni jeszu za on chasz, doklam im josche szuncze izhadya y zahadya, takaj jedinotencyzi, oztaje pako czeleh 24 vur, ali josche duse zverhu obnebia, tak onda szú, pokedob nye tenya na okol obhadya *obtenyczi* (Periscii). Pod iztemi pako vézi, ali: szvéta kraji, da bi sze y tam ztanovniki nahadyali, tak bi szami *obtenyczi* bili.

(K-letu bude ovoga navuka dalyneshe raztolnachenye szledelo.)

Ztanoviti chlovek po oszmeroletnem opasenyu je znashel, da o Mlaju navadno desdyi. On je takaj znashel y v-pamet vzel, da 2, 5, 6 y 7 dan pred pomladenyem, a 6 pako dan po mlaju naj vishe desdya opadne.

II.

Vrachtva vszakojachka.

a) *Vnosina kervi vu telu chlovechankem.*

Vu vraztchenem chloveku nahadya sze kervi 34 do 36 funtov, od koje $\frac{4}{9}$ vu kervneh silah, a $\frac{5}{9}$ ztrani vu czipneh silah okolo teche.

b) *Da té zeblo nebude.*

Dlak konyzkeh iz repa ali gríve, koje padaju, kad' sze cheshú, vu obutel deni, y nehojsze zebote.

c) *Koi od zime prezebe.*

- 1) Ivanovu travu na olyu ztuczi, y masi pozeblyene kotrige.
- 2) Luka cherlencza drobno ztuczi, y na pozebotu vesi.

Proti gnyilochi rane.

- 1) Rosmarin jako szuh na prah ztuczi, y ranu zaszipavaj.
- 2) Takaj brezova kora tak vchinyena, dobra je szamo vechput.
- 3) Liztje takaj, koje sze na drevu na zidu zmed kamenya raztuchemu nabere, na prah ztuczi, y poszipavaj, ali vu vodi zkùhaj, y izpiraj ranu.

Vraohitvo za sile ranyene ali poszechene.

Glizt nekoliko zesgi, y prah zmedom zmeshaj, marlyivo masi, y sile zaczelê.

Proti Szràbu.

Schavjaka dracha koren v-kudelyu zavit v-perhavki dobro zpeczi, za tem szoljum posziplyi, y z-tem szrab màsi.

Proti gerla boli.

Vzèmi lenenoga szemena, lazlovichinoga gnyezda, béloga sleza, to zkupa jako ztuczi, y okol gerla privèsi,

Ali: Vzemi pershina da jako zakipi vu jakem ocztu, y to toplo na gerlo privèsi.

Ali: Oczet jaki z-rosnem medom meshaj, topi y gerlo zpìraj.

Ali: Dan 17i Szerpna kopriv liztja za rosze nabéri, v-szenczi poszùshi, y vratnu bol kadi.

Ali: Czvét bezgov kuhaj na jednom delu oczta y vodé za dve shalicze, ili: kupicze, pridajuch 1 Sliczu meda: potlam osmekni, gerglyaj, y drugo toplo na vrat vési. *prob.*

Ali: Bobovu melyu z-mlekom zmeshanu y kuhanu, toplu, kak terpeti moresh, na vrat mechi, premenyajuch.

Koga po koztih kàla, ali sile bolè.

Osvenka, sganoga vîna y Shafrana ztuczi, y mâsi. *pbt.*

Proti tizkaviczi.

1) Boba jako ztuczi, preszej, zatem olya, meda, vojzka y szmole zkupa raztali, y flaster naredi, y deni, kadé tizka.

2) Cherlencza na shnite vresi, z-szoljum pozsipli, gdé tizka, predi z-medem namasi, y gore luk privesi. *pbt.*

3) Borovicze ztuczi y na jakem ocztu frigaj, y toplo v-jednem saklinczu goré mechi véchkrat, y ako sze premenya na drugu ztran tizkavicza, tak y ondé tak vchini. *pbt.*

Proti Mozolom.

Na ládanyu ni nikaj nenavadnoga, da vnogi zbog nechiztoche mozole dobívaju, koji akoprem sze predereju, vendar sze prav nezvrachiju. Za to preprechiti: nabéri cherlenéh pusov, nye ztuczi y

gore metchi, pod ovemi mozoli svezszema zmehchaju, y za kratko zaczeliju.

Protiv vulegom od jednoga gerchkoga vrachitela.

Koren od lopuha (koi ima beli cvèt y mehko liztje) drobno ztuczi, y na vodi kuhaj, doklam sze puzti razvlechi kakti flaster, namasi na mehko platno tak toplo, kak mochi je terpeti, z-tem noge oblosi, kad'sze razhladi, pak drugo ztopi.

Proti zubnoj boli.

Vzemi jedno malo zrezanoga duhana, y polej ga z-jakum sganiczum, onda vusgi, y puztchaj jen chaz goreti; kak zpazish da prichme dogarjati, taki zpuhni plamen, ter duhan od sganicze josche nekuliko vuhek zrulyi, y poztavi na shupel zub, y ako na pervi put taki nepreztane bol, ponovi josche jeden krat, y szeguren budi, da preztane.

Vrachtva za marhu.

Proti napuhnenu marsheta

(vidy vu lanyzkoy Daniczi pod lizt. 84.)

- 1) Repno szeme ztuczi, zmeshaj szaje, oczet y olye, y vu nye vlej.
- 2) Shlapertek jajeza z-ocztom y olyeni vu nye vrini,
- 3) Silu puzti na vuhih y repu,
- 4) Szopunicze na olju vu nye vlej.

- 5) Rastali maszla, zmeshaj z-oljem ocztom y szàjami, y vu nye vlej.
- 6) Vzemi mlachne szírotke y szàje, ali szopunicze, y zmeshaj, vlej vu marshe.
- 7) Rastali maszla, ztrupli jajcze, zmeshaj y vu nye vlej.

Proti napadlyivomu marshetu.

- 1) Trojega luka ztuczi, z-oljem y ocztom vu nye vlej.
- 2) Veliki korèn zrezan y poszolyen dàvaj jézti z-lustikum.

Zkushana lehke czéne protimba proti vushivochi blaga.

- 1) Vzemi naj gorshega duhana za 3 xr. szrebra y zkuhaj gá vu lugu, y z-nyim peri marshe. Nesznaga vsza poczerka, à marshetu ovakov lug nikaj nenaskodi.
- 2) Sutikovine naszechi, zvanyzku koru odztrusi, y hiti, szrednyu naztrusi, y na vodi zkuhaj, y na szunczu blago zmlachnem operi.

Kad Sivinche kamenecz ima.

Sganieze drosdyene, ak' je marshe pol kupicze, drugomu poleg jakozti naravzke, v-gubecz vlej, y kamenecz izide.

Marshetu betesnomu pomoch.

Ztuczi boròvicze, szoli y cheshnyaka, pridaj oczta, y zuberine gubcza y jezik nariblyi: od toga vnogi beteg prejde, y zdravo ter gyegyerno blago biva.

*Konya szuhoga za kratek chasz lépoga y
tuztoga vchiniti.*

Koriandra, gyumbera, y nesplinov, koji szú
vcepleni v-hruskovom drevu zkupa od vszakoga
jednaki del med zobjum davaj.

Ako szvine paraju.

- 1) Grabrove gubé davaj im v-teztu steti.
- 2) Luga daj píti; kaj y pri marhi haszni.

Za Shie volov.

Travu Skripavnjak (hieracium narbo) po-
sztushi, y na prdh ztuezi, y shie zászipavaj.

Ako konyu kopito hoche opazti.

Gaveza ztuezi z-zlarem szalom y mási.

Szesznato Tele 14éh dnevih vtúztiti.

- 1) Vszaiki dan daj teletu dva szirova jajcza
prez lupine pojézi: chez 14 dan zakolyi gá, dru-
gach od túzthé vparne.
- 2) Vszaiki dan mú daj dve szlicze sitne kashe
pojézi.

Szvine vtúztiti.

Za kakovém od povertelyi kuhilom, daj im za
jednu vuru guztoga z-melyum zobenum pomesha-
noga nápoja, y vszaiki dan v-jutro y vecher dve ali
tri shake na pechi dobro poszushene zobi.

Kada marshe z-kervjum premàche.

Trave Petrovzke rose (tacea nigra angustio-
ribus foliis vel stoebe) zvanu kuhaj, y daj píti ono-
mu, koje kerv schi.

Ako krava mleko zgubi.

Med poszeje meshaj veliku pupavu (Carlina) y davaj jézti, nazad im dojde mleko.

Da krava bude dobra dojka.

Palchecza v-chrepu zesgi na prah, y daj popiti, kad pervo tele ima.

Proti kugi szvinyzki.

Pelina, pleve od konopely, hebdovo liztje, szol y szaje, od vszakoga jednaki del, poszushi, ztuczi y marhi davaj.

Ako je Kony tak zapert, da od nyega nikaj iti nemre.

Vodu iz szopuna vlej vu nyega.

Ako je kony zakovan.

Podkovu dolé znemi, y napuzti borovoga olya tri kaplye, potlam zapeczy z-skopchevem olyem. pbt.

Kadsze konyu chervi v-ranu zavergu.

Brezkveno liztje z-vapnom zkuhaj, y v-ranu polosi, poczerkaju, potlam z-olyem masi.

III.

**Naravzke laztovitozti nekojeh
Sivin.**

Bela Leszicza.

Na medyimorju Island zvanem nahadya sze ztanovita fela beléh leszicz, koje vsze oztale vu

shegavoxti y himbenoxti nadlådaju. Ar ako na obresju morja szedëcha zpazì proti szebi jatu morzkeh guszek leteti, taki sze na zadnye noge poztavi, y ide proti nyim, koje nyu tak lahko nemoreju prepoznati, pochehdob nye nyeina belocho y gabajuchi guzkam zpodoben hod, kojega zevszema dobro naszledovati zna, tak vkani, da jù ztoperv onda prepoznaju, kad vre med nye zajde, y gdé koju vre vlovi.

* * *

Nekoi lovecz naztretil je zajcza, koi sze na kraju zida prevlekel je chez luknyu. Jeden ztari lovzki pesz poszlan za nyim, dukne prek zida, vlovi zajcza, y donesze gâ do zida. Y ovdé kushajuchi nekuliko puti z-terhom szvojem prek zida zkochiti, vesz trud mù je bil zahman, zadnyich kaj je vchinil? zarine zajcza. kuliko je mogel vu luknyu, y prek duknuvshi, zhvleche zajcza, y donesze gâ pred Gozpona.

* * *

Dva lovzci iduchi na racë z-czuczkom iz medyimorja *nova zemlya* zvanoga; dojduchi do obresja, koje jako z-terztikum je bilo obraztcheno, polosili szù szvoje skerlyake na zemlyu, y terbuhscze ishli szù do vode, kam dojduchi poszlali szù psza po Skerlyake, zmed kojeh jeden vekshi á drugi menshi je bil. Poklam kam nye dugo z-gubczom nikak prijeti ni mogel, nye dugo szim pak tam prevrachajuch zadnyich poztavi menyshega vu vekshega, y pritiszne z-nogum, ter tak obodva na jedenput doneszel.

IV.

Dalyneshi návuk od vinzkoga pri-
delávanya.

D E L VIII.

Od kopanya vinograda.

§. 62.

Za privezanem terszjem szlédi kòp, koja sze
vu prikkladnem vrémenu zvershiti mora. Ovakovo
pako je vréme szuncheno, tiho, y gda sze nagloga
desdya ni nadejati. Za tem zemlya na tuliko szù-
ha biti mora, da sze za motikum szìpa. Y zato kop
terszju skodlyiva je pervich: ako je zemlya mokra
y motike sze lovi, ar takovu zemlyu veter y szun-
cze na tuliko zapeche, da kakti czigel tverda y ne-
vurna poztane, niti potrebnu jakozt iz zraka y des-
dya poprijeti more. Drugoch: ako jug jako pùshe
kop je skodlyiva. Ar pokehdob, da pri kòpi zem-
lya rahla poztùje, jaki veter potrebnu pri korenu
vuhkochu pomenysha. Tretjich: ako desdy ide,
kòp je skodlyiva, kajti desdy zemlyu zabije, drach-
ni koren zaleje, koi znovich prìmesze, y zemlyu zezi-
cza. Zemlya pako od desdya zabita, hrànu iz zraka
nedobiva, niti terszni koren potrebnoga oduska ima.
Chetertich: ako terszi vre potirali jeszu, kòp je ja-
ko skodlyiva. Ar kada sze okovje razviati pochme,
z-malem vu tersz terkanyem obaliti sze more, y
ufanye bratve vu zrak prehàdya. Vu tom pripetchè-

nyu z-kopjum je dotlam chakati, doklam sze mla-
dje potverdi.

§. 63.

Poklam kam szmó vréme za kop prikladno odluchili, potřebno je od orudelya y kopachev nekaj zpomenuti. Kopàchi moraju zdravi y jaki biti, y motike velike y zklepane imati. Y zato 1vich babe y détcza nészù za kop, kajti po tri krat vu zemlyu zaszekavati mòraju, doklam do potřebne gliblyine zakopaju, y po tom druge tesake zadersavaju. 2òch. Senzke glave jeszu szlabeshe, y zato sze z-muskemi glávami pomeshati moraju, da sze kop jednako tirati more. 3ich. Jeden kopàch od drugoga tak daleko poztaviti sze mora, da sze z-laktom doszechi moreju; ar guzteshe ztojèchi jeden drugomu pàchi, doklam jeden tersz okàpa, drugi ztati mora, ali pak jeden drugoga z-laktom v-bok szuva. Ovak vu Gozpodzkom terszju klachki kopàchi delaju, y polovicza tesakov zahman prehàdya. Ako sze pak kopàchi redkeshe poztaviju, po proztoru szim tam hodèchi vréme zamudè, doklam sze zaoztavlyene torbe dotiraju. 4ich. Ni dobro kopàcha na naglo kopanye sziliti, ali z-vinom omamiti; ar onda z-motikum szamo mlati, na ochi vnogo vchiti, ali terszju zlo nagodi. 5ich. Vszaki kopàch mora takaj nos pri szebi imati, da brade y muztache obrezavati more.

§. 64.

Vezda red govorénya potrebuje, da nàchin izte kòpi pregledamo, ovdè poleg szlédèchek naredbah

ravnati sze moramo: najmre 1vich vsza gornya vu vinogradu zemlya dolé, à drachno korenye goré mora sze obrnuti. Ar drach dolé obrnyen zemlyu guoji, korenye pako goré obrnyeno zeszushi sze. Zverhu toga razum vuchi, da gornya zemlya, koja na szunczu y zraku je bila, ter sze sznega y desdya napila, rodnesha je, zato ova k-korenu poztaviti sze mora: nuternya pako zemlya, koja szvoju jakozt korenu je dàla, van sze obrnuti mora, da sze y pak na szunczu y desdyu prefriska. 2òch. Pokehdob-da vszaki zna, da drach jakozt zemlye czécza, zato, da terszu z-tem vech hrane oztane, neszme sze ni-jeden drach ali nyegov koren pri terszu oztaviti, ter ako sze drach z-motikum van zpraviti nemore, z-rukum sze van zpuknuti mòra. 3ìch. Naj kopàch pri terszu y nyegovem korenu z-motikum nezpametno nelupa, nego polahko vszu ztaru zemlyu od tersznoga korena vun vzème, da tersza, ali nyegovoga korena neràni; kaj iz nàrave korena, goré zpiszane, razmeti moremo: y zato 4ich. Mustache y bradu na korenu, najmre mladomu, z-rukum odtergati, à josche menye z-motikum odszekati neje szlobodno, nego ovi z-nosem pazlivo y gladko prirezati sze moraju. Ar ako sze oztaviju, dolyni pravi koren tersza nagine, ter tak tersz veliku terpeti mora skodu. 5ìch. Grudje jedno k-drugomu szlagati, jame zravnati, y debshe grude z-motikum moraju sze razbiti, da tak jednako puhla zemlya jakozt od desdya y zraka na szé potegnuti more. Medtem toga pri ovem grudja szlaganyu 6ìch paziti sze mora, da

drach dolé obernyen k-korenu nedozpe, najmre pak ako sze po zpàrini kopa; ar onda sze drach zpàri, y nyegov szumpor tersznomu korenu skodi, y potom lizt na terszu pocherlenì, pak sze zferkne. 7ich. Kop na jeden pedeny gliboka mora biti; kajti drugach pravo tersza korenje frisku y zado-vòlynu hranu dobiti nemore. 8ich. Naj sze na proztoru med terszmi roszyina, oztalo pri ostrenyu kolja tresche, y zperhnyeni kolja falati zakopaju, odkud povolyen terszju gnyoj poztal bude. Naj sze pak terszni koczeni nezakàpaju, nego van izneszu y zesgu, kajti ovi vu zemlyi vech let nezegnyijù, y zato potlam kopàch z-motikum vu nye vdere, y zastentasze. 9ich. Jarke vu terszju zesznasiti, y zemlyu na poztat zmetati je potrebno; ar vu jarki po zimi terszno liztje zegnyije, y zemlya drobna pri kopanyu zezuri, kaj bolye je na poztat zmetati, nego puztiti, da bujicza na podvinye oduesze. 10ich. Koi malo premiszli kop vinograda, zpaziti more, da motika zemlyu od glavicze k-podvinyu dolé vleche, y zato na podvinyu zemlya sze dise, pri glaviczi pako terszju korenje odkopasze. Zverhu toga desdyi jakozt zemlye od glavicze k-podvinyu nosziju, po tom-biva, da zemlya na podvinyu naj bolysha je, zchem glaviczi blishesha, z-tem szlabesha je. Zato potrebno je za vszakem kopanyem dervoczep, ali drugu jaku zemlyu na glaviczu dometati, zbg toga vu drugéh orszagih, gdé sze vinogradi marlyiveshe obdelavaju, gozpodari pod jeszen zem-

ab ,arom sze iznag dèb nyuagelag oburj mavo iur

lyu od podvinya k-glaviczi odpremaju, y glavizu ponavlyaju.

§. 65.

Koi ni dozpel truzku, ili: ztaro kolje pred kopanyem iz vinograda van iznosziti naj pazi pri kopi, da sze truzka y terszni koczeni na kupcze poleg jarka pol-sê, y za dovershenum kopjum naj sze taki van iznasha, ali noszich naj pazi, da po jarku hodi; kajti za kopjum po terszju gaziti je skodlyivo, pokedob zgasena zemlya nezkopanoj zpodobna poztane, y gazêch po vinogradu gingava oka, ali mladichicze obalê sze. Muske vendar glave vzôti sze moreju za *korâchev* y *ferkâchev* pobiranye.

D E L IX.

Od preshikavanya, od prekâpanya y podsinyanya vinograda.

§. 66.

Po dovershenoj kopi vsze mladice iz réznika veszelo, navlaztito na jaki zemlyi, potiraju, pak nekoje szvoje perztenke okolo koleza omotaju, ter sze tak proti szili vetra oszeguraju, nekoje pako prozto na zraku prez pomochi oztaneju, y od vetra vechkrat potergajusze. Zvun ovêh mladicz, gde koje iz glave, korena y ztarine, poleg marlyivoga ztarine sznasenya, mladje porenê, y potrebnu vezniku branu otimlyû; zato potrebno je pred prekâpanyem mladje preshiknuti y zesznasiti. — *Pre-*

shikavanya zovesze *letoshnyega mladja k-szvoje-mu kolczu vezanye*. K-ovomu delu vezovo lichje je jako prikladno: bekovina pako chizto nepriztoji sze. Preshiknyeno mladje niti boji sze, da kopach pri prekapanju koju mladiczu z-motikum potere; grozdeki pako pod obrambu tersznoga liztja zpravé sze, ter szegurneshe czvézti, y beteg treblenya prebaviti moreju, Zvun vezanya preshikach tersze od neplodnoga mladja oszloboditi, zaperke, y pri duseshem mladju verhuncze pretergnuti, y ako luzlin po Okichki privezan §. 61 drugoga tersza jesze poprijel, ter sze obesziti nemore, nyega odreshiti, ali ako neploden je, odrezati gá móra. Vezda takaj *vertanyi* szubeh liztov, gdé *ferkachi* jajcza zneszli jeszu, pobrati y zesgati sze mórāju. Zadnyich pri sznasenju terszov paziti sze móra, da lépsha mladicza za odvetek, ali grebeniezu, gdé potrebno je, oztavi sze.

§. 67.

Pri prekapanju vinograda one izte, koje pri kopi izpiszane jeszu, naredbe obdersavati sze mórāju: szamo dva pripetchenya jeszu, gdé sze prekapanje ne gliblye, kak jednu rogushu vchiniti more, najmre: po veliki zparini y szúshi, ali kada perva kop malo predi zvershena je bila; ai ondé bi sze terszni koren oszmudil, ako bi na nyega vrucha zemlya doshla, a vuhka nuternya van sze oberнула; ovdé pak rodovita y obdelana zemlya od tersznoga korena prerano, to je: predi nego vanyzka y divja po szunczu, roszi y godini popra-

vlyena je, van bi sze zpravila. Obodvòje ovakovo delo, ako bi sze do tersznoga korena zemlya zgi-bala, czvétu na zkorom budùchem jako bi skodilo.

§. 68.

Prikladno za prekop vréme je tjeden dan pred czvétom; ar vu vrémenu czvéta niti hoditi, josche menye kopati ni szlobodno; pokedob, kak vszi *Raztoznanczi* (Botanici) vuchê, ako sze vu czvét terkne, neszamo plodochinechi prashkek (pollen) zahman razszipasze, nego takaj izti czvét, kakti ja-ko gingavo vu szebi dugovanye odtepe sze. Koi pako vpeli dva ali tri dni predi prekopati terszje nego czvézti pochme, on szvojemu terszju vnogo pomore; ar ztem lépshe y berseshe terszje razczita sze, y oplodi sze, y po tom od germlyavicze, bli-zkavicze y desdyev, koja tersznomu czvétu skodlyi-va jeszu, menye podnesze pogibeli. Kaj je terszni Czvét, y kak sze jagodichka naplodi, poglej §. 14 vu Daniczzi leta 1835 y ondê pod liztom 18 najdesz zpiszano.

§. 69.

Od vrémena preczvétanya do vremena, kada grozdi mehki poztajeju, vszako vu vinogradu delo skodlyivo je ne szamo zbog gingavoche jagodja; ar ako jagodichku chez zteklenu lechu premishlyaya-mo, tak zpazimo, da nyeine vunzko licze zpo-dobno je rani, koja ezéliti pochimlye, y koje perva kosicza, doklam sze neobjaehi, nikakovo menczanye ali terkanye podnezti nemore. Vunzku jagodicze

ztran taj chaz bràni *Pepelek*, kojega nagel veter, y iaka merzla godina oszmekne, y vchini, da sze jagodicze po szunchenem sàru zapekù y poszushè. Ovakova neszrécha vu nashèh vinogradih pripretchasze zvekshinum o margaretinyu, y onda grozdje znikne. Kak jagodje mehko poztaje, znamenye je, da kòsicza §. 15 na jagodju jesze objàchila. Vezda ztoperv, ako sze hladno jeszenzko vrème zapochimlye, moremo vu vinogradu prez kvàra delati. K-tomu ztanovito vreme nemore sze poztaviti; kajti negda predi, negda keszneje velika zparina poztaje, y hladneje nochi jeszenzke naztajù.

§. 70.

Za prekapaneyem pervo vu vinogradu delo je podsinyanye tràve, koje gozpodaru dvojju haszen doprinàsha; *pervich* dobra kerma odtud dobiva sze, *drugòch* za vugnyenam travum grozdje, navlaztito pri nishèh terszih bolye zreli, y chizteshe pobirasze. Poleg toga more sze *1vich* zpleteno mladje preszechi, y liztje na guztom terszu okolo grodja potergati, da zràk k-grozdju prehàdyati more. *2òch*. Zaperke pretergati, preduge na terszu mladice podrezati potrebno je, da sze neszamo jagodje bolye puniti, y zreli more, nego takaj mladje y nyegovo okovje za dojduchega leta plodnozt zreleshe y puneshe poztane. Medtem toga paziti sze mòra, da grozdju naravzki krov y obramba oztane; ar drugach jagodichna kòsicza od vruchine naglo sze zapeche, pretverda poztane, y zbog pomenykanya potrebno ga oduska juha vu jagodju dobro pre-

ozediti sze nemore. Zato vu takovem pripetchènyu gde sze grozdje nezpametno ogoli, jagodje niti pravu szladdocku, niti navadnu velikochu zadobiti nemore. Pelde ztranyzkeh orszagov, y zverhu pri-delavanya vinzkoga navuki, gdè chizto nizke tersze gòjiti je navada, jako pazlivo naszledovati moremo. Ar pri nasz gdè terszje na viszokom obdelavati lyubimo, velika zparina vu terszju je navadna, y drugi oszebujniki nahadyaju sze.

D E L X.

Od Brànya.

§. 71.

Predi nego sze grozdje brati pochme, zpameten gozpodar bednye y zadovolyno poszudje priredi, da sze zbog toga bratva nezadersi, y pohmanykem poszudju most nepohabi: ako sze je koterà poszuda zplesznyivela, vsza plesznyivocha morasze chizto zeztrugati, poszuda dobro zeprati, y z-hrenovem lizjem dobro natreti, ter tak plesznyivocha nikakovoga dusheza mostu dala nebude; ako je chizto nova poszuda, ona sze predi, nego sze most vu nyu vleje, dobro mora prirediti, y chreszlo vun vzeti; najmre: krop chizto vrel, ter dobro poszolyen naj sze vu novu poszudu vleje, naj sze poszuda na vsze ztrani oberne, y gda sze zapara razhladi, naj sze van zleje, y szud z-chiztum vodum izpere; tak sze trikrat zapariti y z-chiztum vodum zeprati mora nova poszuda predi, nego sze vu nyu most poztavi. Za drugo poszudje, vu koje

most dojde naj bolysha zápara je od iztoga mosta, vu kojem sze muskatnoga liztja takaj zkuha. Ova zápara oztavi sze vu poszudi. Naj gorsha pak je sveplena zápara, kajti ova pachi mostu kipeti, y zesznásiti sze. Ako poszuda dúshecz ima, nyu dobro je zapariti z-kipuchem kropom, vu kojem je borovicza kúhana. Medtem toga paziti moramo, da iz zdencza vodu za pránye y záparu poszudja nevezémemo; naj bolysha je voda tekucha, ali y chizta mlaka. Zdencha voda tvrdochu ima, koju vinu rada zavdáje. Velike poszude jeszu bolyshe, nego male, ar vu oneh most bolye kipi: kak goder vu chizto szuhaj predi nego mokroj poszudi.

Znam, da nekoji ztari gozpodari bednye y poszudje prati nedáju iz ovoga zroka, da bolye vino dobé. Ako sze poszudje nezpere, po nyem bersza y bela kòslicza, koja na vinu nahádyá sze, po dugah zaoztane, y zeszushisze. Ovo je pravi kvasz, koi chini, da most jakshe kipi. Ali y ovo je szegurna iztina, da ovakova vina nészú dugoveohna, y prek leto dán tesko sze chuvaju; kajti ov izti kvasz y potlam chini, da y vino jakshe kipi, odkuda ali ezikne, ali pak zeyrelicza poztane. — Ovakova pak poszuda, gdé je zeyrelicza bila, drugach sze zvrachiti nemore, neg' ako sze chizto razadnyi, y onak z-ognyem zepali, kak zna pintar chiniti, gda poszuda pod obruche primárja. Ogeny, y nikaj drugo nesznasen kvász od zeyrelicze van izneti nemore.

§. 72.

Vrème za bratvu onda zebrati moramo, gda je zelenika zrela. Ova naj keshneshe dozreli, y tak szmò szegurni, da je vsze grozdje dozta zrelo. Jeli pako zelenika je zrela, poznati moremo, ako je jagodje szladko y suto. Zvun toga znamenye zreloga jagodja je, ako pechke chizto y lehkosze od mesznate ztranke odluchùjù. Ztari Rimlyani zrelochu jagodja zpoznavali szù szlèdechem nachl-nom: zebrali szù na terszu grozda, koi chizto gu-zto jagodje je imal. Ovdé jednu jagodiczu odter-gnuli szù, y prazno med blisnyemi jagodiczami mezto zmerili, chez dva ali tri dana to izto pre-merili szù, ako szù menyshi med jagodjem proztor iznashli, znamenye je bilo, da sze jagodje pùni, y dozta zrelo ni; ako je pak jednaki proztor ozta, to je zrelòche znamenye bilo.

Szvoje terszje niti prvi niti zadnyì neberi. Ar ti tesàki vnogo grozdja pojéju, od kojega sze napuhneju, y nemoreju sze potlam prigibati, y ja-godje pobirati. Vnogoga takaj grozda pri zemlyi ztojèhega zaoztavé. Pri pervem brànyu tesaki od selye velike, pri zadnyem pako, kajti do drugoga leta nebudù jéli, od poserlyivozti vnogo jéju, y ztem nemarkyiveshe bereju. Pri brànyu, najmre po hladnem vrèmenu, tesaki za sganiczu y rakiu naj bolye zabàvlyaju, kajti prekoredno jédùch seludcza szì razhladé, y selé szì gâ y pak ztopiti, da véch grozdja pojézti moreju.

§. 73.

Gda je zadozta zrelo grozdje, premiszliti moramo jeli je suho y toplo, ali desdyevno vréme. Koji po roszi ali desdyu bereju, vech vina ali szlabeshega, koji pako po suhom bereju, ovi mosta menye, ali jakshega dobé. Medtem toga zevszem iztina ni, da je bolye po suhom, neg' po desdyu brati. Ako je zemlya vu terszju mershava y suha, pak k-tomu predi szushno leto je bilo, onda jagodje szladko y mesznato, ali malo namostno je, onda je dobro po rosznom vrémenu, à ne po velikem desdyu brati. Odtud most bolye prekipi, vino chiztcheshe, y za pilo lyubkeshe poztano,

§. 74.

Pri navadnem vu Horvatzkoj zemlyi brányu szlédèche naredbe pazlivi gozpodari obdersavaju: *Pervich*: nepuzti bràchu grozdje z-rukum tergati, ar sze tak jagodje, navlaztito kralyevinzko raszipàva, y z-kvarom po zemlyi pobira. *Drugòch*: grozda tik pri jagodju odresi; ar gdé sze dugi stilki oztàvlyaju, oni neszamo paché vu gasenyu tropa, nego takaj terpkòchu mostu zavdavaju. *Tretjich*: Bràch naj vedriczu pod tersz najmre kralyevinzki poztàvi, da jagodje, koje sze otrúszi, vu vedriczu opade. *Chetertich*: Kaj vidish na grozdu suhoga tò odresi, ar suho jagodje juhu zahman popije, y nikaj nazad nepuzti. *Petich*: Litztje ali drugu kakvú nesznagu van zberi, kajti litztje most popije, y vinu terpkochu zavdàje. *Shestich*: Tersza od koleza naj bràch odreshi, ar privezan predi pozebe.

Szedmich: Naj bràch jagodje po zemlyi chizto pobere.

§. 75.

Koi za szvoj barat bolyshe vino imati hoche, naj pri brányu szlédecha obdersava: *Pervich*: naj bere zdravo y prav zrelo grozdje. *Drugòch*: niti pri zemlyi blizu, niti iz jako viszokoga tersza grozdje naj nevrzeme; ono je prashno y po zemlyi duhu zna imati, à ovo na vishini zbog pomenykanya potrebne vruchine ni prav zrelo, y premda je mehko drugi smah ima. *Tretjich*: Vzémi volovine, javora y slaela dve tretjine, jednu pak králeyevine y zelenike. *Chetertich*: Ovo grozdje kak sze zgresta, najsze most odneme, trop pako naj sze zdrugem zpresha. *Petich*: Ovo vino drugu ztopery jeszen pretochi, y budesh jako y lépo disheche za szvoj ztol vino imal.

§. 76.

Kushal szém szamu králeyevinu, szam kozjak, y szam muskat zpraviti, y szlédeche zpoznal jeszem: *králeyevinzko* vino bilo je blede, po ocztu y dimu je dishalo, premda ocztено néje bilo; smah nevgoden, y onakov imalo je, kak králeyevinzki grozd, gda sze po zimi preszehue: velikomeshnyaka obernulo sze je na jaki oczet. — *Kozjak* keszno je kipel, dugo sze kuhal, y keszno sze je zchiztil. *Maloga* y velikoga *Travna* jako y oszebujno dishuche vino je bilo. *Ivanschaka* meszecza je jaki oczet poztalo. — *Muskat* lépo je kipel, berzo chizt poztal, grudna meszecza vu ztekla pretochen pet let

zadersal sze je. Vино oszebujno jako y fino (subtile vinum); pervo leto malo ostroche je imalo, nego zbog prejake, kakti borovichne duhe, nevgodno je bilo, druga leta duha je szlabesha y vino lyubkeshe bilo. — Drugo leto vzel szëm $\frac{1}{2}$ muskata $\frac{1}{4}$ králeyvine $\frac{1}{4}$ kozjaka. Ovo vino imalo je duhu po kozjaku; z-protuletja bilo je smahno, pod jeszen pako jesze zocztilo. — To izto leto vzel szëm $\frac{1}{2}$ kozjaka, $\frac{1}{2}$ zelenike, y dobil szëm vedro vina, koje bilo je guzto y nesmahno, na jeszen jesze zocztilo. — To izto leto vzel szëm $\frac{1}{3}$ muskata, $\frac{2}{3}$ slaela, y bilo je chizto, jako y zmo-sno vino. Odtud anda zpoznati moremo, da je jako skodlyivo, ako sze kozjak z-drugem grozdjem pobere. — Králeyvina, ako jé malo vu terszju je, daje vinu jákozt, ako pak nye vnogo vu terszju je, tak vino neztalno chinì. Medtem toga, koi sze za dober oczet pomochi hoche, naj szame králeyvine, ali szamoga kozjaka, ali ove dve fele zkup zpravi, oszebujno dober oczet bude imal. Muskat szam, ali slaelom pomeshan daje oszebujno vino, koje pito kakti pisma, ili: draga mazt po czélem telu razhadya sze.

§. 77.

Kushal szëm takaj prave chernine grozdje poszushiti, jagodje odtergati, z-dobrem, belem vinom zalejati, zgrestati, y zpreshati, y dobil szëm chereneno, szladko, chizto y jako vino, koje sze latinzkoga vina nikaj ni luchilo. Medtem toga kajti pri szushenyu vnogo jagodja zegnyije, naj zpamet-

neshe chinl, koi cherninzke grozde, onda taki, kak mehki poztaneju, na terszu ztojeche med mladiczum y jagodjem zaszuche, y do bratve na terszu puzti, potlam zoszeb pobere, y imal hude oszebujno chereneno vino, y szladko kakti latinzko. Ovo more vszaki zkushati, koi vu terszju vnoge chernine ima, y nyu zkup z-drugem grozdjem brati nechê, da mû vino nebi ruszo bilo, koje sze tesko kerchmari.

(Za buduče leto szlédi: DEL. XI. *Od preshanya, y zpravylyanyu mosta.*)

Terszov imena, za dobro vino naj bolsheh, popisana po nekojem zkushanem Jaztrebachanu dan 3i Grudna leto 1820.

Akoprem sze vre vu predlanyzkoy Daniczi obilneshe, nego ovdé, izpiszane nahadyaju vsze pri nash vu Horvatzkoy zemlyi navadne terszov fêle, y kakvô, koja fêla zmed nyih, vino daje, tak szudim vendar, da szlédecha opasènyà vszakomu Danicze Chtavczu povòlyna budù, kajti sze takaj iz nyih nekoja za napredlyiveshe terszja obdelavanye navchiti more.

a) *Lipovina szamicza pripunoga je jagodja; lipecz pako ima redko y drobno zernye, biva iz tersza, kada sze predi, nego je shezt let izpunil, povali, y zato lipecz malo haszni pridonasha, vidy §, 20.*

b) *Belina zmed vszêh terszov naj bolsyshe vino*

rodi, szrednye jagodje ima, y teka je dobroga, vidy §. 20.

e) *Javor* jagodja dobroga y technoga; z-be-linum naj boleye szlase; drugach jagodja prichverztoga je, pogl. §. 20.

d) *Kraljevina* ili: *Czeszarchina* teka dobroga, rada rodi, vidy §. 23.

e) *Shiprina*, ili: *divichina* jagodja prichverztoga bele boje, rada rodi, y dobra je med drugem grozdjem, pogl. §. 21.

f) *Pelesz* chernini zpodoben, chernina vendar ni, redko y szrednyega jagodja je, rado gnyije na terszu, y boju belomu vinu premenya, ili: habi.

g) *Chernina prava* dobroga y prichverztoga ter technoga je jagodja, dobro y techno vino vchini.

h) *Chernecz* ili: *cherniczka*, jagodja chverztoga, teka bolyshega od chernine, nego to, da je drobnoga jagodja, y kada je dobra letina, rodi, druga leta maloga je videti.

i) *Muskat*, ako sze dobro obdelava, rodi, szrednyega jagodja, dobroga teka, ali gozpodaru, kajti tati na nyega nenavidni jeszu, malo haszni doprinesze, drugach med vinom hasznovit, poglej §. 76.

j) *Zelenika* malo kada rodi, ima drugach szamicza debelo jagodje, a szamecz, koi biva iz povalenya pred sheztem letom, je drobnoga zernya, vino od nye je kiszelo, vidy §. 20 y §. 76.

k) *Kozji szeszecz*, ili: *kozjak* na dobri zemlyi rad rodi, podugovato y chverzto jagodje ima,

kojega nekoji gozpodari med grozdje metati ne-lyubé zato, kajti nedà sze preshati, y zevreliczu zrokuje, vidy §. 21 y §. 76.

Zadnyich nijednoga tersza vino ni ztalno, doklam tersz nezpuni shezt let, y po sheztech letih, ako gâ nagnyoji, doklam gnyoj na zemlyu neprejde; potom toga vino ztalno biva.

Vu kotaru Jaztrebarzkem ztanoviti Chlovek iz *Klinchaszel* zmed vszeh gornyákov ima terszje szame lipovine pod *Okichem*, jedno: kajti szuncze kak izide, y dok zajde, na nyega szvéti, drugo: kajti terszi ztari, veliki, y debeli kak noga chlo-vechja jeszu, vino rodi takove dobrote y teka, kakvoga vszi drugi gornyáki némaju.

* * *

Na vertu gradzkem Kralya Anglianzkoga *Hamptoncourt* zvanem nahádyá sze naj vekshi vu czéli Europi tersz, on je 72 czepelisev dug, nyegovo ztèblo vu objetju, ili: na okrug ima 13 palczev y jednòch bìlo je na nyem 2,272 (zgovori: dva jezera, dve zto szedemdeszet y dva) grozdov.

Opasenya gozpodarzka okol' vinograda leto

1788 y 1789 po G. M. S. vchinyena.

1788.

Vszeszvétchaka meszecza presheztno leto, dàl szém ztare tersze povaliti, ter nye z-dervoczepovi-

num dobro zagnyojiti, y drugo leto lèpo y veszelo potirali jeszu; ali na mù vszu salozi dan 12. Rosnyaka je nye mraz tak jako poparil, da szù vsze mladice pozeble y poszehnule. *)

Ovo izto leto zpoznal szêm, da, ako sze terszje neprekaplye, ili: ako sze po drugòch neokopa, tak ne szamo terszje menye rodi, nego zvun toga josche buduche leto tak sze tesko kopa, da ova szama kop vishe ztoji truda y ztroskov, nego bi obodve kopi presheztnoga leta ztale bile.

1789.

Ovo leto je terszje jako pozebło, medtem toga ono, koje pod sznegom je lesalo, oztalo je zdravo. Zpazil szêm pako, da zima trojverztnem nachinom skodi terszju, najmre: ali sze pokvãri oko, ali rozgva, ali pak izta ztarina. Poszlédja pako pòzebe jeszu ova: ako pozèbe oko, rozgva zato vendar potira, akoprem redko, y to da nerodi. Ako pozèbe rozgva, kajti szè dersì zdrave ztarine takaj potira, ali szlabe y neplodne mladice. Ako pak pozèbe ztarina, tak porene iz korena. — Znamenya pòzebe jeszu ova: ako pozebe oko, tak je cherno y lehko sze orulyi; ako pozèbe rozgva, tak nuternya drugach zelena kora, poztane cherna y szùha; ako ztarina pozèbe, tak poztane okorna, ima po szebi puketine, y nuternya nyeina kora je

*) Na ov izti dan je takaj leto 1835 mraz z-vekshe ztrani terszje pokvaril.

pepelnate boje. Kaj anda vu takovem pripetchenyu ima vchiniti marlyiv y zkerblyiv gozpodar? mora dati vsze, kaj je zlochezto, odrezati, vre pako pri obrezavanyu neszme sze tersz od zdol pocheti sznasiti, nego od zgor, kajti od zgor tersz predi pozèbe, mora sze anda naj pervich zvedyati, jeli je tersz od zgor zdrav, ako je, oztavi mù sze od zgor reznik, vu szuprotivnem pako pripetchenyu mora sze tersz odzgor pochemshi proti korenu dolé tak dugo rezati, dok' sze do zdraveh rozgvih dojde. Ako pak' ni mochi zdravè rozgvè najti, ter izta ztarina je pozebla, onda sze tersz pri zemlyi prerùbi, da sze tersz iz korena omladiti more. To izto szém y ja letosz vchinil, pokedob vsze terszje, koje zvun sznèga je ztalo, pozpolom je pozèblo, najmre: dàl szém od zgor zvedyati vszaki szlednyi tersz, pak zvekshinum pri zemlyi najdyeni szù bìli rezniki, koji szù trud dobro zplatili. Ali pripetcha sze ne rèdko puti, da rozgva je zelena, ztarina pako je pokvarjena, zato dobro bi bilo vszaki puti zvunyzku koru olupiti, ter tak tersza zvédyati.

Ovo leto je naj vishe kralyevinzkeh terszov pozèblo.

Terszje, koje je na zemlyi lèsalo, ne szamo ni pozèblo, nego zvun toga josche zkorneshe, y pri obrezavanyu vnogo zeleneshe y tverdeshe je bilo od drugoga.

Tersze ztare valyati y grebenichiti je napredlyiveshe v-jeszen, nego na protuletje, kajti sze more

pripetiti, da grebenicze na protuletje zakopane, od zime pokvarjene, nepotiraju, kaj sze pri nasz z-tem lehkshe pripetiti more, pokehdob tesaki ali nepaziju, ali pak nerazmeju, koi tersz je ali ni pozebel. Zvun toga takaj grebenicze v-jeszen poszadyene, chez zimu potrebnu vlagu dobivaju, ter zato na protuletje z-tem veszeleshe potiraju.

Grebenicze pako moraju sze gliboko zakapati, y to zraven goré, ili: jednák van polagati sze moraju, kajti po guztcheshem okapanju zemlya sze od tersza zmir vishe odjimlye, zatem takaj nágli desdyi y plohe odepiraju od korena zemlyu y odnáshaju, ter tak korenye vsze bolye y bolye van na zrak izhádyá, y vszem neprilikam zraka podverseno poztáie. Iztina je zadnyich, da od zgor je bolysha, mervlyivesha y plodnesha zemlya, zaradi chesza szudiju nekoji, da sze neszme gliboko grebenichiti, ali takaj znamo, da tersz jako rad puztcha korenye, y ako sze gliboko zakopa, tak ne szamo vu glublyini puztcha korenye, nego takaj y od zgor, ter ako vu szushi zgorno korenyiche poszehne zbog pomenykanya vlage, tak onda glibshe korenye hrani y zdersava tersza. — Ako sze grebenicze poloszcze, ili: gerbavo zakápaju, tak niti tersz nebude zraven vu vishinu raszel, kaj tesaka jako muti, pokehdob sze pri kopanju zmir vishe z-zemlyum zametche, y pri tretji ali cheterti kopi nyega poleg vsze szvoje naj vekshe pazlyivozti lehko poszeche, akoprem kolichev dusnozt bi bila,

gerbave tersze ravnati; ali-koi je szebi zlochezt, komu bude dober?

Na dalye vzél szém v-pamet, da terszje med zidmi vnogo predi pozébe, neg' na opertom zràku, y pak predi na podvinyu, ili: kak nekoi velè: na podolyu, y vu gnyachah predi kak na oberahu,

Terszje mora sze rezati po lépem y szuhom vremenu (vidy vu Daniczi leta 1837. Del. V. §. 41 — 50 od rezanya vinograda obilneshi návuk), kajti ràna rozgvi ali terszu po obrezavanyu zavdana predi zacéli, ili: predi sze vszushi, ter sze tak obilneshe plakanye tersza preprechi, ar kad' sze tersz dugo plache, jako oszlabi; ako pak y po szuhom vremenu dugo sze plache tersz, znamenye je, da mù je zima naskodela, y ovakov tersz je bolye taki poszechi, pokedob y tak nigdar nebude napreduval.

Vszakoverztna.

Kak je mochi z-vekshum hasznum sitek szejati?

Nekoi marlyiv, y za vekshi polyodelanya napredek zevszema zkerblyiv gozpodàr vu Franczuzkoj zemlyi poszejal je jednoch o Ivanyu hers, y dàl je nyu josche ono izto leto, kak pervich nekuliko bi bila poraszla, dvakrat pokosziti, y za kermu zpraviti, buduचे pako leto zraszla je szedem czepeleshv viszoko, y bila je kruto platchna, ili: rodna. — Koi bi taj szejanya nachin zkushati hotel, tak

bi to szlédechem náchinom opraviti moral, najmre: o vremenu letne sege, na priliku v-Klasznu ali Szerpnu poszeje sze pshenicza, ali hers, ali jachmen, y onu iztu josche jeszen pokoszì sze dva puti, y ono kaj sze pokoszì, zpravi sze za kermu (to bi kruto hasznovito bilo za one, koji nemaju zadovoljno szenokosh, à vendar bi radi vnogo marhe dersali, ovem nachinom bi za szvù marhu technu y zdravu kermu dobili), y byduche leto bude sze vszaki chudil kakova lépa, y obilnoplatchna ztern je zraszla,

Od gnojenja polya,

Nyive razluchne jeszu, zato sze y razluchno gnyojiti móraju: dobre zemlye menyé potrebnjú gnyoja kak mershavé, nego niti oveh prevech na jeden put gnyojiti nehaszni: ako je zemlya szushna y topla, kajti preobilen gnyoj zemlyu prevusge. Bolye je anda vechput, kak na jennput prevech gnyojiti; mochvarne zemlye obilneshe potrebujú gnyoja; pod psheniczu gnyoji sze na konczu jeszeni, za hers ali szuhersiczu vszredi zime; prahe ob martinyu, v-dole iduchem meszeczu; szenokoshe pako ob punem meszeczu; morati je takaj na félu gnyoja paziti, y kaj naj bolyshega zebrati: chlovechje lanye, marsheche, kozje, oszelzko, golubje, szvinyzko lanye je jako vusgano, zato mora sze pomeshati: ovchi gnyoj je vruch, ali jako zamazti: guzkino lanye je skodlyivo, navlaztito za verte chemerno.

Pazke pri preszadyanyu szadovenoga drevja.

Drevo preszadya sze na onu ztran, kak je raszlo, y lehkeshe sze prime; preszadya sze kad je menez pod zemlyum, kaj lehko zpoznati moresh, ako pazish, kû vuru po nochi meszecz zabadya, onu iztu po dnevu izhadya. Ako sze ob gore iduchem meszecz preszadya, biva drevo viszoko y rodovito, ob dolé iduchem pako meszecz biva nisesze y debshe, ali menye plodno.

Mladi czepi za tri leta sze nepreszadyaju, y ako szû szlabi, na kolecz sze veseju, da jê veter neprelomi.

Ako vidish koi czép pogibati, odkopaj zemlyu do korena, y drugu okolo natuczi dobru zemlyu.

Drevje od narave veliko mora sze szaditi na 40 ali 50 czepellishev jedno od drugoga na dalkom, ter k-zahodu y polnochi poztaviti, menyshe k-izhodu y poldnevu.

Drevje ztaro, koje ahog pomenykanya vlage komaj tretje rodi leto, ima szuho szversje, zato ne szamo ovo, nego y drugo obrezati sze mōra, y ne vech oztaviti, nego im drevo vlage zadovolyno davati more.

Szadi sze drevje od Vszeszvétchaka do szushcza: gda drevo naztrancze pochne cherneti, mora sze zrezati, kaj god je szuhoga tja do sivoga dreva, onda sze omase z-lanyem kravjem, y ovèse, da veter ali desdy nemore naskodeti.

Drevje, koje szad rodi z-koztchiczami n. p.

chreshnya, brezkva y t. d. ako szád rodi gnyili, prevertaj gá, da preobilna vlaga zczurì, koja chini szád gnyili.

Drevo poterto ali puknyeno omasi z-lanyem volovzkem y ilovachum, ostro zvési, da desdy ne-bude mogel do onde, zrazte sze.

Preszadyeno drevo za leto dan bude rodilo, ako v-jezen koju zvers na pedeny na dugom ogulish, prepelyash chez lonecz prevertani, ili: vutel, onda ono lépo z-lanyem kravjem omasesh y okolo v-lonecz dobre zemlye nagnyetesh, tak, da v-szredini oztane szvers, y chez oszem dan zmirom polevash, ona szvers prime sze v-lonczu: na protuletje v-szushczu pod lonczem sze odrese, lonecz potere, y lépo zemlyum poszadi, y ovak ono leto bude rodilo.

Drevo sze vternosi, ako gá v-Grudnu ali Szvechnu preszadish, y vodu okolo nyega nalejesh, da sze zmerzne, pak na onu ledveniczu zemlyu nahitash, v-Szushczu zkopash van, y bolyshu obszplyesh y nagnyetesh.

Drevo pishivoga száda noszèche, ali peschenoga, ili: koje ima pohablyenu preobilnu vlagu, ali zlochezt temelj, mora sze odkopati do korena y koren z-dobro velikem szvedrom prevertati pri zemlyi, y z-klinom hraztovem (drugi drugoga velè) zabiti, onda z-bolyshum zemlyum ometati, kaj takaj z-drevom, koje nèchè roditi, vchìni: ali koje prevech vlage, ali okolo dreva pretverdu zemlyu ima, y okolo korena drachika razte.

Hruska ztara zvekshinum zbog tvrdoche dreva v-korenu nemore roditi, iliti vlagu od zemlye prijemati, zato koren mora sze razkolyiti, y potочно kamenye nuter nabiti.

Kada je pishiv szád, znamenye je, da je dno premokro, zato ako moresh obszushi gá, najmre: pri zemlyi prevertaj, y preobilna vlaga zezuri.

Szád letni, kak po farbi, duhi y teku zrelochu kase, odterga sze, drugach nikaj neztoji, ako na drevu dugo potlam oztane.

Divjake ali czepe nekoji preszadyaju v-zimi, kada je zmersnyena zemlya, y ovak okolo dreva zemlya oztavlyena zkupa z-drevom zpametno preztavi sze, y onda je szegurno, da sze prime.

Chreshnya, kada je vre priviszoka v-jeszensze preszadya, verhuncz ali ona korenita szversh sze odrese, da na shirom razte, y lehkshe chreshnye brati sze mogu: ako na ztrani kojoj gnyije, prevertaj luknyu, da vuhkocha malovredna zezuri.

Na protuletje je hasznovito za drevo onu tvrdu zpuczanu koru odlupiti z-kakovem orudelyem selebnem do sive tja kore, pak onda omazati z-lanyem volovzkem zmeshanem z-ilovachum; kaj biva v-Travnu y Klasznu.

Szversje poszusheno, ali nepotrebno pri zteblu sze odrezava, da kora sze more zarazti.

Pazke pri czeplenju.

Kada czepish, ak' je terchek tenek pri zemlyi blizu czepisze, ak' je debel, visheje: shibicza sze na obodva kraja zrezati mora, tak, da szerdcze sze

nerani: y da kora nyeina z-korum dreva chizto lepo szlosi sze: onda sze ostro obvese z-ilovachum z-lanyem volovzkem zmeshanum, vsze puketine omaseju, y obvine z-kakvem platnom, y zvese z-bekoviczum: morati je dobro razkolyiti drevo, da dobro nuter shibicza prilese; ako je drevo debshe, mochi je dve shibicze vteknuti, ali pako szamo od jedne ztrani razkolyiti do szerdeca: ako je debshe drevo, more sze na vech krajih razkolyiti do szerdeca y shibicze vteknuti: zagvozdicza mora biti tenka iz bezga, ali seleza.

Vszaki szád je naj bolye vu szvoj szád vcepiti, kajti plemeniteshi szád doprinasha, y drevo je ztalneshe: vu szvoje lastovito drevo v-czeplena mladicza rodi plemeniteshega tèka szád.

Vu divjak czeplyujuchi, pri zemlyi blise czepi, jakshi czepi poztaneju.

Czepe preszadyaj tri dni pred mlajem, ali tri dni po mlaju, y onda dobro je takaj czepiti.

Hruska v-tunyu czeplyena, daje debshi szád, koi *melileta* zove sze; kak takaj ako sze vu verbu vczepi.

Hruska ali jabuka v-chnernu murvu vczeplyena daje kervavi szád.

Hruska lyubi perhku zemlyu, zato dobro je nyu v-letu po dva ali tri puti okopati, zagnyojiti zperhkem gnyojem, y ternye obrezati.

Brezkva vczeplyena v-jabuku, hrusku, szlivu dugo terpi, ter pri zemlyi vczeplyena jaksha je.

Hruska lyubi nizinu, mezto od kamenya prozto, zato sze iz jame dobro mora peszek zesznasíti, drugach peschenati rodi szád.

Brezkva prez koztechicze bude imala szád, ako szamu jaderku zaszadish: y ako oni jaderki kakove szlove napishesh, predi neg' iú poszadish, predi vendar mochish nyu vu vodi nekuliko dne-vov, szamo da nevrazish kaj, pak vu blato zamotash, z-czanyum obviësh, y v-zemlyu poztavish, one szlove videle sze budú na szádu, y prez kozti bude: da pako brezkva berzo zrazte, kak sze pojé, taki sze v-zemlyu naj poszadi.

Czeplenye biva od Szvéchna, v-Szushczu do Travna, ako shibicze potergane vu pevniczi ali vu vuhkom meztu dersish.

Za czeplenye jemlyú sze plodne y kolenchazte dva leta ztare shibicze, y to ako sze iz verhuncza od ztrani szevera odreseju, viszoko zrazte czep, ako sze odzdol vzéme mladicza za vzeplenye, tak nerazte vu vishinu nego vu shirinu.

Vu Travnu kada pochme sze mezga; vzémi shibiczu od maloga perzta, koja pochme malo goniti, ili: oko kazati, koru okolo jednako narezajuch omuzni; nego ni treba ehizto van, doklam nenajdesz jednaku shibu na drevu v. p. hrushkí, jabuki, chreshnyi, y pak onu koru obrezajuch na obruk nyu omuzni, y odhiti, y berzo onu perveshu iz czepovne shibicze mezto one namuzni: ovo sze zove: *navlachenye*, ili: infustulatio, koje

navlaztito mandal vu szlive o Ivanyu jako prilichno more sze vchiniti, szamo pazi, da sze kore zkup ztiszneju y zarazteju; y da niti preshiroka niti prevuzka kora za ono ogulyeno drevce nebude, y za szegurno primesze: ako je lepo napunoma navlechna kora, tak sze lepo prime, y vre drugo leto czvete, a tretje rodi.

V-jednu hrasku, chreshnyu, ali jabuku moreju sze razluchne szada fele zaczepiti.

Tretja feła szada vplemeniti je *vochenye* ili: oculatio: kada najmre iz shibicze oko zdravo y lépo, koje za szegurno roditi ima, van z-korum sze izrese, y vu raztegnynu drugoga dreva koru lépo sze prilepi, tak vendar, da dolyneshe kore zkupa sze ztiszneju; potlam sze pako lépo omase z-vojkom, ali drugem mazilom, z-likom lepo obmota, szamo da oko vani na szlobodnom oztane, y da voda ali vruchina nuter nemore zajti, potlam drugo szversje odresi, da drevo novomu detetu vech hrane dati more: chez 20 dan more sze odvezati, y budesh videl, da sze je oko prijelo: to biva, kada je drevo v-mezgi: najmre v-Szushczu, v-Travnu, Klasznu y Szerpnu.

Kada sze pochme vino kvariti, ili: kada prichimlye zevirati.

1) Odpilchi vosu, ili: lagev, da izide zparjavicza, ili: szumpor zlochezt, onda zvadi tuliko vina, y zakipi, dasze vsze vino ztopi, kada za-

ki plyeno nalejesh; zatem y pak chverzto zapilchi lagev: y popravi sze.

2. Ali pak vino takovo vu jeden lagev, ali bedeny izlej, ter gâ z-brezovum metlum dotlam tuczi, dok sze god bude penilo, a kad' sze preztane peniti, onda gâ vu vosu izlej

Jeli je voda med vinom.

Palichku ali szlamu z-oljem nalichi y do dna vose poztavi, ter puztchaj nekuliko chasza vu vinu, onda zvadi, ako sze kakve kaplye dersé palicze, ali szlame, tak znaj, da je nutri vodé, y zkem vishe sze kaplyih dersi palicze, ztem vishe je vodé med vinom.

Da tî sze vino nepokvari.

Napravi iz bershlana hraztovoga chep na szudu, ali nyega nuțer naresi.

Ako vino czikne.

Vzemi tuliko lotov rakoveh sernicz ztucheneh, kuliko je veder vina, pak vu torbiczu poztavi, ter vu lagev obeszi.

Vinu plesznivochu odnėti.

Jz sitne Melye napravi kashu, y vruchu vlej vu vino, prejde mû ta smah.

Obchuvati szlaninu od chervov.

Za obchuvati szlaninu, da jû chervi nejedu, lorbarovoga perja ztuczi, y szlaninu posziplyi.

Od mleka berzo y vnogo verhnyya dobiti.

Kad sze kravo podoji, y mleko prezedi, mora sze taki ztochiti vu vishe poszud, koje sze prek polovicze vu merzlu vodu poztavé. Verhnye sze za chasz zdigne, y taki obere. Onda sze obrano mleko poztavi na navadno mezto vu mlechniczu, gdè gà ni potrebno y pak vu vodu poztavlyati, y ovde sze y pak verhnye zdigne.

Protimba proti guszeniczam.

Naj sze zpravi ona voda, vu kojoj sze je puter pral, y puztchasze tak dugo ztati, dok sze zeszmerdi, z-ovum sze vodum onda preszad y zelenye poléva; ovo bude odganyalo vsze metule, koji jajcza po preszadu y oztalem povertelyu leseju, niti nebude guszenicz. Ovem nachinom obchuval je jeden vertlyar szvoje zelye od guszenicz, akoprem drugeh z-leva y deszna vsze je bilo od nyih pojédyeno.

Sohare pregnati.

Kajti ovi nezmero radi imaju koztchicze od barilov, ili: buch, zato deni vu nekoliko skatuly oveh koztchicz, z-paperom obvesi, napravi v-szredini luknyu, kuda sze nuter zavlecheju, y po komentu ali drugde podterzi, potlam jè potuczí.

Proti buham.

Nalej jeden chrepecz z-kozjum kervjum, ovoga poztavi na zemlyu, y tam sze hote iz vszeh ztran zkup zpraviti.

Ali: Námasi paliczu z-jesovum maztjum, ova

poztavi na szred hise, y tam iz ezéle hise hote sze zebrati.

Proti Komarom.

1) Morzku gubu (spongiu) v-ocztu namochenu v-hisi obeszi: kad sze na nyu zpravé, pod nyu v-kakvem lonczu vodé podverzi, da sze potopiju,

2) Z-pelinom szubem kádi hisu, ali z-koriczami narandye: ali z-liztjem od buch, ili: tikvany, *ptb.* ali pshenichnemi poszejami.

3) Pelina v-olju kuhaj, namasisze, y nijeden na të neszede.

4) Mokru czvétuchu konoplyu poleg szebe deni kad zpish.

5) Komina svachi y ruke y obraz masi.

6) Ztuczì Komina y vu vino namochi, ztem vrata, obloke y ztene skropi, nepojdu vu hisu.

V.

Zpomenka vredna.

Kad' bi Egidiusha negdo pital: kaj dela? odgovoril je: zkoro nikaj drugo, kak zlo.

Da bi nasz vezda gdo pital: kaj delamo? bers chasz bi mù odgovorili: da Boga molimo, koi nam vendar szamo vu nevolji na pamet dojde, kak y kruh onda, kad' szmò gladni, kak bi sze anda on pobolshati mogel, koi szvoje pomenyke zpoznate nèchè:

Kak sze bù on grèhov reshil,
Koi velì: da ni zagrèshil?

Koi szvé gréhe nezpoznaje,
Kakvò on ufanye dàje,
Da bù jednòch za nye ostru
On pokoru delal v-Klostru.

Fidiash je negda tak szlichno y vkanyitelno zrezal ribe iz kozti elefantove, da bi vszaki bil priszegel, da szù sive, koi bi jè vu vodi bil videl: od nyih je *Marczialis* v-knyigi 3 rekel:

Adde aquam natabunt; to je:
Deni jè vu voðu, y budù plavale.

Apelles je Alekszandra Velikoga za prègovoriti zgodil, y szamo je duh sivoga Alekszandra od namalyanoga razluchaval.

Plutark pishe, da szù sze negda pri Gerkih détcza, mladenci y ztarci znali ztanoviti Szvètek vu jedno mezto zkupiti, ter onde redom popevati. Ztarci szù prichèli, ter szù ovak zapopevali: *Mi szmò bili, kaj jezte.* Mladenci szù im na to odgovorili: *Mi jeszmo, kaj zte bili.* Détcza szù sze z-obodvemi ztrankami nadteczala, y z-vszege gerla krìchala: *Mi budemo, kaj jezte.*

Hippokrates glaszoviti vu Atheni varashu vrachitel, kad' bi jednòch ztrashna kuga vu gerchkem Orszagu bésznila, zapovedal je kresze, ili: velike

ognye nalagati, kad' y ztem nebi nika j pomoseno bilo, czéle shume vusgati, y tak je domovinu szvoju od daleshnyega lyudih pomora szrečno obchual.

Athenodorush mudroznanez, kada bi od Augustusha Czeszara odhadyal, ov hasznoviti navuk y opomenek mù je dal, da nigdàr, kad' bù szerdit, niti naj kaj reche, niti vehini, doklam predi czeli ABC z-szobum vù pameti nezgovori; kojemu Czeszar reche: „*Athenodor! oztani pri meni, ar szí mî jako potreben.*” — Da bi ovo hasznovito szvetuvanye y mi prijeti, ter naszleduvati hoteli, nebi szetulika zla y okervarenya med nami pripetchala.

Lekus Kraly Polyzki, od pluga na kralyeztvo podignyen, musku opravu vu szvoji palachi obesshenu je dersal, da, kuliko goder krat na nyu ochi bi hitil, vszigdàr bi sze zmiازلil y zpomenul, da je iz musa kralyem poztal.

Agathoklesz Sziczilianzki kraly, da nebi pozabil, da je loncharzki szin, ztola szvojega z-zemlyenum poszudum hotel je vszaki dan pokrivenoga imati.

Diogenesh z-tulikum selyum y pohlepnoztjum poszlushal je *Antistenesha* navuchajuchega, da, kad' bi mù sze ov bil zagrozil, da gá ztuche y v-kraj pretira, ako gá szamo josh jenkrat poszlushat dojde, pred nyegove noge hitivshi sze, rekeli je: „tu-

czy mé kak ti drago: ali nijednu paliczu tak silavu nenajdesh, z-kojum bi mé od szebe pretiral, doklam goder budem imal od tebe sze kaj vuchiti. — Kaj ne? tak y vezdashnyega vremena Kerzcheniki govore, koji, kak Redovnik na prodekalniczu, vech y oni van iz Czirkve besiju, szamo da návuk y réch Bosanzku, na kojoj sze vsza nasha tak vrémenita kak y vekivechna szrécha temelyi, nechujú.

Vu Indii jeden chudnoviti cvét *Granadilla* (Flos passionis, Passions-Blume) zvani nahádyá sze, koteroga perje, ili: liztje, vszu Kristushevu muku, to je: vsze fele orudelya, z-kakovem je býl nash predragi Zvelichitel negda od Sidovov bichuvan, vu szebi zadersáva y pokasuje; kaj szlédécha zpev latinzka, neznam po kom szlosena, szvédochi:

*Spinea sarta refert, hostam, speciemque columnae,
Ingentes clavos, verbera, vincla, crucem;*

to je:

*Ternovu korunu, szuliczu, pakasuje y ztupa,
Nezmerne chávle, bichniczu, lancze, krísa.*

VI.

Razluchne Pripovezti.

a) *Hászen vlyudnozti.*

„*Odkri sze Pepich!*” znala je rechi vdovicza Milosha Szabola szvojemu Színu vszigdár, kulikogoder puti koi ztranyzki chesz szelo je prehádyal.

Y Pepich sze je vszakuput odkril, ter tak navchil sze je proti vszakomu Chloveku, bil on zvisnen ali prozt chlovek, vszigdar priatelen y poszluslyiv biti.

Drugi pako Museki onoga iztoga szela bili szu nevlyudni, y to prez razluke tak mladi, kak y ztari, kaj sze szegurno za nikoga nepriztoji.

Vlyudnost je lehka ztvar, ona nasz nikaj neztoji, pak vendar nasz z-vszemi lyudi zpriatelyuje. — Nevlyudnake nigdo nema rad, vszaki sze ih rad vugiblye, y zametche, akoprem szu morebiti y bogati. Oni sze z-lépszem imenom nazivaju: „*Sivichnyaki, neobteszanci* y. t. d.” Priatelzko dersanye y poztreslyivozt je klyuch, z-kojem szu vszéh vrédneh lyudih szerdeza odpiramo.

Ako je koi ztranyzki gozpon doshel vu szelo, tak bil je Pepich vszigdar prvi, koi gá lépo chedno je pozdravil, y nyemu sze doztajno naklonil, oztali pako musi ztali szu czepom, y nészú hoteli kape ali Skerlyake iz gláv iznimati.

Ako sze je gda koi ztranyzki pri nyih za pravi put opitaval, tak na mezto, da bi mu bili odgovorili, ali mu put pokazali, ztali szu kakti gluhi y nemi, y jeden drugoga pogledavali, ali sze pak iz nyega zeszmehavali jeszu, y zijali vu nyega kak y telichi vu nova vrata. Pepich pako je taki prizkochil, y na pitanye odgovoril, ter nyega na pravi put zprevodil, da nebi morebiti kud bludil, zaradi chesza vszaki mu sze je zahvalil, y vu to ime nigdar nikaj od nikoga ni hotel vzéti.

To sze je nyegvói Majki, koja akoprem prozta, vendar pametna y razumna sena je bila. oszebujnem nachinom dopalo, y rekla je: „prav chinish, szinko! ar, ako nash miloztivni Cezar pozdravlya vszakoga naj priprozteshega z-med szvojèh podlosnikov, zakaj nebi to izto y mus vchinil? y ako idem chesz szelo kakvó, gdé szû lyudi nevlagodni y nevyudni, koji nikoga pozdravlyati, niti nikomu poszlusni biti nèchêju, onda szî miszlim: „ovde idû lyudi k-volom v-navuk, oszel pako je nyihov navuchitel.”

Ali-kaj sze je za neкои chasz dogodilo?

Pepich sheztnajzt let ztar, bil je tak velik y jak, da je za vszako delo bil prikladen, navadno pako hodil je po tesachkem delu, ter szî tak szlusil kruh, kojega on z-materjum szvojum verno je delylil. Zaradi szvoje pako vlyudnozti bil je vsz in drag y povolyen.

Jednu nedelyu po poldan szedel je Pepich josche z-nekojemi musmi pred ostarium poleg czezte, y nut! doshel je putem ovem shechuch neкои ztari Gozpon iz varasha, kojega, kad' bi bil zagledal jeden pijani mus, zdigne sze, y ide tomu iztomu Gozponu naproti, ter merzko kunuch y pszujuch szilil gâ je, da bi naj z-nyim na czezti pleszal. To videchi y chujuchi musi, koji szû z-Pepichem pred ostarium szedeli, pocheli szû sze vszi zkupa rozgotom szmejati, niti nijednomu ni doshlo na pamet, da bi ztranyzkoga Gozpona od ovoga neprilichnoga oseruha bil obranil, jedini Pepich zkochi

sze goré, y odrine piiancza na ztran, pak odpelya Gozpona k-Plebanushu, k-kojemu ravno bil je nakanil iti.

Za chasz doshle szù dve kochije pune vszakojachke gozpode. Musi, kakti k-klupjam prikovani, oztali szù szédèch y zijajuch, kak da bi nyim kuchije z-konyi zkupa vu vuzta vleznuti mòrali. Teda negda domiszli sze jeden z-med nyih, y veli: *detchàki! ja nebi vnogo rekel, da to neszù nasha zemelyzka gozpoda, koja sze na imanye dopelyala jeszu.* Na to sze jeden za drugem je prichel ztazati, kape iz glave iznimati, akoprem obodve kochije vre zdavna mimo preshle jeszu, ter malo kaj vre pred grad nészù doshle, onda sze za nyimi odpravili jeszu, y iz dalka ztojechi, zadbavali szù, jeli nebi kaj videti ali chuti mogli.

Y na jeden put zagledali szu vu grad idùche-ga onoga ztaroga gozpona, kojega zprevadyal je Plebanush, vuz nyega pako ishel je Pepich. Ov ztari gozpon bil je nyihov zemelyzki gozpon, koi po dokonchanèh visheletuèh taborih povernul sze je na szvoja imanya.

On je vlyudnoga Pepicha taki pri szebi zaderzal, y opravivshi gá chizto iz nova, nachinil gá je za szvojega komornika. Pepich pako, koi sze vszem y vszakomu prilagoditi je znal, po szvojoj vlyudnoztì y poztreslyivoztì vszeh szerdca szebi nagnyena je vchinil. Ali y nyegov gozpon videchi nyegovu vérnozt y pridnozt, vszu zaufanozt szvoju vu nyega je poztavil, y imenuval gá je za ravni-

tela vszeh szvojei imany, y kaj vishe — nyegov Gozpon vu zadnoy szvoje volye odluki zapiszal mù je nekuliko ztotin penez, y jedno czélo szelo.

Keszneshe jesze Pepich osenil, y bil je dober gozpodàr, y poztal je vu kratkem chaszu v-czèlem szelu naj bogateshi. Ovu szrechu izhodila mù je nyegova vlyudnozt y poztreslyivozt, kaj izto vszem musem je bìlo znano, y zato od onoga chasza pri-ganyali szù szvù dètczu k-vlyudnozti, ar miszlili szù szì, ako ìm nebude hasznela, nebude ìm niti skodela; y budù sze konchemar hvalila, da znaju posteno.

Y od vezda, ako sze je morebiti josche gdé koi proztchàk med detchaki nahàdyał, tak szù vszi na nyega, kak majka Pepicheva, krichala: *odkri sze Pepich*. Y kruto vnogo je hasznilo.

* * *

Leto po Kriztushevem narodyenu 1521 vu ztanovitem Ankonianzke herczegovine szelu sivali szù dva kruto szìromaski tovarushi, koji szù jedno-ga szamo szina ìmali po imenu „Feliksz.” Ov detcharecz, akoprem oszebujno dobre glave je bil, vendar, pokedob szù nyegvi roditeli zevszema bogchazti bili, moral je na mezto skole z-ovczami na pashu iti.

Feliksza szù nyegovi Roditeli zmir opominyali, da naj bude proti vszem Lyudem vlagoden, poszlu-slyiv y priatelzki. Oztali pako iz szèla dètcaki

jeszu zametavali sziromaskoga Feliksza, y bili szu proti nyemu jako nevlyudni.

Jednoch kada bi Feliksz szvoju chreda bil chuval, doshel je nekoi Frater, y proszil, da bi mu koi zmed nyih chesz shumu put pokazal; y kajti je zlochezto vréme bilo, tak szû mu drugi détchki poleg szvoje navadne nevlyudnoztí vsze jeden za drugim odgovarjali: *ja nejdem*. Jedini Feliksz izishel je van, y pozdravil, kaksze je priztojalo, duhovnoga Otcza, ter mu sze je ponudil chesz shumu za vodyu.

Frater iduchi z-Felikszom zpoznal je iz pametneh nyegoveh odgovorov, nyegov velik y odpert razum, zbog chesza nyega z-szohum je odpelyal v-Kloster, ter z-privolenyem szvojuh roditelov bil je v-Red prijet.

Feliksz vu Klostru buduchi vuchil sze je marlyivo, y akoprem chesz nekuliko let zmed vszeh vu Klostru naj vucheneshi je poztal, vendar sze nigdar ni zverhu drugéh zvishával, nego oztal je zmir jednako ponizen, priatelzki y poztreslyiv, zaradi chesza nyega vszi prestimavali y radi jeszu imali, ter zmir iz menysheli na vekshe chazti podigavan, poztavlyen je Biskupom y zadnyich Kardinalom. Na pokonecz koncza, po szmerti Gregura XIII. Pape, bil je mezto nyega dan 24i Travná leto 1585 za Papu izebran, y pod imenom Shikusta V. (Sixtus 5.) ravnal je szvétu Kerztchanzko-Katolichanzku Czirkvu z-naj vekshum mudroztjum y odichenoztjum.

Ovo pripetche nye vuchi nasz y pak, kak nam visheputi mala kakvá prilika naj yekshu szrechu izhódití more, y kak vlyudnozt je naj oszebujneshi nachin, kojem sze vszem lyudem prijetne vehiniti moremo.

Vre pako vlyudnozt neztoji szamo vu tom, ako sze Chlovek rad odkriva, ter gliboko y chedno naklanya, nego navlaztito vu tom, ako szmó proti vszakomu chloveku priatelzki, akosze nechedneh govoreny hábamo, ter ako szmó vszigdár pripravni blisnyemu nashemu dragovolyno poszlusiti.

Détchaki! zpomenetesze iz Pepichevoga odkrivanya. — Vi pako Roditeli! opominajte vashu Détezu na vlyudnozt, ter im z-dobrum peldum napervo hodéte.

b) *S k o l n i k.*

Hisa Skolnikova vu N. poztala je Hisa velike salozti. Onu dobu, kada pod nyegvém oblokom, y na nyegvém mašem vertcheku vsze czvétje od vugodno toploga protuletnoga szuncza jesze razvijati prichelo, ozvelo je za naveke sivlenye jednoga chloveka. Pokojno, kak da bi sze vugodnoga y technoga szna vszivala, lesala je Skolnikova mlada tovarushicza na zkolkah, koje priatel nyeine Dushe z-sazami rilo je poleval. Ali — mertvé neprebudyuje ní kakvá lyubav, ní kakvé molitve, ní ní kakvo narekuvanye. Mertvo telo izneszlo sze je iz hise na pokopalische y ondé sze z-merzlum zemlyum je zagernulo: zakopalo sze je v-zemlyu, da

sze pozabi od Lyudih. Ali jeden sze nikak iz nye zpozahiti nemore, doklam sze zadnyich y nyemu neizide sivrènya vura, da sze kraj nye polosi na pochinek do szudnyega dnèva. Skolnik zgubivshi senu, vsze je zgubil, ov zgubichek zavdal je nyemu ranu, koju nikakva trava zvrachiti ni mogla. Nyegova hisa od szada je opuztela, ar-kak sze z-veszelem vsze veszeli, tak sze saloztnem vsze saloztí.

Ali-kaj vszi vrachiteli opraviti nemoreju, to opravi dugshi ali krajshi chasz, koj kak drugde tak y ovdé doprineszel je polehchiczu. — Skolnikova salozt jesze pomenyshala, ar izruchajuch sze na vòlyu Bosanzku poztal je terplyiven, y vre od szada ni vishe narekuval. Nyegov mali vertchek, skola y orgule bile jeszu nyegovo jedino y naj povolyne-she razbatrivenye. Vugodno sze je zabavlyati z-czvetjem, y akoprem je skolniku ovo zabavlyanye visheputi na pamet doneszlo, kaj nyega vu szerd-czu kruto je zapeklo, vendar gá je takaj ne redko putí razveszelilo; ar czvétja vugodna duha tasilo je nyegovo tusno szerdce, à czvétja boja krépila je nyegovu Dùshu. Jednaku polehchiczu nahádyal je vu skoli podvuchajuchi détczu, ovo dobroga ufanya czvétje, ar kad' je nyim govoril od lyuba-vi Bosje, y nyim chuda naravzka raztoľnachuval, tak za on chasz, pozabil je na ono, kaj gá je ob-tershuvalo, y vez duh vu nyem jesze omladil. Vre pako naj szréchneshi nyegovoga saloztnoga sivrènya hipi bili jeszu oni, kada szlichen org ul glasz nye-ovv, esa jed, havrívov Isod lu no bin otax y, ludo

ga vszeh nevolj y zkerbih ovoga vremenitoga si-
vlénja je reshil.

Hitro prehadyaju dnévi, y iz nyih bivaju tie-
dni, meszeczi y leta. Takaj y skolniku minulo je
letó. Z-chaszom vsza neztaju. Lepo protuletno
czvétje jesze y pak razvijati pocheló; veszela dét-
cza pozkakuvala szû po jarkih y gájih; pleshive
pechine zachele szû sze pokrivati z-mladem meh-
nom, y szlakom. Ali — náravi primerno pona-
vlyajusze takaj vu szerdczu chlovechanzkem povoly-
na y nepovoljna zpominanya. Skolnika obishla
je z-novích velika salozt.

Od szada chuli szû blise Czirkve ztanujuchi
lyudi ob noch visheputi nekoga na orgulah igrati,
y ono kaj sze je chulo, ni bilo morebiti szamo ne-
zkladno kakvò orgul prebiranye, nego szlichno y
szlosno igranye, koje vszakoga chujuchega je pre-
szenetilo. Zpervine dersalo sze je ovo pripoveda-
nye za zmiszel, ali pak za szenyu. Pokehdob pako
ovo nochno orgul igranye vszevdily vishe y vishe
lyudih bi bilo chulo, zadnyich sze jeszu dogovo-
rili, da idû zvédyat, kaj bi to moglo biti. Da du-
hi po czirkvi hodiju, nigdo ni hotel véruvati, nego
da náravzki kakov zrok mora biti, vre nigdo ni
dvojil. Skolnik, pri kojem szû czirkveni klyuchi
ztali, nészé mogel zpomenuti, da bi jê gda od sze-
be komu drugomu bít dal, ali pak, da bi jê gda
bil zgreshil; on szam, akoprem je bít naj blisnye-
shi Czirkve, nigdár nikakvo nochno orgulanye ni
chul, y zato niti on ni hotel véruvati, kaj sze vre

zkoro obchinzki je verovalo, dapache iz vszega toga jesze zezmehaval. Da sze anda vszaka dvojnozt odneme, dokonchali szû, da kak pervich y pak ovo nochno orgulanye budesze chulo, oni po Plebanusha y Skolnika pojdu. Y to ni dugo ztalo, da sze y pak orgulanye ob pol nochi je chulo. Ishli szû anda taki po Plebanusha, koi zbudivshi sze, zproti sze je opravil, y z-nyimi ishel do skolnika, kojega nikakvem nachinom nészû mogli zbuditi, akoprem szû gâ iz vszeh mochi zvali, ter po oblokih y vratah ostro rusili. Zadnyich izishla je nyegova szlusbenicza, y povedala, da niti Skolnika ni doma, y niti kluchev najti nemore. Kaj szû szada chinechi? Da nebi kaj zamudili, taki szû odishli kczirkvi, y dojduchi pred czirkvena vrata nashli szû nye shirom odperta. Jeli sze morebiti Skolnik obszegurel y sham vsze pretekul, da sze more dichiti z-onem, kaj zmed vszeh prvi bude zezvedel? Jeli morebiti neigra on sham, ter iz toga nekakovu zkrovnozt dela? ali mù sze je pak morebiti kakvâ neszrecha pripetila, da kakvê poshazti z-nyim obhadyaju? Bilo, da bilo! szada ali nigdar mora sze ova zkrovnozt ochituvati.

Plebanush izvishen zverhu vszeh preszudyih, ztupi prvi vu Czirkvu, à za nyim nekoji z-med szerdcheneshéh y zvedlyiveshéh. Jaszni meszcz szvétil je po vszoi czirkvi, y kip na velikem oltaru videl sze je, kak da bi sze gibal; tenya zmenyala sze je z-preszvetlum meszechinum, vu iztoj pako czirkvi niti Dushe ni bilo. Y nut ov chasz z-no-

vich szû pochele orgule igrati. Vszi szû zamuknuli y poszlushali. Zmosen glasz dohadyal je k-vuham, kakti czvetni venczi vijal sze je glasz okol ozirkv-
 neh ztupov, y kakti protuletno czvetje opadal je na
 oltar; iz vishine stimal sze vugodni glasz kapati,
 y zidi tutneli szû od preszenetlyivoga szlichnog la-
 szja. Ztanovito! vszakomu sze je chinilo, kak dabi
 ov chasz duhi igrali, kajti nikoga ni bilo, kojega
 ovo igranye kruto jako nebi bilo genulo, k-chemu
 bludnozkazno zten razszvétchénye, y pokojnozt ter
 jasznozt szvetle nochi vnogo jeszu doprineszla. Po-
 szlushajuchi, od vugodnozti glaszta prevzeti, mar
 nészû pozabili na zrok szvojega dosheztka, doklam
 nészû orgule zamuknule, onda ztoperv ztupili szû
 blise k-orgulam. Ali — kakovo oszupnenye obishlo
 je vsze, kada szû zpazili pred orgulami szedéhega
 Skolnika bledoga, prez naj menyshega gibanya, kak
 dabi pilyom bil poztal; nyegove ochi bile szû za-
 perte. Nigdo gâ ni hotel zbuditi. Za chasz po-
 dignul sze je y odishel, zmir josche zaperte imaju-
 chi ochi, ravnem putom domov. Ovakovo nochno
 obhadyanye ponavlyalo sze je visheputi ovem iztem
 nachinom. Skolnik, kojega nyegove lyublyene to-
 varushicze zgubichek gliboko vu szerdczu je ranil,
 pochel je v-sznu, za sze nikaj neznajuchi, okolo ho-
 dati, zbog chesza vidlyivem nachinom je prepadal.
 Protuletje ponovilo je vsze rane szerdcza nyegovoga,
 y predi josche nego koztany bi czvezti bil pochel
 na pokopalischu, polosili szû skolnika poleg szvoje

nigdar vu sivlenyu nepozablyene tovarushicze. Y od vezda nészû sze vishe po nochi orgule chule.

c) *Pesz fanti sze nad vmoriteli szvojega gozpona.*

Francuzke novine na znanye davaju szlédèche ztrahovito pripetchénye, koje sze ne jako zdavna poleg Montelimarta je dogodilo. Nekoi Meszar iz ovoga iztoga Varasha odpravil sze je volov kupuvat, y vzél z-szobum 1500 Fr.; na putu navernul sze je vu ostariu, vu koju on chasz josche nekakvi tri ztranzki vleznuh jészu. Ovi zpazivshi pri Meszaru vnosinu penez, zproti, kak sze je on na put dalye povdal, podignuli jészu, y zmir za nyim hodéchi, ter vre dobro dalko od ostarie buduchi, navalili szû na nyega, y zavdali mù z-nosem vishe ran; meszar vumirajuchi zove szvojega velikoga psza, kojega ovi zlochinczi nekakvem nachinom od nyega na ztran odmamili jészu, medtem toga vendar na zvanye nyegovo zkokom dobesal je k-nyemu, y poztavil sze je na lyudomorcze, zmed kojeh pervoga hitil je na zemlyu, drugi preztrashivshi sze je pobegnul, a tretji, kud ché kam ché, vu ztizki zlezél je na jedno drevo. Pervi na zemlyu hitchen lyudomorecz, kojega pesz razjadyen je obatalil, vech ni mogel pszu vtechi, dapache zkem sze bolye nyemu je otimal, ztem gâ bolye je drasil, doklam gâ zadnyich je zadavil, y oztavil lesécheqa poleg szvojega pokojnoga gozpodara, koi ravno takaj bil je preminul. Za tem odishel je pod

drevo, na koje zlezel je jeden lyudomorecz, y pod nyim chekal je, da y nyega, ako sze iz dreva iziti podztupi, razterga. Za chasz doshlo je ovem putem vishe Lyudih, koji vidivshi ovo ztrahovito pri-petchénye, povernuli szû sze nazad vu Montelimart y vjavili szû szudczu, koi nekuliko ztrasanov z-szobum vzevshi ishel je z-lyudmi do mezta, kam dojduchi vjeli szû lyudomorceza, kojemu pesz ni dal iz dreva iziti, y odpelyali szû gá vu vuzu, odkud izpelyan z-drugem, kojega szû takaj vlovili, szvoju zaszlusenu kastigu je prijel.

d) *Dar Nebezki.*

Jednoch ovremenu letne sege, ravno kad' je sarko szuncze naj bolye pripekalo, okapal je na verhunczu „Jodokovoga brega” mus z-szvojum senum kukuruzu. Zatrudyen vre od teskoga dela, oszovisze naj pervich mus, y ide k-blisnyemu kamenu, na kojega szî je vszel, ovdé szedéchi briszal je z-ruhczom szvoj obrasz, iz kojega mù czurkom czurel je pot. Za chasz dene y sena szvoje orudelye na ztran, y ide k-szvojemu musu, koi zamishlyen szvoje ochi v-zemlyu vuperte je imel „Dede“ veli mù sena „ti nészî danasz dobre vòlye, znam dar szî truden?“ Jesz', jesz', odgovori jôj mus, „neg' mî sze stima, da sze niti tebi negodi bolye, ar ravno danasz je nekakvá chudna zparina; no! hodi szim, szedi sze poleg mene, pak sze jedno malo pochini“ — „To sze razme, reche ona, orde gore (kase na hisu) vu hladnoj

hisichki szedeti bi nam bilo prilichneshe, ali - kaj szî chému, kukuruza mora okopona biti.“ „Da bi szamo znal za koga sze trudim y muchim, ne bi niti réchi rekel, ali — ovak dan na dan ter-gamo nashe telo, y zgubivamo nashe, prez toga vre szlabe mochi, pak jednòch, kad nasz dolé na grobje odneszeju, nigdo sze nam niti nezahvali za nashe, blago, dapache nasz odvetek bude morebiti szmejuch ishel za nashem leszom, y bù szî miszlil, ala — da nézté predi ovem putom odishlè“ „A kaj szmò mi tomu krivi“ batrivela gá je sena „Bog hoche tak, da sze nebudemo nad detczum obraduvati, Bog pako zna naj bolye, kaj je ali ni za nasz dobro. Mi sze terszémo dusnozti nashega ztalisa, y dusnozti Kerztchanzke zver-shavati, à za buducha naj sze Bog zkerbi!“

Ovo batrivno razgovarjanye pretergel je shum, koi sze vre iz dalekoga vu zraku je chul, y zmìr blise k-nyim je dohàdyal. Mus pogleda v-zrak, y zapazi ztrashno velikoga orla, koi szvoju kradyu z-krampli chverzto dersèchi, po malom sze je na zemlyu dolé zpuztchal. Y pokehdob sze kradya nyegva iz dalka proti szunczu je bélila, stimali szù, da noszi janye, koje ov tat gde iz koje chrede je omeknul, ali — zkem blise k-nyim je dohàdyal, ztem sze bolye obszvedochuvali jeszu, da sze vu szvojem stimanyu jesza ykanili, ar kradya nyegova ni bila sivinchetu zpodobna, dapache, kad' je vre preczek blizu k-nyim doshel, vzeli szù v-pamet, da nekaj vu platnu zamotanoga noszi.

Orel pako od dugshega letenya, kak y od teske szvoje kradye zatrudyen, da szí malo pochine, zpuztil je zmed kramplov szvoju kradyu, ter sze poleg nye na zemlyu je vszel; zpazivshi to ovi dva tovarushi, hitro szú prizkochili, ter szilnu halabuku podignali; orel pako od ovoga kricha zplashen, zdigol sze je nazad vu zrak, oztavivshi szvoju kradyu na zemlyi lesèch.

Vre vezda selni znati, kaj bi to moglo biti; dvojverztili szú korachaje szvoje k-ovomu dugovanyu y dojduchi do nyega veliko je nye veszelje obishlo, kad' szú v-pleniczah, za koje orel prez vszekoga telovnoga kvara ov zavitek je zgrabil, zamotanoga lépoga detcharecza chizto pokojno lesèchega nashli. Obraduvani, akoprem y preszenetcheni, podignali szú z-veszeljem iz zemlye na ruke ov dar nebezki, y paschili szú sze, dokonchavshi za ov dan delo szvoje, z-ovem nebezkiem darom domom, y oblyubili szú gá za szvoje déte.

Ali — veszelye ovéh vre szada szrechnéh tovarushev jesze za chasz pomenshalo, kajti sze bojati jeszu pricheli, da nebi morebiti roditeli ovoga malosha na zboro nyega doshli izkat, ter najduchi gá nazad potrebuvali. Yo zaizto! ovo ztaranye ni bilo prazno, ar taki za nekulikemi dnevi doshliszú nyegovi roditeli y potrebuvali szú od nyih szvoje déte. — Mati detecha je nye, delajúch na polyu v-szenczu pod jedno drevo polosila, y na jenput po maloshevem krichu zplashena, zpazila je, da gá orel vre vizoko v-zrak odneszel, y z-nyim

odletel. Z-szuznemi ochmi zprevadyala je ona orla déte szvoje noszechega, y vre zgoro chizto zdvojivsha, jeli y gda vishe nye nazad dobi, dozvala je szvojega tovarusha, ter sze z-nyim odpravila izkat deteta, akoprem sze nészú nadejali, da ako nye y najdú, vendar sivo vech nigdar nedojde vu ruke nyihove. Ali — vre buduchi dan chuli szú od lyudih, kojem szú ovo ztrahovito pripetchenye pripovedali, ov veszel glász, da sze nyihovo déte zdravo y veszelo vu hisi, onoga na verhu „Jodokovoga brega” ztanujuchega musa nahàdya.

Dojduchi do mezta, med roditeli detcharecza y med nyegovemi reshiteli naztalo je veliko pregovarjanye, ar roditeli nébi gá bili radi v-ludzkeh rukah oztavili, — nyegovi pako reshiteli, kajti szú gá y szmertí reshili, y prez détcze bili, nebi gá bili radi od szebe dati, pokehdob sze anda med szobum pogoditi nészú mogli, morali szú roditeli to dugovanye szudu vjaviti; szudecz naravzkem nàchinom dopital je déte roditelom; zadnyich sze vendar jeszu z-dobra naravnali tak, da tovarushi neimajuchi odvetka polosê ztanoviti broj penez roditelom, koji prez toga z-vnogom detczum obtersheni bili jeszu, y pod tum pogodbum komaj nekak genyeni roditeli, oztavili szú szvoje déte.

Ovi drechni tovarushi jeszu vre zdavna iz szvéta preminuli, à ov detcharecz (vre vezda verzten chlovek) sive josche, y láda szvojech odhranitelov imetek, y je gornýak Gozpodchie „Lemberg” zvane, vu kotaru Czelzkem Stajarzke Herczegovine.

Veren Kony.

Dugi zimzki vecheri prikratchuju sze navadno ali z-chtejenyem ali pak pripovedanyem. Jednòch v-zimi na vecher szedel szém ja y moj Otecz pri ztolu, y vszaki zmed nasz dvéh imal je szvù lyulu v-zubih, y razgovarjali szmò sze od presheztneh taborzkeh vremen, od vitestva nekojeh velikashev, nekojeh hrabrenah vojnìkov, y od potucheneh nepriatelov y t. d. y koi vojnìk nezpomina sze rad od onoga, kaj szu ochi nyegove videle vu dnevih velike pogibeli, kaj nyegovo Szerdcze onda je chutilo, y kuliko nyegov sivot podnashati, y ztradati je moral! — Moj Otecz, koi je bil z-dushum y telom vojnìk, zapochel je szvoju pripovezt szlédèchem nachinom; dragi Szinko! ja szém mojega sivrènya vnogo preterpel y podneszel, medtem toga nigdar mé nikaj ni tak jako v-szerdczu genulo, kak ovo pripetchènye, koje ti szada pripovedati jeszem nakanil. — Lyuto vojnìkov hervanye je ztrahovito buchalo, y nemiloztivno rásalo na bregu shumèchega Dunaja. — Dim puskenoga praha premenil je dan na naj skureshu noch, za szlédi vojnìckemi tekli szù potoki prelejane kervi, herhlanye vumirajucheh y zkechanye ranyeneh ztrahovito je bilo za poszlushati zmed trezkanya brenchecheh topov. — Puske nepriatelzkéh sheregov kam szù doszegle vsze szù hametom zkanchale. — Vu ovom grozovitom boju bil je jeden konyanik od nepriatela szmertno ranyen, y vumirajuchi zrushil sze je iz konya dole na zemlyu, y on chasz potishilo sze je

szilno hervanye na onoj ztrani, na kojoj ov drechni vojniki je opal, kony pako, koi stimal je, da szi je nyegov Gozpon vlegel, szamo da sze nekuliko pochinuti more, pretegnul sze je takaj poleg nyega, nakanivshi nyega, kakti nyegov veren y ztalen priatel braniti, ako ga gdo vu sznu zpachiti bi sze podztupil. — Vishe vojnikov doshlo je k-nyemu, ali nijeden nészé ufal k-mertvomu blise priztupiti, ar kony je ztrashno okolo szebe rital y grizel. — Zadnyich doshel je jeden Franczuz, koi z-velikum nahruplyivoztjum hotel je zkoznoga ztrasana pretirati, ali verno marshe po tom szamo josche bolje razjadyeno zplatilo je ovoga prevzetnyaka z-petanyki, zbog chesza sze Franczuz na tuliko je bil razlyutil, da je zpuknul britku Szablyu, z-kojum Konya je hotel zkonchati, ali — on chasz, kad je vre zamahnul, pripetcze dojashe Vojzkovod, y zakrichi proti kervolochnomu vojniku iz vszega gerla; ztani! Za tem potrebuval je od nyega zeznati zrok, zbog kojega on zkonchati je hotel Konya, y povedal mu je, da gdo goder k-ovomu mertvomu konyaniku blise doйти hoche, taki kony kakti beszen okolo szebe ritche y grize. To chujuchi Vojzkovod nészé mogel za dozta prechuditi, y genyen vu szerdczu, reche: „oztavete obodya pri miru, y nigdo mi sze konya naj nepodztupi doteknuti, ar kaj bude zachel, to hocbu y moram znati! — Y zapovedam vam pod naj ostreshu kastigu, da mi sze potlam podpunoma vsze pove, kak sze ovi dva razeztali budú, y ztem nye lyublyeno pozdravivshi

odjashe. Nyegova völya jesze izpunila, iz dalka pazili szü na konya, kaj bude chinil, y buduchi dan doneshen mü je szledechi, od shezteh lyudih z-priszegum potverdyyen odluchek: Kak pervich szuncze izhadyati, y z-szvojemi zlatemi traki nochnu tmiczu raztiravati je prichelo, ztal sze je kony, y jeden kratek chasz obhadyal szvojega gozpona, za tem gâ je prichel po malom z-glavum terkati, privuhavati, kak da bi gâ hotel z-tiha prebuditi! — Ovo verno sivinche vre vezda prez dvojimbe zpoznavshe, da je nyegov lyublyeni gozpon mertev, ar dalko zprusilo je szvoj shirok vrat, ztrashno szê napuhavalo, nemilo herzalo, ter ruchêch kakti obeshnyeno, zkokom odbesalo je proti Dunaju, y do nyega dojduche zkochi nuter, y od szlapov pokrito, je vtonulo, y za na veke zniknulo.

Poszlushäjuchi ovo pripovedanye niszêm sze niti genul, y okol nasz bilo je vsze tiho, y podobkonchanoj pripovezti polejale szü szuze ochi mojega ztaroga Otcza, ovoga drechnoga vojnika — za chasz pako ztal sze je, y preshel nekuliko puti gore y dole po hisi, y poztavivshi Ruku szvoju na Rame moje rekel mü je: „neli Szinko! y tebe je genulo ovo pripetehenye! ali — budi szeguren, da y vojzkovodyi bilo je chudno pri szerdczu, kak y vszakomu szlednyemu vojniku.” —

VII.

Podalshenye Prirechjih Horvatz-
keh.

Oo! novoga meszecza.

Ob devet na krevet, ob peti na pete.

Oberni sze k-tvojem vratam.

Od chesza szerdeze je puno, vuzta preobilyujú.

Od chesza szit, od toga debel.

Od hise kaplyive, y sene kaflyive, oszlobodi nasz
Bose!

Od loze grozd.

Odishel je v-Bech, odkud gá nebú vech.

Odishel je z-dugem noszom.

Odishel je z-praznum vrechum domom.

Oko mé szerbi, bum sze plakal.

On je szim y tam.

On kravu za roge dersi, ali jú? drugi dojé.

On sze vszigde mora zadeti — zaplezti.

On vszikam mora szvoj nosz vteknuti.

Onda mi da, kad vrag vczerkne, josh gá glava
neboli.

Onda reczi hop! kad prek grabe zkochish.

Ono je Dusha od chloveka.

Ono je jên neszlan — nesmahen — netechen chlo-
vek, ali: ono je jên neobteszan mus.

Ono je vech gizdavo neg' zdravo.

Onoga peszem pevaj, na kojega sze kolih vozish.

Opal je, kak je dug y širok.

Opal je iz brusza, *velisze od tupoga nosa y t. d.*
Oszli imaju strichak za shalatu.

Oztal je v-kashi.

Oztavil gâ je na czedilu.

Oztavil mù je vsze vrane do Lyublana, y vrabcze
do nemskog Gradca.

Papke je pretegnul, nebû vech Kruha jël.

Pazi, da nebi z-cherlenum glavum odtud odishel.

Pazi na réchi, kak y praszicza na chreshnoyeve kozt-
chicze.

Perdi vrana za brodara, kad y szama prek more.

Perya szrécha prazna vreacha.

Peszje lajanye nechujesze v-nebo.

Pezki dobylena z-lehka zgublyéna.

Pijan je, kakti chep.

Pijana glava za pogibel nezna.

Pishek na vishek, ako nevalya — *razmev. dete.*

Plakalsze je, kakti lyuta godina.

Pleshivomu ni treba laszi pukati.

Poberi halye; pak hodi na dâlye.

Pobral gâ je na resheto.

Pochem szem kupil, potom y prodam, *to je:* kak-
szêm chul, tak povedam.

Pochkaj jedno malo, doklam sze machki zderché.

Pogan szû zubi, kad sze razmashû.

Pogodil mù je siliczu.

Pogubil je czénu.

Pokase mù chlovek perzta, on vech hoche czélu
ruku.

Pomerklo mù je szuncze.
 Po nochi je vszaka krava cherna,
 Po redu sze jesi jesè.
 Po shali szvét negine, neg po jalu.
 Po szé je dozta mudér.
 Poszle boja z-kopjem v-ternye.
 Povedal szém mù, kaj gá ide.
 Poverne kad y vrabecz tudye sito.
 Pozna sze pticza po perju.
 Pozna vrag vre dobro szvoje lyudi.
 Pravi rachun dug sitek.
 Prazna barila, priatele nè dvorila.
 Prazne réchi, terbuh neszité.
 Predi bisze szmertí bíl nadíjal kak to.
 Predi (to) vchiùm neg bi shaku vu vuho vteknul.
 Preshel je chesz szito y resheto.
 Preshel je za raki fuchkat.
 Preszedeti taj szmeh.
 Previdyene neszreche, leglye podnasha pleche.
 Prez penez nigdo knez.
 Prikazanomu konyu ni treba zube ogledati.
 Primesze chloveka, kakti toricza rubache.
 Primi sze za nosz.
 Pripetilo mù sze je, kak y czuri dete.
 Prirezali szmò tí rukave.
 Privchil szém sze vech k-tomu, kakti kranyecz k-
 szvojemu klobuku.
 Priztoji mù sze, kakti prasziczi szedlo.
 Pun gá je vszaki kut.
 Pun je réchih, kak y shipek koztchicz.

Puzti kokosh na jarek, y szloga sze primo.
 Puzto mleko, y pszi lochû.
 Rado mû je do tesznoga doshlo.
 Rado nebû *Gyurgyevzke* trave gazil.
 Rajshi denesz tele, kak zutra kravu.
 Rana germlyavina, keszna drasina.
 Rani ptich dalye zkochi, neg kieszni poleti.
 Razishli szû sze okolo, kak y rakova dëtcza.
 Réchi giblyû, pelde vlecheju.
 Réchi nish nekostaju.
 Réchi vnoge nizu dobre, *ali*: puno réchih, malo
 haszne.
 Redki ptich dobra Sena.
 Saba vodu loche, pak jôj sze josh hoche.
 Schuczami sze, radosze negdo za mé zpomina.
 Shala zna vechkrat na iztinu dojti.
 Shilo za ognjilo,
 Shiroko je zinul, pak ni mogel posreti.
 Shkriplye zubmi, kak dabi orehe hruztal.
 Sive, kak bubrek v-loju.
 Szad nam je vszem prav: *velisze, kad najenkrat
 pri ztolu vszi zamukneju.*
 Szad niti szêm kuhan, niti pechen, *ali*: szad niti
 szem szim, nit tam.
 Szam szebi v-zube plyuje.
 Szerdit je, kakti kacha.
 Szerkati y puhati, zajedno je tesko.
 Szila Boga nemoli.
 Szila czuczkov, y vuka zakolye.
 Szila, y Selezo tere.

Sziromak chlovek, gotov czigan, *ali*: sziromak
mus, gotova las.

Sziromastvo sze nedä zkriti.

Szlaseju sze z-imeni vechkrat, dugovanya szvojemi,
Szline czediti.

Szlobodno sze, v-drugu kosu obleczi.

Szloga od Boga, neszloga od zloga.

Szlusba nemili, neg zapoveda.

Szmejesze, kakti kobila na mrazu.

Szmerdì kaj y futach — tvorecz.

Szmerdì mù delo, kak y vragu temnyan.

Szraka gozti nazvétcha.

Szuh je kakti terta.

Szuncze je nizko, blato je zklizko, dalko je doma,
*navadna réch pri nashih szelyanìh, kadsze
vu zlom vremenu domom odkud bercheju.*

Szvádijusze, kak y vrabczi na tudyem Situ.

Szvehne y meni, kada teda szuncze.

Szveti Luka na ruke hukä — rad z-szegom fruka.

Szvoje rechi je gozpodar, kak y zajecz germa glavar.

Taj razme pismo: *tosze mudrem y vuchenem
prilagodyuje Lyudem, kad od kakve teske y
zapletene ztväri mudro y ostroumno govore,
ne prez velikoga szlushajucheh zachudènya.*

Takgä je zespotal, da gä nebi niti pesz na vuliczi
povubnul.

Tak je on tat, koi lojtru dersì, kak y on, koi
krade.

Tak sze gä réchi primeju, kak y szuhi bob ztene.

Taki ti dam, szamo nabruszi szì zube.

Tak tē vezdaj poshiknem, da ti kervavi hrachek
van zkochi.

Talianzki gozti, nemski pōzti, y horvatzki mozti
tutiko valyaja, kuliko gole prez mesza kozti.

Tebi je ime: *Shuti!*

Teseje sena muchi, neg dete rodi.

Tesko je mishu z-machkom.

Tesko je od shvele szvilu kupuvati.

Tesko je z-norczi na szvētu.

Tesko je ztaroga konya vuchiti jahati.

Tesko sze z-nyega kaj zkuje.

Tesko vuku, kad gâ szrake hrane.

Ti jenkrat neznash, kaj szî vchera jël.

Tiha voda breg podjêda.

To bi mi na jen zub komaj bilo.

To bude onda, kad zadnyi z-gradcza dokobacza.

Toga je treba kakti tretjega oka v-glavi, *ali:* kakti
petoga kotacha na kolih.

To je prava nyegova zduha.

To mi je y doma.

To nema ni glave ni repa.

To ni pravi grosh.

To sze sivem lyudem prîpetcha.

Treba je nekaj y chez perzte pregledati.

Treba sze je y na zadnya kola ogledati.

Treba te je tu za hren ribati.

Treszesze kaj y ztare babe zub — kak y shiba na
vodi.

Tri guzke y tri senê, gotov pijacz.

Tuchesze okolo kakti tudye zlo.

- Tu ima szvashta, kak y na Bosich.
- Tut szû gâ pelyali, pak mû nészû igrali.
- Van zgleda kakti pun meszcz.
- Vchinil sze je, kuliko makovo zerno.
- V-czeszarovom Sepu ruku dersì, to je: czeszar gâ
naplacha.
- Vech izta décza z-perztom na nyega kaseju.
- Vech je dâl od szebe, kaj je imal.
- Vech je z-jednum nogum v-grobu.
- Vech mû bila szmert za vratom.
- Vechkrat pod gnyidum zna vus biti.
- Vech vide ochi neg oko.
- Vech zna, neg szuhe hruske pechi.
- Vekshi szêm na ztojech: *tak je návada rechi pro-
ztem lyudem, kad im gdo veli, da szì naj
szedeju.*
- Velik dim mala pechenya.
- Verch ide tak dugo na zdenecz, doklam sze potere.
- Vesz szem do niti, *ali: do kose zmoknul.*
- V-desznom vuhu mi zvoni, bùm dobre glasze chul:
*kad pak v-levom zvonì velimo: da budemo
zlochezte glasze chuli.*
- Vgreznuli szû mû kotachi.
- Vidisze iz kojega mleka more szir biti.
- Vidla je saba, gde kovach konya podkava, pak je
y ona zdigla nogu.
- Vino ima zmenu ali krub nema.
- Vishe je na onem szvetu neg na ovem:
- Vishe ima v-malem perztu, kak on v-czeli glavi.
- Viszoko je pszu obeshena szlanina.

- V-jeszeni kaplya desgya, czent blata.
 V-kakvo kolo gdo zajde, onak mora pleszati.
 V-ko-h gâ je natural.
 V-lozu derva noszi.
 V-melinusze dvakrat poveda.
 Vnogo germlyavicze, malo desgya,
 Vnogo je mochi z-jezikom napraviti.
 Vnogo kricha malo vune.
 Vnogo sze na kolih vozi.
 Vnogo za toga po dravi y szavi vodè prejde.
 Voda nije niti v-chismah dobra.
 Vodyen za nosz, kot klyusze.
 Vol zatrudyen chverztche noga vpira.
 Vrag nezpi.
 Vrechaszze mora zpervog kraja vezati.
 Vre gâ navchìm, kak sze *magyarzki* pleshe, *ali:*
 kak sze v-Czirkvi fuchka.
 Vre gâ navchim, pochem je ref szivotke.
 Vréme vsze odkriva.
 Vre mì dojdesh v-shake.
 Vre mì platish stìbru.
 Vre mù pokasem, gdo szèm ja.
 Vre sze y nyemu gozpon najde.
 Vre y nyemu, gdo te na rep ztane.
 Vszaki bude za sze Bogu rachun daval.
 Vszaki czigan szvoju kobilu hvàli, *ali:* vszaki Si-
 dov szvoju robu hvàli.
 Vszaki ide z-szvojem saklyom v-melin.
 Vszaki naj pred szvojum hisum zmetche.
 Vszaki pochetek je tesek.

- Vszaki po szebi neveruje.
 Vszaki Szvétecz k-szebi perzte dersi.
 Vszaki sze szvojemu raduje,
 Vszaki szvoju bradu gladi.
 Vszaki szvoju kozu dere.
 Vszaki sùt chlovek lyut.
 Vszaki zna, gde gá chisma tìschì.
 Vszako jélo on jé rad, koga velik tere glad.
 Vszakoya na vszaku chismu nejde nogu.
 Vszakomu brateczu po falatczu.
 Vszakomu szvoje po vòlyi je naj bolye.
 Vsza z-Bogom, y z-razlogom.
 Vsze grabi kakti jaztreb.
 Vsze je chez gerlo pretiral, *ali: vsze je chez po-
sirake preshlo.*
 Vsze josh dojde na ztarinzko kolo.
 Vsze szém vech na szvétu probal, zvan Szmerti.
 Vsze znam kaj szù drugi pozabili.
 Vszigdi je dobro, ali doma naj bolye.
 Vszi Lyudi vsze znaju.
 Vszi szmó z-kervi y mesza.
 Vszi szù na jedno berdo tkani, *ali: vszi szù po
jednom kopitu napravlyeni.*
 Vtekni za zube jezik.
 Vu ime kerzta do maloga perzta: *navadna pri
musih vu nekojeh krajih réch, kad kupiczu
nagneju, da jú izpijú.*
 Vu tom germu zajecz lesi.
 Vuk nenoszi zvoncza.
 Vuk y brojene grabi ovcze.

Vuzta zperdaju ali kesza govori.

V-zapuztcheni glavi kotèsze vùshi.-

Vzèla je hergya kukaviczu.

(K-letu dalye.)

Prirechja Horvatzka

na redcze pobrana.

Ki god zlochinceza gladi po liczu

Biszer na gnyusznu metche prasziczu.

Nikaj na Sevètu videt ni merse

Nego kad bogzi na nye sze dersè.

Norczi szù koji kaj izchù,

Gde nit ufanye ni prihodischu.

Posze je dobro pameten Luka

Dàje klobasza, da prime kuka.

Szamom je Bogu lahko vsze zmochi

Prez da na Pomoeh, drugi mù zkochi.

V-nemar je deta izkricza mala

Vechkrat nevgaszlyiv pogor zavdala.

Vszi bit nemogu lyudi vucheni

Ali vszi mogu biti posteni.

Vu kojem czirkvu ima Bog szelu

Onde vrag szvoju ima kapelu.

(K-letu dalye.)

VIII.

Shegave pripovězti.

Jeden jashuchi chez breg vidi pred szobum veliku jamu y jezerische, y pita ne dalko musa, koi je oral, „*jeli ova mlaka na dnu tvrda:*” reche ov: *je, je na dnu prav tvrda: nad to zaszeguran, ide z-konyem nuter, y prepadne do terbuha: pochme musa spotati: „tepecz, zakaj szî mé vkanil, nészémli té pital, jeli ovdé tvrdo dno?” „Goxpone! reche mus, na dnu je tvrdo, ali szû oni josche dalko od dna.”*

Jednoch sze je zeztal na jednu nogu hromi z-jednem na jedno oko szlêpem: pita gâ ov: „*kak ide, priatel!*” „*Tak, kak vi vidite*” reche mû hromi, „*moj priatel!*”

Szluga obesharov rekel je jednomu obeshenyaku vre na leztvi (lojtri) buduchemu: „*moj dragi! tt szam vidish, da szî ti tulike hmanyicze nachinil da je vre vreacha chizto puna:*” odgovori mû on: „*vidim, vidim, ar jû ti kanish szada na kraju chverzto zevszema zvezati.*”

Jednoga Lorda Anglianzkoga na putu zdersal je nekoj tolvaj, y priztavil mû je pistolu k-perszani govorechi: „*Milord! naj kupiju od mene ovo prestimano orusje, med brati je vrédno 50 czeकिनov.*”

Lord je lahko zpazil, kam to ezilya, y dâl mû je 50 czekinov, y tolvaj predal mû je pîstolu. Stima-
juchi Lord, da on szada ima szvojega napaztnika
vu rukah, navine kokota, hotevshi gâ vztreliti, on
pako mû mirno odgovori: „*naj sze netrudiju, Mi-
lord! vendar ni nabita pîstola*”.

V-Londonu jeden mladich dozpel je vu szum-
lyu, da ni szamo Katolik, nego da y zhodischa
otajna, y molitvene vure dersî vu szvojoj hisi.
Nyegovoga kotara szudecz dal gâ je dozvati, y kada
bi mû zpochital ovu podztupnozt, rekel mû je, da
ako sze hoche od szumlye ové zvaditi naj Papu ime-
nuje; tepcza, markaja. Ov Mladich odgovori:
„*kak bi ja Papu tak spotati mogel, pokehdob gâ
niti nepoznam, niti szém gâ moje sivilénye videl:
nego, da bi gâ tak poznal, kak nyih gozpone, ja
bi gâ né jedenput, nego deszet puti za tepcza,
markaja ozval*”.

Jeden Krajâch vu Parizu z-vszum szvojom mar-
lyivoztjum nészî mogel tuliko zaszlusiti, da bi sze-
be, senu y petero détczè hraniti mogel: nadto
josche ravno porodi mû sena déte, onda neznaju-
chi szî pomochi, rekel je: *ja chû ovo déte pod
vrata Klostra Dominikanov podverchi, ova go-
zpada imaju penéz dozta, moreju lahko moje déte
hraniti, kada bi tam zashel, vre je pred vrati dru-
go déte lesalo, y kada bi hotel szvoje tam deti,
odpre vratâr vrata, y nyega pograbi, y kada bi sze*

szudilo, da je on obodvoje détczè podvergel, moral je obodvoje nazad domom odneztì. Poverne sze anda z-obodvojum détczùm, y onda oveh tovarushev bila je saloxt josh veksha; ali kada bi razvili drugo déte, nashli szù naputchènye, da pri jednom staczunaru za ovo déte vszaki meszecz imaju dva czekine zdignuti: y ovak zevszema razbatriveli sze jeszu.

Nekoi Diák dojduchi v-ostariu zvadi tri szreberne groshe, y pita Ostariasha, jeli za te peneze y ovdé bi mogel jéztì dobiti; odgovori ostariash, da szù dobri, y da bude podvorjen poleg premosenya: kada bi sze najél, pita, jeli bi y piti mogel za te peneze: „o nekák,” veli Ostariash, y donesze mù piti polich vina. Kad' bi sze najel y napil, dà mù te tri groshe, y odhàdya: „kam idete, veli ostariash, to ni doxta; ar jélo y pilo vashe znasha 38 kr. szrebra.” „Jeli vasz nészém napervo pital, odgovori mù Diák, „jeli mi za te peneze morete dàttì jéztì y piti?” Zpázil je ostariash finu y prevejanu himbenoxt, y odproztìl mù je ztroshek, nego gâ je proszil, da bi y drugoga jednoga ostariasha, kojega ni terpel, zpodobno vkanil: „tam szém ja vre bil, odgovoril mù je on, y ravno on me je szim k-vam naputil.

Nekoi mus odgovoril je varaskomu zubovadczu, koi mù je jen sivi chasz zub zpuknul, pak 1 fr. zato od nyega potrebuval, „kaj, jeden rainski? vem

zté gá v-jednem hipu zvadili; nash szelzki Vrach mé je ove dane za jednu czélu zkoru vuru po hisi okolo navláchil, pak vendar za vezš szvoj trud ni vishe kak jednu szamo shezticzu potrebuval.

Jednòch bìl je jeden Redovnik od nêkojega bogatoga Sidova na obed pozvan. Pod obedom opitan, kak mù sze vino dopáda, odgovoril je: „kerztcheno je,” „Pak, reche mù Sidov, „kaj vino po kerztchenyu gorshe postaje?” „Jeli czekini po obrezávanju bolysi postaju?” odgovoril mù je Redovnik.

Nekoi prevejani tat vkral je Sidovu vu shumí zpéchemu kepenyek. Prebudivshi sze Sidov zgreshí taki szvoj kepenyek, y ztavshisze odishel je vu bližnyí varosh, kam dojduchi szrechum zettane sze z-tatom, na kojem prepoznal je szvoj kepenyek, y kajti mù gá z-dobra ni hotel povernuti, ishel gá je Sidov tusit; ali tat na szud pozvan, vazikak hotel je szudcza vputiti, da je kepenyek v-shumi nashel; y kad' bi gá Szudecz bìl pital, jeli ni kepenyek poleg Sidova lesal, odgovoril je tat: „tak je, ja szém Sidova y kepenyek v-shumi nashel, kepenyek szém vzél, à Sidova, pokedob mí gá ni potrebno, je-szem oztavil.”

Nekoi zkupecz vu zlochintvu zapopadyen, dopelyan je na szud, koi nyemu na vòlyu je zpuztil, da szí med trojum kastigum izbere, koju hoche,

najmre: ali chetiri dni poztiti, ali zto batin podne-
zti, ali pak jezero skud platiti. On szî je zebrał
pervu. Poztavlyen anda vu vuzu, tri dni je z-te-
skum mukum zpoztil, ali cheterti dan nemoguche
vishe poztiti, ochituval sze je, da hoche rajshi zto
batin prijeti. Dano mû je anda jéztî, y poklam
kam bi bil okrépil telo, moral sze je vlechi na de-
resh; ali kad' szû gâ zacheli od odzad szad iz jedne
szad iz druge ztrani gladiti, z-teskum mukum pre-
terpel ih je oszemdeszet, y onda sze je prichel dro-
bno moliti, da bi gâ naj zpuztchali, pokedob je
pripraven jezero skud platiti. Szud je k-tomu pri-
ztał. Y ovak je nyega nyegova zkupozt trojverztno
kastigala.

Nekoi chlovek, koi je oszla bil vkral, dopelyan
je na szud, da sze more opravichiti, miszli, kak bi
mogel szudcza od szvoje nedusnozti vputiti, prichel
je anda na szudu ovak: *ishel szém sze zprehadyat,*
y doshla mî je volya iziti na blisnye drevo, pod
kojem ravno je ztał oszel; ali komaj szém na per-
vu dreva szvers izlezet, utergnula sze je pod me-
num, y opal szém na oszla; oszel zplashen nad-
jashczem iz nenada na szé hitchenem, pochel je
iz vszeh mochih besati; anda nészém ja oszla,
nego oszel je mene vkral. Szudecz szmejuchi sze
nad shegavoztjum tata, ni oszla nego nyega obszudil.

Nekoi ztranyzki dâl szî je v-ostarii dva jajcza
v-mak z-kuhati, koja kad' bi pojél y platil, pri-

shleptche szvojemu szuszedu: „ali-kak lepo szém vkanil ostariasha, ar vu jednom jajczu vre je bilo pische, koje szém pojel, pak mû za nye nikaj nészém platil.

„Molim vasz, kume!” rekel je jednoch nekoi szelyanecz szvojemu blisnyemu szuszedu, „poszudéte mî vashega oszla, ar mî gâ jako szilno je potrebno!” „sal mî je, dragi szuszed, odgovoril mû je oprosheni, „da vam nész moguch szlusiiti, ar gâ ravno szada ni doma;” ali komaj, da to izreche, prichel aze je oszel po szvojoj navadni pészmi: „iah, iah” vjavlyati; to chujuchi szelyanecz veli mû: *moj kume, kak morete rechi, da gâ ni doma, à chujem gâ tuliti?”* „Ne moguče, odreche nyemu szuszed, *da bi vi mojemu oszlu vech verovali, kak menu.”*

Nekoi Velikash hotechi ztanovitoga, zbog szvoje velike lyubomornozti obchinzki znanoga Plemenitasha podrasiti, hitil je na nyega zpod obloka prehadajuchega dva rosichke. Ov plemenitash sze je taki szetil, kaj po tom znamenuvati je hotel, da mû anda niti on nikaj neoztane dusen, zdigne iz zemlye te dva rosichke, ter je Velikashu kazivshi, veli: „Nyihovo gozpodztvo jeszû sze negdi ravno ov chasz cheszati morali, ar nut! nekuliko laszih in je iz glàve izpalo”.

Nekoi ostariash pital je szvû szlusbeniczu, jeli

je ona prihodnikom zvun jéztvin takaj y vino zara-
rachunala. Ona domishlyavajucha sze nekuliko cha-
sza. veli: *jesz', jesz', „Ako za szegurno neznash,*
reche nyoj ostariash, bolye je, ako im josh jeden-
krat zapishesh'.

Otec z pochital je szvojemu szinu, da mora dva
leta vu jednu skolu iti, nakaj mú szin odgovori:
„pak zato bi sze szramuvati moral, vendar moj
Navuchitel vre trideszet let ide spored v-jedno-
iztu skolu,“

Tri shalchine zkup iduchi zeztali szû sze z-ne-
kojem ztarem Sidovom, y veli mú prvi: *„dobro*
jutro, Abraham!“ à drugi reche: *„dobro jutro,*
Izak!“ à tretji: *„dobro jutro, Jakop!“* *„Vkanyuju*
sze, má gozpoda! odgovori Sidov, niti szém ja
Abraham, niti Izak, niti Jakop; meni je ime Szaul,
koi je ishel otcheve oszle izkati, y nut! szrechum
szém ih nashel“.

Vu ztanovitem vârushu dàna je bila zapoved,
da vszaki po nochi domom iduchi zapreti sze mò-
ra, ako putem kakvû halabuku ali krich nachinil
bude. Jednòch iziduchi iz igrokaznicze G. Dàbich,
gundal szí je chujenu vu igrokazniczi peszmu; y
zeztavshi sze z-Patrolczom, bíl je od nyega pítan,
jeli nezna prepoved, da po nochi domom iduchem
ni szmeti nikakve halabuke delati? na to mú od-
govori G. Dàbich: *„to ja znam, da domom idu-*

chem, ni szmeti krichati, ali ja josche nejdem domom!" — „A to je drugo:" odreche Patrolecz y odide.

Nekoi vrachitel k-betesniku pozvan prepiszal mû je vrachtvo, od kojega vszake dve vure jedou sliczu nuter vzèti bi moral, y na odhodku szvojem reche nyegovoj tovarushicai, da naj dobro pâzi na vure. Vrachtvo bilo je donesheno, y ztalo je gore napiszano: „vszake dve vure jednu punu sliczu, y predi naj sze sivo ztepe:" Drugi dan dojde vrachitel, y pita naj pervich nyegovu tovarushiczu: „jezтели mû vszigdâr ob prepiszanoj vuri nuter davali?" „Szamo jedenkrat" „à zakaj ne vishe puti?" „ni bilo vishe puti moguche:" „zakaj ne?" „ja y mâ dekla jeszmo gâ, kaj szmò gâ y gda mogle ztepale, ali szada ni' blizu neda k-szebè dojti, ar sze vre iz dalka z-rukami y nogami brani." „Koga vraga — betesnika ztè ztepali?" „vem tak ztoji napiszano: pred nuterjemanyem môrasze sivo ztepti."

Da szû vszi lyudi jeden chlovek, y vsze szekire jedna szekira, y vza drevja jedno drevo, y vsze vode jedna voda, pak dabi onda taj chlovek z-tum szekirum to drevo podszekel, pak dabi sze onda to drevo vu tu vodu zrushilo: o chudne pluzke!

Tri Lasi y tri Iztine.

Tri Lasi. Tri szû jednòch vu lov odishli:

szlépi, shantavi y goli; szlepi je pervi zajcza zgle-
dal, shantavi gá je vlovil, ali goli gá je zkril.

Tri Iztine. Gde merczina tu y szrake; gde
shantavezi tu y krake, gdeszù sene tu y karke.

Coena incipit a potu.

Coena incipit a potu, to je: *vecherja sze
pochimlye od pila, reche Biberiusz, y kupiczu szì
z-vinom natàche: Nato mù veli gazda, pri chijenu
ztolu je szedel: Pri tebi, kak mì sze vidi, y fro-
shbukel, ne szamo vecherja. *)*

Chuden guztush.

*Da szem ja kraly magyarszki rekel je jen
ztaro verecz, nebi na szvétu nikaj drugo delal,
neg' bi sze navek na vozu szena chez szloge po
polyu z-chetiremi konyi vozil, y szamo Olye pil.*

Miszel chloveka vechkrat vkani.

Nekoi priprozti musek koi je drugach vnogo
do szebe dersal bil szì je na pijaczu kupil plavu-
shaztoga kepenyka, y vu nyem k-meshi odishel;
ali kajti sze je keszno z-doma odpravil, zato naj-
lepshe na: *Ite missa est* je doshel, to je: na ko-
necz meshe, kad Redovnik lyudztvo blagoszlavlya,
na znamenye, da je mesha vre van, y da moreju
szlobodno domom oditi, kajti pak pri nasz Kato-

*) Razmev. pochimlye sze od pila.

likih je navada, dasze lyudi onda gore podignu, kakti god y na Evangelium, zato ov bedachek mi-szlechi, da to nyega ide, y da szî lyudi pred nyim gore disû zato, kajti novoga Kepenyka ima, mahnul nyim je z-rukum, y rekel: *Najte sze gore digati bratcha y szesztricze ne! vem zato nikaj, kaj ja novoga kepenyka imam.*

Petricza Kerempuh.

Gde je tu zubar? opital je musek nekoiega vlaskovulichauzkoga Skornara, kogâ Zagrebozi z bog nyegvih prokshiih, y kozlariih *Petriczu kerempuha* jeszu zvali; *pak kajbi z-nyim kume* pitashe gâ skornyar: mus reche: *dalbi szî jednoga zuba svaditi, koi mē vech vishe danov boli za obnoretî; nato skornyar: ja szēm, koi zube vadim, szamo z-menum v-hisu.* Musek veszel, da sze je prez daleshnyega pitanya y bludjenja po varashu na zubarâ namieril, vlezne chizto ponizno v-Skornyarovu hisu, y na trojnogazti ztolchecz koga mû ov ponudi, szedeszi. Skornyar zatem donesze jaku, y dobro oszmolenu dretu, ter jû musu za bolechi zub, y za nosni palecz tak privese, da je hil chizto zkerchen, kad bi musek ov zvit chekal, kaj z-toga van zide, na jenkrat gâ skornyar tak nemiloztivno z-shilom vu zadnyiczu pehne, da je zabechal, y kak je z-glavum nazad czuknul, tak mû je zub vu szred hise van ferknul, nato od velike boli tesko szî zdehne y reche: *Terem mû kozti negda! ov zub je chak v... imal korenye.*

Novi nachin pozdravlanya.

Serbus Domine v-Reverendi! tak imal je navadu pozdravlyati nekoj szvetczi, Redovnikom jako nagnyen, guzpodu Bogoszlovczu, kadbi sze z-kojem na vuliczi bil zeztal. Vnogimû ali nikaj nije nato odvernul, ali gâ je pak odpozdravil onak, kak vech ide. Medtem toga namerila sze je kosza na brusz, ter kadbi sze z-jednem, koi je dobro znal odvrahati, zeztal, y na gore recheni nachin pozdravil gâ, najmre: *Serbus Domine v-Reverendi!* od nyega, iliti Bogoszlovcza, kajti je ravno bil v-Bundi, za Odgovor je dobil: *Cobilibus Domine v-Bundi.*

Proshnya za pomoch.

Bose pomozhi, y vszi szvetczi! rekel je nekoj dobro natrushen meszar. kadbi sze na szvojege zelenka bil zpravlyal ali gâ je, kadbi vre jednu nogu vu ztrumenek bil del, y konya zazkochiti hotel, nyegva smehka glava premahnula, y malo je falelo, da sze ni na zemlyu zferfulil, on vu szvoji pijani glavi miszlechi, da szû izbila szvetczi pri tom imali nekaj poszla, rekel je: *ne vszi ne! polovicza vass dozta bude,* ar je miszлил, ako gâ budû josh jenkrat vszi Szvetczi na konya pomagali, dabi gâ prevech naglo gore zdigli, ter bi on tak, turbato *Corporis aequilibrio,* josh lehko na zemlyu zrushiti sze mogel.

Cziganu nevéruj.

Kad bi sze nekoi mus z-cziganom za konya bil pogadyal, pital gá je, imali kakvu falingu. *Druge falinge nema*, rekel mù je czigan, *szamo kaj na dervo neche*. Miszlil szi je mus vu szebi: oj ti shupla glavicza! pak kad szi videl konya na dervo iti, ali za kratki chasz je zpoznal, da je czigan imal prav, kad je rekel, da kony, koga mù je prodal, na dervo nèchè; ar kad bi na nyem domom jashuchi do jednoga mozta bil doshel, kony nikak sze nije dal na mozt, akoprem je na nyem vszega korbacha ztergal y jednu oztrugu poterl: zato povernul sze je nazad k-cziganu, koga je na szrechu pod szenczum pri lagvu szedechega nashel, y na nyega merzko navalechi, rekel mù: *Chujesh czigan! ti szi mè vkanil, rekel szi da ov kony nikakve falinge nema, pak vendar kad do mozta dojde, nedà sze prek, akobi gá taki z-nosem paral; zato ovoti gá nazad, a ti moje novcze marlyivo nazad poverni*. Czigan mù sze naszmeje y veli: *kaj nisz' rekel, da druge falinge nema, szamo kaj na dervo neche?*

Gratuleranye.

Gozpon Plebanush! ja szèm nyih doshel degraderat! rekel je jeden farnik szvojemu novopoztavlyenomu Plebanushu. *Kaj velish kaj? — degraderat szi me doshel? — kaj to z-tebe chlovek govori reche mù Plebanush. Nu je! oni sziú poztali nash Gozpon Plebanush, pak szèm ih do-*

shel degraderat, kak bi pak drugach rekel? veli mû farnik. — Kak bi to taj Gratulant bil zgovoril, taki je Plebanushu luzka iz ochieh opala, y znashel vu pameti, da je mus reshi hotel da mû je doshel gratulerat; zato mû reche: *Moj dragi! ti szi chul negde zvoneti, ali neznash v-kojem szelu. Ti szi rechi hotel; da szi mi doshel gratulerat, to je: dobroselet, a ne pak degraderat, ili: iz Farofa mé van gonit, ter iz chazti, y szlusbe zvergavat, kaj ne?* (Mus gâ shiroko pogleda) zato, govori mû nadalye chlovekolyubni Plebanush, ako nêchêsh zeszmeľavan, y szfuchkavan biti, nigdar nepuztchaj sze vû ono, kaj nerazmesh.

IX.

Z g a n y k e.

Gdo naj vekshu v-czirkyi szlobodschinu ima
Kuju vendar zgubi, kak bers doide zima?

Odg. *Muha kasti ona y Szvêtcu na noszu szedi.*

Koteri Szvêtecz vsze zna najbolye,
Cheprem ni nigdar ishel vu Skole?

Odg. *On, kol Knyigu dersi zapertu.*

Kaj sze v-v-hisu na tanyera noszi
Pak chez ztenu za szol y kruh proszi?

Odg. *Vmak kuhano jajeze.*

Zakaj laszi jeszu predi
Dvajszet let od brade szedi?

Odg. Kajli za tuliko let szu od brade ztarshti.

Koi dan vu letu poztni
Pszi naj bolye szu saloztni?

Odg. On Petek po vuznu, ar miszle, da sze je pak korizma zachela.

Povedy mi moj muse
Zakaj sze szir ztruse?

Odg. Kajli nema perje, dabi sze znubel.

Bili vi gozpicze! znale
Kaj vu czirkve vide sene
Vide detcza, vide musi
Szamo on, koi meshu szlusi
To nevide, che y dene
Troje na szvoj nosz ochale?

Odg. Meshnik szvojega plesha, iliti korniczu na glavni neviti, akoprem ju vszi ozlati vide.

Kaj tverdeshe od Seleza
Y od perja je mehkeshe?
To nam szad naj pove Treza
Koji sze pri prelu zeshe.

Odg. Ruka koja selazo tere, y kamenye razbija, pak vendar na nyof kad sze pod glavu dene, chlovek szlajshe zpi, kak na iztem perju y pavuiczah.

Kakov jezik lyudem szada
Josh naj bolye sze dopada?

X.

Lado Horvatzki.

A.

Szlagoredi.

§. 1.

Zmesznicze, ali: Richetnicze

to je:

Kratke vechfèlnoga zavjetka peszmicze.

Dobri zato besé grèha,
Ar jè krepozť v-ochi peha,
Koja zverhu vszega blaga
Nyim je ztoput bolye draga,
Ili od grèha sze pak ztesù,
Da sze k-klupi neprivesù,
Ter po hudem mozt panduru
Nedobiju kaj po turu.

*

*

Kada chlovek k-letam dojde, y oztàra,
Onda za détchinzke igre vech nemara;
Ono potlam pri nyem jeszu bedaztoche,
Za chem vendar mladozt poginuti hoche.

Komu ide poleg selye.

Kom' sze szrecha zkase,

Takov dobre priatele

Vsze na czente vase;

Ali kak bers szreche gnyili

Kotach sze potere,

Onda, ki szù vézni bíli,

Nyemu sze zneveré.

* * *

Komu ti hudichni dragi nészù groshi,

Vsze, kaj goder ima, z-drugem rad potroshi:

Koi je pak prevech lakom za penezi,

Taj szam szebi veli: „gladen v-postely lezi!”

* * *

Nikaj ni tak vizoko,

Nish tak drobno,

Nezpodobno.

Kaj v-Bosanzko nebi oko

Biztro palo,

Pod nyim ztalo.

* * *

Nit koruna chini Králya,

Niti duga Popa halya;

Vojaku je szablya dika,

Chednozt kinchi Redovnika.

* * *

Vishe dobro ime valya,

Vech je vreden posten glasz;

Neg' Biskupzka z-mitrum halya,
Neg kralyevzki zlatni pasz.

* * *

Od pravoga dobro tata
Ti nezapresh nigdar vrata,
On nye odpre, spolyarije
Akoprem sze vuchil néje.

* * *

Za nasz Bosje Kerztchenike
Vech na szvétu vekshe dike
Ni, posteno kak dersanye;
Ali gdo vech mara za nye?
Zato nashe zrok szú krivnye,
Da nasz ztvari szuprotivne
Vu sivlenyu vechkrat terú,
Zatajili ar szmò veru.

§. 2.

Naputnicza,

ili:

prigodni návuki,

to je:

*kralke peszmicze, szvetuvanya, návuke y opo-
menke vu szebi zadersavajúche.*

Ako hochesh szréchen biti,
Roditele postuj drage,
Naj je nigdar saloztiti,
Nit' poshilyat na nye vrage;

Drugach bú té za kastigu
 Z-takvém szinom Bog obtershil,
 Koi ti bú kázal figu
 Y okolo szebe vershil, —
 Ar kak goder sze poszudi,
 Tak sze y vernuti móra;
 Zato ti zpameten budì,
 Drugach, Bog mé! bú ti lora.

Koi chorav, ter chern v-obrazu,
 Y koi ima kechka sutu,
 Vugui mú sze, pri prelazu
 Che gá ztanesh, al' na pítu,
 Drugach dene té v-omrazu,
 Kajti nàrav ima lyutu.

Kaj zubom haszni?

Odg. Po pondelykih szamo, a ne koi drugi
 dan, obrezavati nohte: *ni doleant dentes lunæ fac
 scideris ungues*, tak nom latinzki Vitnik szvetuje:
 ili: *Da tè nebantujù zùbi, y nebolè,*
Vu pondelyek nohte hitaj z-nosem dole.

Kaj zubom skodi?

Odg. Oszolyenu povertniczu jéztì: odkud zta-
 rinzko prirechje Horvatzko ovak povertniczu na-
 vadya govorechu:

Chuvaj mé od szoli,
 Ja chù té od boli. *)

*) Razmev.: sze od zubne bòli.

§. 3.

I m i m e,

to je:

*Povekshe peszme, na nachelju primerom dugová
čnyá, koje sze vu nyih zadersáva, szvoj názivek,
ili: nádpiszek imajuche.*

Moj szud od sèn.

Szud od sèn je vszakojachki
Nekoji jè ztaroj machki,
A nekoji pak lesziczi
Prizpadablyù, al' toriczi;
Jedni kratku pamet, drugi
Zpotichù ìm jezik dugi;
Jeszu takaj, koji kàsù
Da, kad' zinu, onda lasù,
Y da v-okol bzichu rade,
Oszobito kè szù mlade.
Naj, kaj hochù, drugi velé,
Ja nisz' takaj Bächko tele,
Y od moje velím ztráni:
„Bog nasz szamo od zla bráni!“—

Bog usze zná, vidi y chuje!

Ni Bosanzke ochi
Zaszlépiti mochi,
One vidé, kaj sze dela v-kutu—
Nikaj néje tmicza ìm na putu;

Y Bosanzka vùha
 Niszù takaj glùha,
 Ona chujù, kaj gdo ztiha reche,
 Rech nikakvâ zbegnutí im néchê:
 Zato budi do vek
 Bogu véren, chlovek!

Zbojsze ti Bosanzke, zboj' pravichne szude,
 Koi ne szamo chine, neg y rechi meche
 Na pravichnu vagu;

Zato tvoje delo naj posteno bude;
 Pazi! da tì pamet jezik nepreteche,
 Drugach dojdesh k-vragu.

Szmertna szila.

Predi, ali potlam vszakomu je vumreti,
 Vszakoga szmert nyegová chaka;
 Pred nyum nisze mochi zkriti, al' zapreti,
 Nyeina moch je ztrashno jáka!

Ona z-motikum korune jednachi —
 Y zakolye z-koszum, kada sze nyoj rachi
 Tak Czeszara kak y Papu;

Kak Gozpona, tak y Kmeta;
 Vszem od ztarcza do deteta,
 Vszem zapira jednu szapu;

Szmert je proti vszem jednaka, —
 Ona, nikakvê mite neprijemlye,
 Neg' poshilya v-zemlyu, kaj je doshlo z-zemlye.

V-nebu gréshnikov nebú.

Nebo dobit' vszi selimo;

Ah! gdo szî jê seled nebi?

Al' naj Brate! puztit' mimo

Vuh, kaj vezda povem tebi:

Jedno, koje dobili szmó

Josche negda chak iz Rîma

Od szvétoga Otcza, pîszmo

V-jednem meztu ovak ima:

Nebo je za dobre lyudi,

Kak y pekel za zlochezte:

Znate szad, kam vasz obszúdi

Bog, che znate, kakvî jezte?

Ali Bog, koi pun miloztche,

Rad premeni szuda szvóga;

Y zlochezti mogu josche

V-nebo dojti, videt Boga,

Ako najmre sze popravé,

Y sivilénye pobólshaju;

Ar ni mezta za grintave

Ovcze vu nebezkom rajú.

Zato, Bratecz! ako rogu

Vrasjem ti selish vujti,

Y vu nebo dojti k-Bogu,

Ztaru morash kosu zujti,

Ter vu drugu sze oblechi;

To je (velím ti prez szmeha

Ar Bosànzke jeszu rechi),

Habati sze morash gréha

Y chîniti dobro: — v-nebu

Drugach tebe nigdar nebú.

B.**1.**

1. Ah nebù vszigdar tak, zakaj tugujesh pak ; da nevivaju vnoga, poleg hotenya tvôga ; vu véri budi jak, da nebù vszigdar tak.

2. Ah nebù vszigdar tak, zakaj sze chudish pak, da szrechum sze ov hváli, kâ zutra gá oztavi, nut zrok salozti pak, da nebù vszigdar tak.

3. Ah nebù vszigdar to, ki sivesh turobno, premiszli, da turobnozt, donasha vechput radozt, y zato reczi pak, ah nebù vszigdar tak.

4. Ako je veszel gdo. ali nebù vszigdar to ; ar konecz vsze radozti, je pochetek salozti, tak vszi povedaju, ki to zezvedaju.

5. Ako ti szlusi zrak, znaj nebù vszigdar tak, ar mali szlap betegá, oszlabi tebe vszega, ter vu tom zpoznash pak, da nebù vszigdar tak.

6. Vu tom radujsh pak, da nebù vszigdar tak, ar kakgoder szuncheui trak, tira megleni zrak, v-ufanyu budi jak, vernesze zdravje pak.

7. Ako szî szrechen pak, da neopadesh pak, pazi ! ar vnogi szrechu z-kvarom zpoznali jeszu, kak kolo tekuche, tak szrecha vkanyuje.

8. Priatelu reczi pak, ah nebù vszigdar tak, lyubish mé zvishenoga, besish mé nevolynoga, merzla je lyubav ta, za nyu nemaram ja.

9. Neg priatela onoga ; dersi vérnoga, ki szlusbu vszu alduje, z-chinem potverdyuje, ter vu dne y v-nochi, terszisz pomochi.

10. Ako tã hvali gdo, nebude vszigdar to, nazochi tebe dichi, za herbtom z-ztrelum vpichi, premiszli dobro y pak, da nehù vszigdar tak.

11. Che zkrovno imash kaj, drugomu odpreti naj, ar zdajuch tã raniti, hocheju pogubiti, nikomu veruvat naj, che nèchësh zpoznat jaj.

12. Naj vnogo marati, kaj szvét zavdajeti, da jakozt tvoju jemlye, kù jalnik zpoznat nemre, za malo terpet' je, to vsze dokonchasze.

13. Izkasi vernozt vszu, neprimesh platchu tvù, ar jalni szad szù lyudi, krivi nyihovi szudi, terplyivno reczi y pak, ah nebù vszigdar tak.

14. Kì vnogo milisze, véruj, naj gorshi je, iz vuzt tì med napija, z-szerdzeza mù chemer szìja, ter vszigdar hodi tak, da tì naskodi kak.

15. Kakov je vezda puk, chlovek chloveku je vuk; ar vuk chloveka nigdar, chlovek chloveka vszigdar, podkopa hotoncze. zkonchat gã gotov je.

16. Blisnyemu szlusi rad, Bog zapoveda tak, ako tã z-chem zbantuje, al' dobro z-zlem daruje, podnashaj terplyivno, ar nebù vszigdar to.

17. Čhalarna jeszu vsza, nigdi ni obztanka, kaj na szvétu odurimo, to vu nebu zadobimo, onda rechemo pak, vsze bude vszigdar tak.

2.

Moram iti k-mojoj kumi,
 Ar mì nekaj v-glavi shumì,
 Ar sze nészêm dozt zezpala,
 Do pol nochi szêm pleszala. *rep.*

Vinzka moch mē je vudrila,
 Szamo pet stucz szēm popila:
 Z-menuum bile szù szesztricze,
 Od poldneva ysze do tmicze. *rep.*

Muse nashe szmo vkanile,
 Rekle, da szmô v-Czirkvi bile,
 Mi szmô pak v-kerchmi bile,
 Szamo ztaro vincze pile. *rep.*

Bilo nasz je pēt vu kleti,
 Vszaka zkoro prez pameti;
 Kaj kaj szmô sze zpominale,
 Y pogache szmô imale, *rep.*

Perva veli: pite, Kuma!
 Ni nam treba vech razuma:
 Druga k-Bogu izdihava,
 Ter sze v-pehar nalukava. *rep.*

Tretja sze za grehe plache,
 Y vu vino kruh namache:
 Ta cheterta musa tûsi,
 Y po ztolu z-shakum rûsi. *rep.*

Peta veli: hodmo dimo,
 Da sze ondē prav nazpimo;
 Ali — kad' szù sze ztajale,
 Vsze szu na zad poopale. *rep.*

Jedna drugu je zdígala,
 Bog pomagaj! je vikala:
 Odishle szû pune blata,
 Pogodile komaj vrata. *rep.*

C.

Gozti zahvalyuju Gazdi.

(na notu: *Moram iti k-mojoj Kumi*).

1.

Chujdar Gazda! tvoji gozti
 Piju chashu zahvalnozti;
 Ar neszrechna doshla vura,
 Da sze dene v-kraj chutura,

2.

Kvara szmó ti dozt chinili,
 Vino zkoro vsze popili;
 Da nezdehne y komora,
 Noszemo sze iz tog' dvora!

3.

Ali — kaj szmó sze vech ztali?
 Josche za jen chaszek mali
 Hochemo szî k-ztolu szezti,
 Ter josh vszaki bar dve — ztrezti:

4.

Jednu szamog' vina chashu
 Za ztarínzku lyubav nashu;
 Drugu pak za gozpodara,
 Kom' vu szvétu néje para.

5.
 Ar nam vszega dal je dozti,
 Dal je dozti do szitezti:
 Bog tē anda zto let sivi!!
 Che hū malo, ti nasz krivi.

Gasda zahvaljuje goztom.

1.

Chujte gozti! Domachina
 Bude pīl kupiczū vina,
 Y to najmre — kak y prav je, —
 Prez vodioze, vam na zdravje.

2.

Vérujte mī mili gozti!
 Da ztē vi zrok mē radozti;
 Da vasz denesz ni pri meni,
 Bil bi derven y kameni. —

3.

Zato mē vam szerdcze hvali
 Na norijah, y na shali, —
 Ja vam hvalim, Bog vam plati,
 Y Maria nyegva Mati.

4.

Nigdo za sal naj neprime,
 Che szēm chije vrazil ime: —
 Ak' poszlusil nisz' zadozti,
 Vszaki naj mū rad oprozti.

5.

Bog vasz anda dersi zdrave,
 Zdrave vsze do jedne glave,
 On vasz szréchno, Bratja draga,
 Naj do vasheg vodi praga! —

2.

4.

Kaj chû chinit' vu salozti,
 Vesz playajuch v-turobnozli?
 Rane k-szerdczu prijemlyem) *rep:*
 Kaj, kad' lyubim, videt nemrem)

2.

Ztokrat zdehnem v-jednem hipu,
 Zakaj tverdi zidi znadu,
 Kem jedinem vsza szû znana.
 Moga szerdcza zdihavanya.

3.

Zato chashu v-ruke primem,
 Ochi moje v-nebo zdignem,
 Sivi Bose! moju Dragu,
 Dugo szrechnu, frisku, zdravu.

4.

Gledaj, Brate, kak gdo lyubi,
 Kak sze szerdcze moje trudi:
 Dajda y ti z-ove chashe
 Lyubav Dragi tvojoj zkâsi.

3.

Na ti, Brate chashiczu

Ter napi mi zdraviczu:

Kad' izpraznish kupiczu,

Ti ponovi praviczu:

Bog posivi onoga,

Koi lyubi blisnyega.

4.

Gyuro ide mimo, pita gdé je dobro vino,

Nejdi Gyuro mimo, oydé dobro vino

Chémo sze gá vsiti, za vszeh zdravje piti,

Klu, klu, klu, za vszeh zdravje naj bù.

5.

Chasha moja draga mila ti bi rada puna bila,

Natochisze anda szada, da ti nebù vinzkog' glada;

Ti pak gerlo pripravisze, terbuh nista neplashisze.

Ja chù pitì za onoga, koga lyubim z-szerdcza moga,

Sivi anda brate dragi, to bi pache vszi zkup radi.

V r e m e,

ob kojem nikakove pravde netecheju.

Léto 1723 po 29em Kotrigu odlučeno.

Od Tominya pochemshi tja do perve Nedelye po szvétéh tresh krályih.

Fashinzki tjeden.

Dva tjedna pred, y tuliko tjednoy po Vuzmu.

Tri dni obchinzkéh molitvih vu krisném tjednu.

Czeli Trojachki tjeden; najmre; tja do Nedelye preszvétoga Trojztva.

Pochemshi od dnèva sz. Ladislava tja do dnèva sz. Stefana Kralya Vugerzkoga.

Od Miholya tja do Martinya.

Trideszet dnèvov pred Zborom (Diaetum) y pod iztem Zborom tja do povrachka Poszlenikov, y primerom 10-a Kotriga leta 1655, doklam goder opravek Poszlenichtva neochitujú; iznimlye jusze vendar primerom 16-a Kotriga leta 1792. § 3. vsze pravde ochiveztéh dugov, poszilovenye, nazadypelènya, Fiscusha Vechnickkoga, y vsze prez vszake razluke pravde, kojese pri vechnichtvu varashkom tiraju.

Vu vremenu obchinzke Insurrectie, vsze dneve Nedelyne y Szvetechne, kak takaj vszaka Fara szvojege Patrona y poszvétilo Czirkve, primerom odre dyenya sz. Ladislava v-delu 38. Knyigi I., obszlusavati mora.

Dněvi odlúcheni ,

vu kojéhsze ob vrěmenu, kada pravdu tečeju, primerom visheshega prepisza szudbena zpravischa dersati neszmeju.

Vu Prezimczu. 25. Na den obernenya sz. Pavla,

Vu Szvechnu. 2. Na den ochiztchavanya B. D, Marie, y 24. na Matievo.

Vu Szushczu. 12. Na Gregurovo, y 25. na dan Nazveztchěnya B. D. M.

Vu Travnu. 24. Na Jurjevo. 30. na den predvecherni Szvétěh Apostolov Filipa y Jakopa.

Vu Rosnyaku. 1. Na den szvétěh Apostolov Filipa y Jakopa. 3. na den nasheztja szvétoga Krisa; y na Telovo.

Vu Klasznu. Na den sz. Ivana Keratitela.

Vu Velikomeshnyaku. 20. Na den sz. Stefana Kralya Vugerzkoga. 24. Na Bartolovo. 29. Na den sz. Ivana glavoszekaka.

Vu Malomeshnyaku. 8. Na den narodyenya B. D. M. 14. Na den izvishenya szvétoga Krisa. 21. Na den sz. Mateja Apost. 24. na den szv. Gerarda Biskupa.

Vu Vszesvétchaku. 19. Na Jalsabetinye. 25. Na Katarenyninye, y 29. na predvecherni dan szv. Andrasha Apostola.

Vu Grudnu. Na den sz. Mikule. 8. Na den prechiztogaprijetja B. D. M,

Primerom Kotriga 70. leta 1618, niti pri duhovneh ztolih, zvun zakonztveneh, v-zpomenuteh dněvih nikakove pravde netečeju.

Techaj Poste Varasdinzke.

Dohadya.

Po Nedelyah, Szredah y Petkih v-jutro chez Majburg iz Nemskoga Gradca y czele Stajerzke, Koruske, Kranyzke y Tirolzke; iz Terzta, Benetke, Goricze y Reke.

Po Nedelyah takaj vu jutro chez Koprivniczu iz Budima. Pesta, Temesvara, Zemuna, Oszeka, Pechuha, Kanise, Belovara y Krisevczih; iz Erdelya, Banata, Slavonie y Magyarzke.

Po Pondelykih y Chetertkih v-nochi iz Jadre, Reke, Karlovcza, Zagreba y Lyublane, iz czele Dalmatinzke, primorja Vugerzkoga, y Banzke Krajnye.

Po Chetertkih y Szobotah vu jutro iz Karlovcza y Zagreba.

Vszaku Nedelyu y Chetertek vecher, iz Becha, Posuna, Shoprona, Ginza, Szombotela; iz czele Austrianzke, Moravzke, Peczke, Szilezke, Nemske, Francuzke, Preizke, Polyzke y Ruszke.

Po Pondelykih y Szredah vecher iz Becha, Shoprona, Ginza, Szombotela y Kormenda.

V-Pondelek (Postwagen). Iz Becha, y czele Nemske. Iz Budima y Pesta po poldan. Iz Stajerzke y Talianzke chez Gradecz y Majburg po poldan.

V-Tork. (Postwagen). Iz Dalmaczie chez Karlovcz y Zagreb v-jutro.

Odhadya.

Vszakü Nedelyu y Chetertek po poldan, vu Jadru, Lyublanu, Reku, Karlovecz, Zagreb, Terzt, Benetku, vu czelu Dalmacziu, primorje Magyarzko y Krajnyu Banzku. Lizti pako, kojisze vu zpomenuta mezta ove dane poshilyati kaniju, morajusze naj duse do tretje vure po poldan predati.

Po Pondelykih y Szredah vecher odhadya Posta do Karlovecza, po kojisze lizti vu mezta vuz put lesecha zajedno jemlyu.

Po Pondelykih y Chetertkih na vecher, zatem po Chetertkih y Szobotah vu jutro v-Szombotel, Ginz, Shopron, Posun, Bech, vu vszu Austrianzku, Moravzku, Pemzku, Szilezitzku, Nemsku, Franczuzku, Preizku, Polyzku y Ruszku. Lizti, kojisze szim poshilyaju, morajusze vu Pondelek y Chetertek do poldan, zatem vu Chetertek y Szobotu naj dalye do oszme v-jutro predati.

Po Pondelkih y Chetertkih ob peti vuri po poldan chez Majburg, v-Gradecz y vszu Stajerzku, Korusku, Krajnzku, Talianzku y Tirolzku; v-Terzt, Benetku, Goricziu y Reku. Lizti, kojisze vu zpomenuta mezta poshilyaju, morajusze do pete vure po poldan predati.

Po Szredah y Szobotah v-jutro rano chez Koprivniczu vu Budim, Pest, Temesvar, Zemun, Oszek, Pechuh, Kanisu, Belovar y Krisevcze, zatem vu vszu Tranzilvaniju, Banat, Slavoniju y Vugerzku. Lizti, kojisze vu zpomenuta mezta poshilyaju, morajusze do shezte vure na vecher y to perveshi den, to je, v-Tork y Petek predati.

V-Pondelek. (Postwagen) Chez Zagreb, Karlovecz vu Dalmacziu, na vecher.

V-Tork. (Postwagen) Vu Bech y czelu Nemsku. Vu Budim y Pest, kak takaj chez Majburg, Gradecz vu Stajerzku y Talianzku vu jutro.

Techaj Poste Zagrebechke.

Poste odhadyajuchè.

Vszaku Nedelyu y Szredu na vecher, v-Bech y po vszoy Austrianzki, Pemzki, Moravzki, Szilezitzki, Preizki, y Ruszki; vu gornyu y dolynyu Stajerzku, y czelu Nemsku, ter Franczuzku, kak takaj chez Shopron vu gornyu Vugerzku Zemlyu.

Vszaki Pondelek y Petek v-jutro vu Karlovecz, y Reku, kak takaj vu Dalmacziu, vu Karlovechku, Banzku Krajnyu; po Torkih pako y Chetertkih v-jutro leztor do Karlovcza.

Vszaku Szredu y Szobotu ob deveti vuri v-jutro vu Budim, kak takaj chez Koprivniczu vu Slavoniu, Szrim, Banat y Tranzilvaniju: onda chez Krisevcze vu Krajnyu Belovarzku.

Po Pondekkih y Petkih chez Szamobor vu Lyublanu, Terzt y vu czelu Talianzku ob peti vuri na vecher. Lizti morejusze szamo do cheterte vure predati.

V-Pondelek (Postwagen). Vu Bech y czelu Nemsku, Talianzku ob 10 vuri v-jutro.

V-Pondelek (Schnellwagen). Vu Reku ob pol nochi.

V-Pondelek (Stellwagen) Vu Karlovecz v-jutro.

V-Tork (Postwagen) Chiez Karlovecz vu Dalmáciiu, na vecher.

V-Tork (Schnellwagen) Vu Pest, na vecher.

V-Chetertek (Stellwagen) Vu Karlovecz, v-jutro.

V-Petek (Schnellwagen) vu Reku, ob poldan — vu Pest, na vecher.

NB. Vu Bech ide pochemshi od meszczca Travná (April) do koncza Vszeszvetchaka (November) 1-a y 15; 8 pako y 22 iztoga meszczca iz Becha nazad dojde Stellwagen.

NB. Lizti preporucheni za Bechku y Karlovechku postu morajusze jeden dan predi ob shezti vuri po poldan predati, za Budimzku pako preporucheni po Reczepiszu, takaj jeden dan predi ob shezti vuri na vecher predatisze moraju; oztali pako lizti one izle dneve do 8 morajusze predati, kajti drugach buduče poste bi morali chekati.

Poste dohadajuche.

Vszaki Pondelek, Tork, Chetertek y Petek pred poldnevom iz Becha y iz vszeh orszagov zpomenuť pri odhadajanyu poste.

Vszaki Pondelek y Chetertek pred poldnevom iz Karlovcza, Reke, Dalmacie, y iz Karlovechke y Banzke Krajnye. Po Szredah pako y Petkih na vecher leztor iz Karlovcza, y iz meztih na ovu ztran Karlovcza.

Po Nedelyah y Chetertkih pred poldnevom iz Budima, Slavonie, Szrima, Banata, Tranzilvanie, y iz Belovarzke Krajnye.

Po Szredah okolo poldneva, y po Szobotah pod vecher iz Lyublane, Terzta, y iz oztale Talianzke.

V-Pondelek. Schnellwagen iz Pesta, v-jutro; iz Reke, na vecher.

V-Tork Postwagen iz Becha, czele Nemske, y Talianzke v-jutro.

V-Szredu Stellwagen iz Karlovcza, na vecher.

V-Petek Schnellwagen iz Pesta v-jutro; iz Reke, na vecher.

V-Szobotu Postwagen iz Dalmaczie chez Karlovecz, na vecher.

V-Szobotu Stellwagen iz Karlovcza, na vecher.

Techaj Poste Karlovechke.

Poste odhadyajuče.

Po Nedelyah y Szredah okolo poldneva vu Petrinu, Novu-gradisku, vu Slavoniu, Szrim, Banat; na vecher pako vu Zagreb, Varasdin, Bech, y czelu Austrianzku, Pemzku, Moravzku, Galicziu, Polyzku y Vugerzku.

Po Pondelkih y Petkih na vecher vu Karlovehku Krajnyu, vu Szeny, Zaru, y czelu Dalmacziu, vu Lyublanu, Reku, Terzt, y Talianzku, ter vu ztranzke orszage.

V-Szredu Postwagen vu Zaru, 14 Danov po dohodku Bechkoga.

V-Szredu Stellwagen vu Zagreb v-jutro.

V-Szobotu Postwagen chez Zagreb vu Bech vszidgar po dohotku iztoga iz Zare.

V-Szobotu Stesswagen vu Zagreb, v-jutro.

Poste dohadyajuče.

Vszaki Pondelek y Petek na vecher iz Zagreba, Becha, Varasdina, Petrine, Nove-Gradiske, Slavonie, Szrima, y Turzke, y iz vszeh gore zpomnutéh meztih.

Po Szredah vu jutro, y Szobotah na vecher iz Lyublane, Terzta, y Reke: iz Talianzke, y ztranyzkéh orszagov.

Po Nedelyah y Szredah na vecher iz Zare, Szenya, y iz Karlovechke Krajnye.

V-Pondelek Stesswagen iz Zagreba v-jutro.

V-Szredu Postwagen iz Becha v-jutro.

V-Chetertek Stesswagen iz Zagreba, na vecher.

V-Szobotu Postwagen iz Zare, vszake 14 danov vu jutro.

NB. Vszech oveh dohadyajučeh Postih lizti zvun oneh, koje Liztonoszezi taki pri dosheztku dobiju, szledechi dan ob oszmi vuri ztoperysze deliju.

Zvun nazveztehenoga techaja postarzkoga odhadya posta vu Zagreb, Varasdin, Bech, vu czelu Austrianzku, Pemzku, Moravzku, Szilezitzku y t. d. vszaku Szredu y Petek vu jutro ob 8 vuri, y dohadya po Chetertkih na vecher.

Obznanenye Szejmov.

Belec. 1) na Jurjevo. 2) Trojachki Tork. 3) Na dan sz. Ladislava, 4) Na dan Pohadyanya B. D. M. 2) Na Miholye. 6) na Katarenye. 7) prvi dan po Sznesne B. D. M.

Berdovecz. 1) Vuzmeni Tork, 2) Trojachki Tork. 3) prvi dan po Szvétku sz. Vida. 4) prvi pondelek po szvétku sz. Apost. Petra y Pavla, 5) v-pondelek po Angelzki Nedelyi. 6) na Barbarinye.

Biskupecz. 1) prvi dan za velikum Mashum. 2) prvi dan za malum Mashum.

Bosjakovina pri sz. Berczku. 1) na Telovo. 2) na Marinye dan 2. Szerpna. 3) na Miholye. 4) na den sz. Berczka.

Dubranci. 1) na 5. Velikomeshnyaka. 2) na 25. Vszeszvétchaka.

Dubrava. 1) na dan sz. Anne. 2) prvi dan za velikum Mashum. 3) prvi dan za malum Mashum. 4) na Miholye. 5) na Mikulinye.

Glina. 1) na dan 16. Rosnyaka. 2) na dan 20. Malomeshnyaka.

Goricza. 1) v-pondelyek po Szvechniczi. 2) na Filipovo. 3) v-pondelek po Telovom. 4) na Lovrenchevo. 5) pondelek pred malum Mashum. 6) na Mateovo. 7) na 15. Liztop. 8) na 14. Grudna.

Illok. 1) na Mikulinye, 2) na Antonovo.

Sz. Ivan. 1) prvi dan po Zasztuplenyu Kristusha 2) prvi dan po Telovom. 3) prvi dan za Ivanyem.

Ivanich. 1) 12. Szushcza. 2) 4. Rosnyaka. 3) 29. Klaszna. 4) 4. Liztopada. 5) 27. Grudna.

Sz. Jalsabetha. 1) v-pondelek pred Trojaki. 2) prvi dan za velikum Mashum. 3) prvi dan za szvétkom sz. Jalsabete.

Jamnicza. 1) na Antonovo 17. Prezimcza. 2) v-tork po Vuzmu. 3) v-tork po Nedelyi sz. Trojztva. 4) na Rokovo 16. dan Velikomeshnyaka.

Na kiszeli vodi v-Jamniczi: na dan sz. Ignacia 31. Szerpna.

Jaztrebarzko. Na Trojachki Tork.

Kanisa (velika) 1) 29. Prezimcza. 2) 9. Travna. 3) 28. Rosnyaka. 4) 13. Velikomeshnyaka. 5) 15. Liztopada. 6) 4. Grudna.

Kaptol, Pervi dan za Petrovom.

Karlovecz. 1) na dan Izkazanya sz. Mihalya Arkang. ili: 8. dan velikoga Travna. 2) na Vidovo. 3) na Jakopovo. 4) na Miholye. 5) na Tominye.

Klanyecz. 1) v-Pondelek po sz. 3 Kralyih. 2) v-Pondelek pred Fashinzkem Torkom. 3) v-Pondelek po Cvetni Nedelyi. 4) Pondelek po 4ti Nedelyi po Vuzmu. 5) v-Pondelek po Petrovom. 6) v-Pondelek po Lovrenchevom. 7) na Lenardovo. 8), 9), 10), 11) vszaki pondelek za kvatr. Nedel.

Klenovnik. 1) v-podelek po Nedelye sz. Trojztva. 2) na Antonovo,

Koprivnicza. 1) prvi dan za Nazveztchényem B. D. M. 2) na dan Pohadyanya B. D. M. 3) prvi dan za Mikulinyem.

Koztajnicza. 1) dan 12. Szushcza. 2) dan 29. Szerpna. 3) dan 14. Vszeszvétchaka.

Pri treh Kraljih. 1) prvi dan po treh Kraljih. 2) prvi ponedelk za szvétkom sz. Stefana Kralja. 3) na dan sz. Jalsabethe.

Krapina. 1) na dan sz. Josefa. 2) na dan sz. Floriana. 3) 16. Rosnyaka. 4) na dan sz. Ladislava. 5) vu Nedelyu po szvétku M. B. Skapularzke. 6) v-Ponedelk po szvetku Ime Marie. 7) na Miholye. 8) na Martinye. 9) na Mikulinye.

Krisevci. 1) na dan sz. Fab. y Seb. 2) Czvetn. Nedel. 3) 3. Rosnyaka. 4) na s. Troj. Tork. 5) 27. Klastzna. 6) 2. Velikomesh. 7) 1. Malomesh. 8) na Lukovo. 9) na Martinye. 10) Nedelyu pred Bosichem.

Kutjevo. 1) prvi dan za velikum Mashum. 2) prvi dan za malum Mashum.

Lobor pri Kapeli B. D. M. 1) v-ponedelk po prvi Nedelyi po Vuzmu. 2) prvi dan po szvétku sz. Petra y Pavla. 3) prvi dan za malum Mashum.

Ludbreg. 1) na Tominye. 2) v-pond. po Czvetn. 3) dan 16. Szerpna. 4) v-pond. pred mal. Mashum.

Lyubeschieza. 1) Vuzmeni Tork. 2) peti dan po Trojak. 3) na dan Pohadyanya B. D. M. 4) na dan Razdel. Apost. ili: 15. Szerpna. 5) na dan Sznesné B. D. M. ili: 5. Velikomeshny. 6) na Mateovo. 7) na Shimunye.

Pakracz. Na dan za velikum Mashum.

Petrianzi. 1) na dan sz. Rosalie. 2) prvi dan po szvétku sz. Petra y Pavla.

Petrinya. 1) na veliki Petek. 2) prvi dan po Telovom. 3) na Lovrenchevo. 4) na Tominye.

Ravna Gor. 1) prvi dan po treh Kraljih. 2) na dan sz. Therezie.

Shid, vu Szremzkoj Varmedyii. 1) na Josefovo. 2) na Lovrenchevo. 3) na Vszeszveté. Y vszigdar poleg Tergovina za Marhu.

Szamobor. 1) na Valentinovo. 2) na Josefovo. 3) na veliki petek. 4) na Helenye. 5) na dan sz. Innoc. 28. Szerpna. 6) v-Szobotu po Lovrenchevom. 7) na Tominye.

Szela. 1) prvi dan za sz. Kathar. 2) ponedek za pervum Nedelyum po Vuzmu.

Szeverin. 1) na dan szv. Ivan Kerzt. ili: 24. Klazsua. 2) na dan sz. Roka 16. Velikomeshnyaka.

Tabor Gor. 1) na Ivanye. 2) on dan za szvétkom sz. Petra y Pavla.

Toplicze. 1) pond. po Filip. 2) pond. po Telov. 3) pond. po Martinyu. 4) pond. po Izvish. sz. Krisa.

Varasdin. 1) na Jurjevo. 2) na Ivanye. 3) na dan sz. Jakopa. 4) na dan sz. Imbr.

Verhovecz. 1) na dan Nasheztja sz. Krisa. 2) na Vidovo.

Vinicza. 1) prvi dan po Markovom. 2) na veliki Chetertek. 3) v-Szredu pred Telovom. 4) na Mikulinye. 5) vszaki pondelyek po Kvat. Nedelyi.

Vocha. Vszaki pond. po Kvat. Nedelyi.

V-Vszeszvétah. 1) prvi dan po Vszezh Szvétéh. 2) na Magdal. 22. Szerpna.

Vukovar. 1) Na Filipovo.

Zachretje pri Krapini. 1) na den Nasheztja sz. Krisa. 2) on dan pred velikum Mashum. 3) na Bartolovo. 4) na Izvishenye sz. Krisa.

Zagreb. 1) v-Chetertek pred Czvetnum Nedelyum. 2) prvi dan za Markovom. 3) na dan szv. Margarethe. 4) prvi dan za szvétkom sz. Stefana Kralya. 5) na Shimonye. 6) prvi dan za szvétkom prechiztoga Prijetja B. D. M.

Ztupnik, Dan 17. velikoga Travná.

Izpláchanje Chinsov 6 na 100.

Glavnica	C h i n s a										
	1 Leto		1 Mé- secz		pol Mé- secz		1 Tjeden		1 Dan.		
Rain	R.	kr	F.	R.	kr	F.	R.	kr	F.	kr	F.
1	—	3	2 ² / ₅	—	—	1 ¹ / ₅	—	—	3 ¹ / ₁₀	—	1 ¹ / ₂₅
2	—	7	4 ⁴ / ₅	—	—	2 ² / ₅	—	—	3 ² / ₅	—	2 ² / ₂₅
3	—	10	3 ¹ / ₅	—	—	3 ³ / ₅	—	—	2 ⁹ / ₁₀	—	3 ³ / ₂₅
4	—	14	1 ⁵ / ₅	—	—	1 4 ⁴ / ₅	—	—	1 ¹ / ₅	—	4 ⁴ / ₂₅
5	—	18	—	—	—	1 2	—	—	1 ¹ / ₂	—	2 ² / ₅
6	—	21	2 ² / ₅	—	—	1 3 ¹ / ₅	—	—	1 ⁴ / ₅	—	6 ⁶ / ₂₅
7	—	25	4 ⁴ / ₅	—	—	2 2 ² / ₅	—	—	2 ¹ / ₁₀	—	7 ⁷ / ₂₅
8	—	28	3 ¹ / ₅	—	—	2 1 ⁵ / ₅	—	—	2 ² / ₅	—	8 ⁸ / ₂₅
9	—	32	1 ⁵ / ₅	—	—	2 2 ⁴ / ₅	—	—	2 ⁴ / ₅	—	9 ⁹ / ₂₅
10	—	26	—	—	—	3 —	—	—	3 —	—	3 ³ / ₅
20	1	12	—	—	—	6 —	—	—	1 2	—	4 ⁴ / ₅
30	1	48	—	—	—	9 —	—	—	2 1	—	1 ¹ / ₅
40	2	24	—	—	—	12 —	—	—	3 —	—	1 ³ / ₅
50	3	—	—	—	—	15 —	—	—	3 3	—	2
60	3	36	—	—	—	18 —	—	—	4 2	—	2 ² / ₅
70	4	12	—	—	—	21 —	—	—	5 1	—	2 ⁴ / ₅
80	4	48	—	—	—	24 —	—	—	6 —	—	3 ¹ / ₅
90	5	24	—	—	—	27 —	—	—	6 3	—	3 ³ / ₅
100	6	—	—	—	—	30 —	—	—	7 2	—	1 —
200	12	—	—	—	—	1 —	—	—	15 —	—	2 —
300	18	—	—	—	—	1 30	—	—	22 2	—	3 —
400	24	—	—	—	—	2 —	—	—	30 —	—	4 —
500	30	—	—	—	—	2 30	—	—	37 2	—	5 —
600	36	—	—	—	—	3 —	—	—	45 —	—	6 —
700	42	—	—	—	—	3 30	—	—	52 2	—	7 —
800	48	—	—	—	—	4 —	—	—	1 —	—	8 —
900	54	—	—	—	—	4 30	—	—	1 7 2	—	9 —
1000	60	—	—	—	—	5 —	—	—	1 15 1	—	10 —

001 *Isplatchanya Szlusbe.*

	Za tri ztrane Léta		Za pol Léta		Za chetertu ztran Léta		Za dva Mészecza		Za 1 Mészecz ili: 30 dán		Za jeden dán.	
	Rain	R. kr	R. kr	R. kr	R. kr	R. kr	R. kr	R. kr	R. kr	kr	Fer.	
1	—	45	—	30	—	15	—	10	—	5	—	2/3
2	1	30	1	—	—	30	—	20	—	10	—	1 1/3
3	2	15	1	30	—	45	—	30	—	15	—	2—
4	3	—	2	—	1	—	—	40	—	20	—	2 2/3
5	3	45	2	30	1	15	—	50	—	25	—	3 1/3
6	4	30	3	—	1	30	1	—	—	30	1	—
7	5	15	3	30	1	45	1	10	—	35	1	2/3
8	6	—	4	—	2	—	1	20	—	40	1	1 1/3
9	6	45	4	30	2	15	1	30	—	45	1	2—
10	7	30	5	—	2	30	1	40	—	50	1	2 2/3
11	8	15	5	30	2	45	1	50	—	55	1	3 1/3
12	9	—	6	—	3	—	2	—	1	—	2	—
13	9	45	6	30	3	15	2	10	1	5	2	2/3
14	10	30	7	—	3	30	2	20	1	10	2	1 1/2
15	11	15	7	30	3	45	2	30	1	15	2	2—
16	12	—	8	—	4	—	2	40	1	20	2	2 2/3
17	12	45	8	30	4	15	2	50	1	25	2	3 1/3
18	13	30	9	—	4	30	3	—	1	30	3	—
19	14	15	9	30	4	45	3	10	1	35	3	2/3
20	15	—	10	—	5	—	3	20	1	40	3	1 1/3
21	15	40	10	30	5	15	3	30	1	45	3	2—
22	16	30	11	—	5	30	3	40	1	50	3	2 2/3
30	22	30	15	—	7	30	5	—	2	30	5	—
40	30	—	20	—	10	—	6	40	3	20	6	2 2/3
50	37	30	25	—	12	30	8	20	4	10	8	1 1/3
60	45	—	30	—	15	—	10	—	5	—	10	—
70	52	30	35	—	17	30	11	40	5	50	11	2 2/3
80	60	—	40	—	20	—	13	20	6	40	13	1 1/3
90	67	30	45	—	22	30	15	—	7	30	15	—
100	75	—	50	—	25	—	16	40	8	20	15	2 2/3
200	150	—	100	—	50	—	33	20	16	10	33	1 1/3
300	225	—	150	—	75	—	50	—	25	—	50	—

Vina ali napitka.

Jeden polich po	Vehini vedro	
Krajczerov	Rany.	Krajcz.
4	2	8
5	2	40
6	3	12
7	3	44
8	4	16
9	4	48
10	5	20
11	5	52
12	6	24
13	6	56
14	7	28
15	8	—
16	8	32
17	9	4
18	9	36
19	10	8
20	10	40
21	11	12
22	11	44
24	12	48
26	13	52
28	14	56
30	16	—
32	17	4
34	18	8
36	19	12
40	21	20
42	22	24
48	25	36

Prestimani Ladavczí y Chtejevčí Tolnacha-
 nika Hisnoga z-vsúm doztójnoztjum po-
 zívajusze, da, akobi koi z-med Nyih pri-
 kladna, zpadajucha na Gozpodarstvo,
 oszebitu na terszje ali Pchelcze, ali pak
 za prikratchènye vremena szlusecha imel,
 nebisze zkratil takova meni zdola podpi-
 szanomu z-příkladnum prilikum poszlati,
 dasze tak ov szrečno za pocheti Izbor,
 kojega jedini czily je napredek obchin-
 zki, vszako buduče léto z-obilneshem
 zadovolynoztjum kupczev y Chtejeczev na
 szvétlo van davati bude mogel.

Ferencz Suppan,

Knylgar y Szlovotizkavec.

K a z i t e l.

I.

Navuk od okrugline, Velikoche yshirine Szveta, kak takaj y oztaleh naravzkeh Zkrovoztjah; ili: Znanye reda naravzkoga . 1

II.

Vrachtva vszakojachka.

a) Vnosine kervi vu telu chlovechan zkem	25
b) Da tē zeblo nebude	—
c) Koj od Zime prezebe	26
Proti Gnyilochi rane	—
Vrachtvo za sile ranyene y poszechene	—
Proti Szrabu	—
Proti Gerla boli	—
Koga po koztih kala, ali sile bole	27
Proti tizkaviczi	—
Proti Mozolom	—
Proti vulogom, od jednoga gerchkoga vrachitela	28
Proti Zubnoj boli	—
<i>Vrachtva za Marhu.</i>	
Proti napuhnyenyu Marsheta	28
Proti napadlivomu Marshetu	29
Zkushana lehke czene protimba proti vushivochi blaga	—
Kada sivinehe kamenecz ima	—
Marshetu betesnomu pomoch	—
Konya szuhoga za kratek chasz lepoga y tuztoga vchiniti	30
Ako szvineye paraju	—
Za Shie volov	—
Ako konya kopito hoche opazti	—

Szesznato telo 14eh dnevih vtuztiti	03
Szvinye vtuztiti	—
Kada Marshe z-kervjum premache	—
Ako krava mleko zgubi	31
Da krava dobra dojka bude	—
Proti kugi Szvinyzki	—
Ako je kony tak zapert, da od nyega nikaj iti nemare	—
Kadsze konyu chervi v-ranu navergu	—

III.

Naravzke laztovitozti nekojeh Sivin.

Bela Leszicza	31
Domishlyivozt nekojega lvzkoga psza	32

IV.

Dalyneshi Navuk od Vinzkoga pridlavanya.

§. 62—65 Del. VIII. Od kopanya vinograda 33

§. 66—70. Del. IX. Od preshikavanya,

od prekapanya y podsinyanya vi-
nograda 37

§. 70—77. Del. X. Od Branya 41

Imena Terszov, za dobro vino najbolsheh 47

Opasenya Gozpodarzka, Letto 1788 y 1789

po G. M. S. vchinyena.

a) Letto 1788 49

b) Letto 1789 50

Vszakoverztna.

Kak je mochi z-vekshum hasznum sitek-
szejati 53

Od gnojenya polya 54

Pazke pri preszadyanyu szadovenoga
drevja 55

Kadasze pochme vino kvariti, ali kada
pochimlye zevirati 60

Jeli je voda med vinom 61

Datisze vino nepokvari —

Ako vino czikne —

	Ztrana
Vinu plesznivochu odneti	31
Obchuvati Szlaninu od chervov	—
Od mleka berzo y vnogo verhnuya dobiti	62
Proti Guszeniczam	—
Sohare pregnati	—
Proti Buham	—
Proti Komarom	63

V.

Zpomenka vredna	63
---------------------------	----

VI.

Razluchne Pripovezti.

a) Haszen vlyudnozti	66
b) Skolnik	72
c) Pesz fantisze nad vmoriteli szvo- jega Gozpona	77
d) Dar nebezki	78
Veren kony	82

VII.

Podalshenye Prirechjih Horvatzkih.

Od ztrane	85—84
Na redcze pobrana	—

VIII.

Shegave Pripovezti.

Od Ztrane	85—102
Tri Lase y tri Iztine	—
Coena incipit a potu	103
Chuden Guztush	—
Miszel Chloveka vechkrat vkani	—
Petricza kerempuh	104
Novi nachin pozdravljenja	105
Proshnya za pomoeh	—
Cziganu neveruj	106
Gratuleranye	—

IX.

Zganyke.

Devet novoh zganykih	107
--------------------------------	-----

X.

Lado Horvatzki.

A.

Szlagoredi.

- §. 1. *Zmesznicze*, ali; *Richetnicze* to je:
kratke vechfelnoga Zavjetka pesz-
micze Ztran 109
- §. 2. *Naputnicze*, ili: prigodni Navuki,
to je: kratke peszmicze, szvetu-
vanya, navuke, y opomenke vuszebi
zadersavajuche 111
- §. 3. *Imime*, to je: povekshe peszme, na
nachelju primerom dugovanya,
kojesze vu nyih zadersava, szvoj
nazivek, ili: nadpiszek imajuche
- Moj Szud od Sen 113
Bog vsze zna y vidi —
Szmertna szila 114

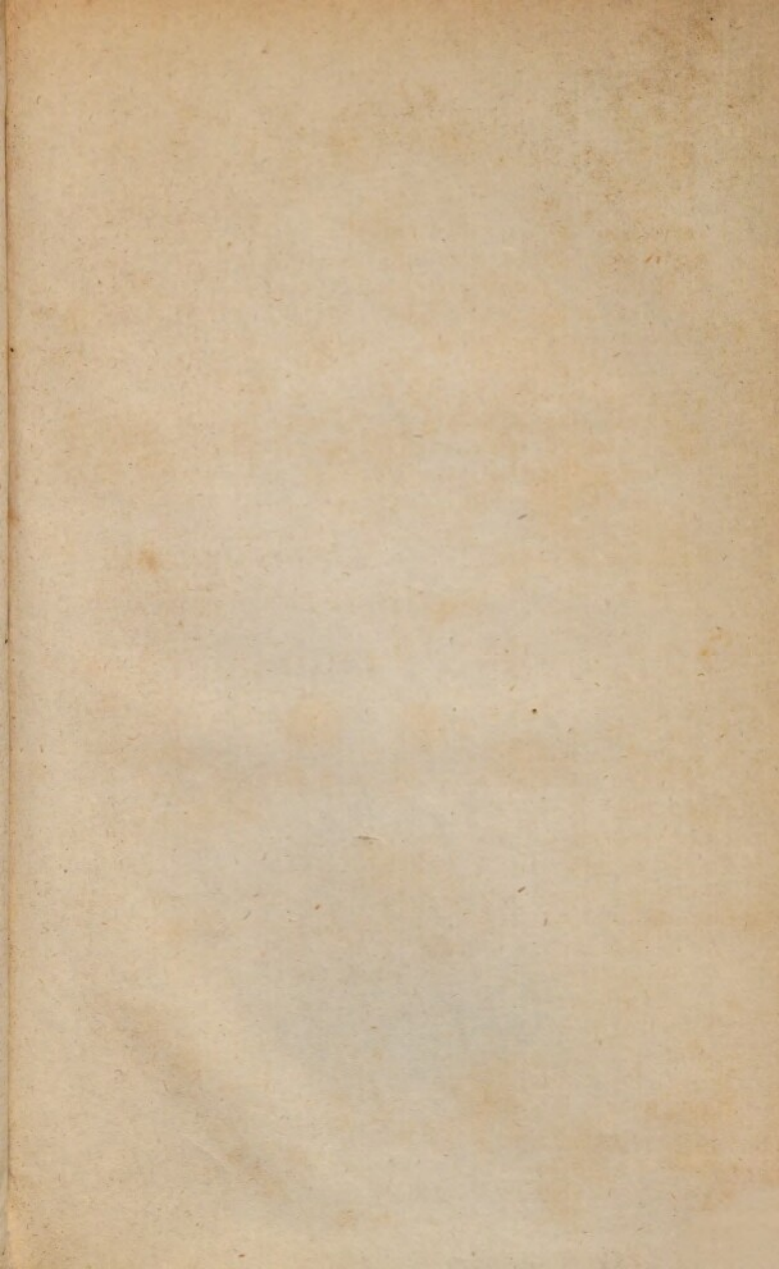
B.

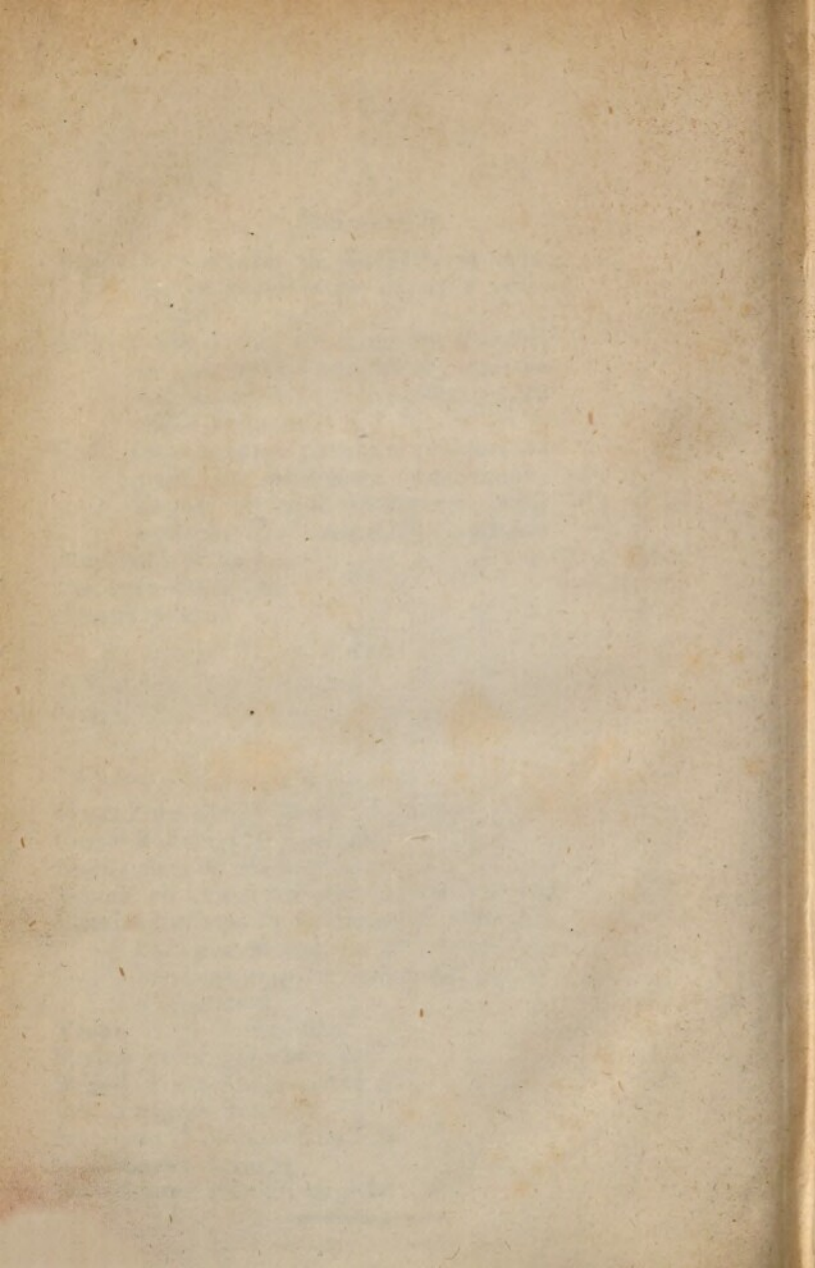
- Popevka 1 116
Poperka 2 117

C.

Napitnicze.

- Gozti Zahvalyuju Gazdi 119
Gazda Zahvalyuje Goztom 120
Josehe drugih pet napitnicz 121
Vreme ob kojem nikakve pravde netecheju 123
Dnevi odlucheni vu kojehsze ob vremenu,
kada pravde techeju, primerom vi-
sheshega prepisza Zpravischa dersa-
ti neszmeju 124
Techaj Poste Varasdinzke 125
Techaj Poste Zagrebechke 127
Techaj Poste Karlovechke 129
Obznanyenya Szejmov
Izplachanye Chinsov 6 na Zto
Izplachanye Szlusbe
Izplachanye vina ali napitka

Österreichische Nationalbibliothek

+Z18308860X

Fr. Holln
k. k. Hof-Buch
in
18

